

Themapark Meppel – Noord IV

Maatschappelijke & economische meerwaarde

Rotterdam, 19 september 2022

Themapark Meppel – Noord IV

Maatschappelijke & economische meerwaarde

Opdrachtgever: Provincie Drenthe

Rotterdam, 19 september 2022

Projectnummer: 1003148

Inhoudsopgave

1	Inleiding	5
1.1	Achtergrond en plaats in proces	5
1.2	Centrale vraagstelling	7
1.3	Leeswijzer	7
2	Bestaande situatie in het plangebied	8
2.1	Ligging van het plangebied	8
2.2	Omvang van het plangebied Noord IV	9
2.3	Historisch en bestaand landschapsbeeld plangebied	10
2.4	Planologische status Noord IV	11
3	Puy du Fou en haar plannen	14
3.1	Het geleidelijke ontstaan van iets nieuws	14
3.2	Internationale expansie	17
3.3	Ruimtegebruik van de themaparken in Frankrijk en Spanje	18
3.4	Ruimtebehoefte van Puy du Fou in Meppel	19
4	Economische effecten	21
4.1	Draagvlak, herkomst, regio, aantal en verblijfsduur bezoekers	21
4.2	Directe economische effecten	26
4.3	Indirecte economische effecten	29
4.4	Afgeleide economische effecten	31
4.5	Totaal van de economische effecten	33
5	Afweging lokaal en regionaal profijt en nadeel	36
5.1	Mogelijkheden en bedreigingen voor MKB en agrarische bedrijven	36
5.2	Versterking en innovatie toeristische sector Drenthe	38
5.3	Beslag op de regionale arbeidsmarkt (personeelsschaarste)	41
5.4	Samenwerking met verenigingen, professionele partijen en onderwijs	45
5.5	Gevoeligheid voor prijsinflatie	47
5.6	Nawoord maatschappelijk profijt en nadeel van het themapark	48
6	Ruimtelijke en milieuhygiënische effecten	49
6.1	Algemene houding Puy du Fou t.o.v. duurzaamheid en circulariteit	49
6.2	Behoud van cultureel erfgoed	50
6.3	Beleid voor buitengebied, natuur & landschap	52
6.4	Waterhuishouding & klimaatadaptatie	56
6.5	Energiebehoefte & duurzame energie	60
6.6	Mogelijke geluids- en lichthinder	62
6.7	Verkeersbewegingen ten gevolge van het themapark	63
6.8	Conclusies ruimtelijke en milieuhygiënische effecten: stikstofruimte	68
7	Conclusies en bevindingen	70
7.1	Investeren in behoud en verbreding toeristisch-recreatieve economie Drenthe	70
7.2	Het plangebied Meppel Noord IV	71
7.3	Economische effecten en afbakening van de regio	72

Inhoudsopgave

7.4	Aan de rand van een ravijn bloeien de mooiste bloemen	72
7.5	Beslag op de regionale arbeidsmarkt	74
7.6	Versterken van de toeristische sector als totaliteit	75
7.7	Samenwerking met verenigingen, professionele partijen en onderwijs	76
7.8	Zonder wrijving geen glans	77
Bijlage I Noordelijk deel Meppel Noord IV		78
Bijlage II Top-30 toeristische attracties NL		79
Bijlage III Verzorgingsgebied 60-90-120 minuten		80

1 Inleiding

1.1 Achtergrond en plaats in proces

De vrijetijdssector is in de provincie Drenthe al vroeg tot ontwikkeling gekomen. De sector zorgt voor veel werkgelegenheid en draagt bij aan de leefbaarheid van het platteland, via onder andere de bijdrage aan de instandhouding van voorzieningen. De ontwikkelingen rondom corona hebben echter ook kwetsbaarheden zichtbaar gemaakt. Zo hebben vooral bedrijven met overnachtingsmogelijkheden het na de coronasluitingen en -beperkingen heel goed gedaan vanwege het aantrekken van de binnenlandse markt. Tegelijkertijd is het aantal buitenlandse gasten gedaald en hebben verwante sectoren (cultuur, restaurants) en deelsectoren (o.a. groepsaccommodaties) het zwaar te verduren gehad.

Investeren in behoud en verbreding

Om de marktpositie van Drenthe als aantrekkelijke toeristische bestemming te behouden en te versterken, is het up-to-date houden van de voorzieningen van groot belang evenals verdere investeringen in kwaliteitsverbetering en innovatie. Om dit te bereiken richt de provincie Drenthe zich onder andere op het versterken van het aanbod door het dagrecreatief aanbod te vergroten en vernieuwen. Doel is dat meer bezoekers komen, dat bezoekers langer blijven en vaker terugkomen en dat het aanbod aansluit bij de veranderende vraag van de bezoekers. Daarnaast wordt ingezet op het acquireren van enkele nieuwe projecten op het gebied van de vrijetijdseconomie.

Initiatief van de provincie Drenthe: nieuw attractiepark in Meppel Noord IV

Een van de lopende acquisities is de realisatie van een nieuw attractiepark in Drenthe. De provincie heeft opdracht verstrekt aan het bureau Image Leisure voor de acquisitie van nieuwe toeristische bedrijven en de opstart en begeleiding hierbij. Er is contact gelegd met Puy du Fou als mogelijk nieuw bedrijf op Drents grondgebied. Puy du Fou exploiteert themaparken in Frankrijk en Spanje en (grootschalige) voorstellingen in Engeland en Nederland, die conceptueel zijn gebaseerd op de nationale geschiedenis en de streekgeschiedenis. De provincie heeft samen met Puy du Fou meerdere locaties in de provincie overwogen. De locatie plangebied Noord IV in Meppel kwam daarbij als de meest geschikte locatie uit de bus.

Themapark, attractiepark of pretpark

Een themapark, attractiepark of pretpark is een oord voor ontspanning en vermaak waar binnen een afgebakend gebied tegen één toegangsprijs attracties zijn opgesteld en voorstellingen worden gegeven. Internationaal is de term 'theme parc' in gebruik als aanduiding voor dit soort publieksvoorziening. In Nederland worden attractiepark, pretpark, themapark en ook wel amusementspark door elkaar gebruikt. Het Nederlands Bureau voor Toerisme & Congressen (NBTC) en de branche gebruiken de term attractiepark en de ANWB pretpark. In ons land wordt de term themapark gebruikt voor een gespecialiseerd attractiepark. Puy du Fou is een gespecialiseerd attractiepark en kan dus themapark worden genoemd. Het parkconcept van Puy du Fou is voor de inrichting, shows & voorstellingen en logiesaccommodatie gericht op historie. Daarom wordt in dit rapport de term themapark gebruikt.

Locatiekeuze in de gemeente Meppel nog niet definitief

Bij de voorbereiding van het omgevingsprogramma voor de ontwikkeling wordt onder meer een milieueffectrapportage uitgevoerd. In de milieueffectrapportage zullen meerdere locaties in de gemeente Meppel met elkaar worden vergeleken. De gemeente zal op grond van de bevindingen in de MER haar definitieve afweging doen met betrekking tot de locatiekeuze. In dit rapport is er

vooral nog van de veronderstelling uitgegaan dat het themapark binnen het plangebied Noord IV in Meppel zal worden gerealiseerd.

Haalbaarheidsonderzoek

Op dit moment wordt in drie fases de bestuurlijke en financiële haalbaarheid van de realisatie van een nieuw themapark voor Puy du Fou in het plangebied Meppel Noord IV onderzocht.

Conclusies eerste fase haalbaarheidsonderzoek

De eerste fase is afgerond. Samen met Puy du Fou zijn alternatieve locaties in de provincie Drenthe overwogen. De locatie Meppel Noord IV kwam zoals gezegd als meest geschikte locatie naar voren, onder meer omdat binnen 1,5 tot 2 uur rond deze locatie de meeste inwoners wonen en dat binnen het plangebied Noord IV daarmee voldoende marktruimte bestaat voor een dergelijk themapark. (Deze argumenten gaan ook op voor andere delen van het grondgebied van de gemeente Meppel.) In deze fase werd ook geconcludeerd dat de Nederlandse geschiedenis voldoende content biedt om een themapark te formeren volgens het concept van Puy du Fou. Natuurlijk wordt bij de verdere uitwerking van het park ook gekeken naar de mogelijkheden die de geschiedenis van Drenthe en van Meppel en haar wijdere omgeving bieden.

Tweede en derde fase haalbaarheidsonderzoek in uitvoering

De tweede fase van het haalbaarheidsonderzoek wordt momenteel uitgevoerd (maart-september 2022). Het accent ligt hier op het (grofmazig) uitwerken van de omvang van de opstartfase en bijbehorende businesscase. In de derde fase (september-december 2022) zal een gedetailleerd architectonisch en landschappelijk ontwerp worden opgesteld met bijbehorende randvoorwaarden door Puy du Fou, zodat ook een meer gedetailleerde businesscase kan worden uitgewerkt voor de inrichting van de opstartfase van het park. Tegelijkertijd is het voornemen van de gemeente om (o.a. in samenwerking met Puy du Fou, waterschap en provincie) via verdere gebiedsontwikkeling ook andere beleidsdoelstellingen in te brengen voor het gebied (bv. natuur, beekdalherstel, waterberging, verkeersstructuur, energietransitie) zodat een integrale gebiedsontwikkeling plaatsvindt.

Parallel diverse onderzoeken met betrekking tot planologisch-juridische procedures

In het kader van het haalbaarheidsonderzoek is door de provincie aan Ecorys opdracht verstrekt voor het in kaart brengen van de maatschappelijke en economische effecten van de ontwikkeling. In dit rapport wordt hiervan verslag gedaan. Daarnaast onderzoekt Goudappel Coffeng de verkeerstechnische impact en werkt Rho de benodigde stukken voor de wijziging van het Omgevingsplan Meppel voor het project uit. Daarbij wordt onder meer een omgevingsprogramma uitgewerkt en een milieueffectrapportage uitgevoerd. Verder heeft de provincie opdracht gegeven voor het bepalen van de stikstofruimte in het voor de ontwikkeling voorziene plangebied.

Het omgevingsprogramma zorgt er voor dat doelstellingen voor het gebied Plan Noord IV die straks in de Omgevingsvisie van Meppel komen te staan ook daadwerkelijk kunnen worden gehaald. In een omgevingsprogramma wordt uitgewerkt wat het te voeren beleid is op het gebied van de fysieke leefomgeving is (art. 3.5 a Omgevingswet). Een omgevingsprogramma bevat maatregelen die als doel kunnen hebben het voldoen aan een of meer omgevingswaarden of het bereiken van een of meer andere doelstellingen voor de fysieke leefomgeving (art. 3.5 onder b Omgevingswet). Een omgevingsprogramma kan een sectoraal, gebiedsgericht of themagericht karakter hebben.¹

¹ <https://www.omgevingsweb.nl/nieuws/het-programma-onder-de-omgevingswet/>

1.2 Centrale vraagstelling

Aan Ecorys is gevraagd om (als onderdeel van de tweede fase) de maatschappelijke en economische effecten van het themapark in beeld te brengen.

Het is wenselijk om een verkenning uit te voeren naar de economische effecten, de mogelijkheden voor maatschappelijk profijt en nadeel en diverse ruimtelijke en milieuhygiënische aspecten die voor de besluitvorming over de mogelijke komst van het themapark voor de gemeente Meppel en provincie Drenthe van belang worden geacht.

Het onderzoek heeft tot doel om feitelijke en zo objectief mogelijke informatie te verzamelen, zodat politiek en het betrokken bestuur een goed beeld kunnen vormen van de consequenties, noodzaak en wenselijkheid van het themapark in het plangebied Meppel Noord IV.

Dit rapport loopt voor op de ruimtelijke en economische onderbouwingen bij het omgevingsprogramma dat voor het plangebied Noord IV alsmede voor het themapark zal worden opgesteld.

1.3 Leeswijzer

In dit [hoofdstuk 1](#) worden de aanleiding en vraagstelling voor het onderzoek toegelicht. [Hoofdstuk 2](#) gaat nader in op de bestaande situatie in het deel van Noord IV, waar het themapark naar verwachting wordt gerealiseerd (nulvariant). In [hoofdstuk 3](#) wordt toegelicht waar Puy du Fou voor staat en wat deze onderneming in de eerste tien jaren voornemens is in Meppel. [Hoofdstuk 4](#) gaat over de economische effecten van het themapark. In [hoofdstuk 5](#) wordt nagegaan wat kan worden gedaan om de regio en de gemeente Meppel te laten profiteren van het themapark en welke maatschappelijke nadelen onder ogen moeten worden gezien. [Hoofdstuk 6](#) gaat over ruimtelijke en milieuhygiënische consequenties van het themapark. In [hoofdstuk 7](#) wordt de centrale vraagstelling beantwoord.

De bronnen die voor dit onderzoek zijn geraadpleegd, worden in de tekst, de voetnoten en onder de figuren en tabellen vermeld.

De genoemde bedragen in dit rapport zijn exclusief btw. Daar waar voor de bedragen een prijspeil relevant is, geldt 1 januari 2022 als prijspeil.

2 Bestaande situatie in het plangebied

In dit hoofdstuk wordt de bestaande situatie in het plangebied uitgewerkt. Daarbij wordt ook ingegaan op de planologische status. In het volgende hoofdstuk worden de plannen van de beoogde exploitant van het themapark toegelicht.

2.1 Ligging van het plangebied

Bij de eerste fase van het haalbaarheidsonderzoek is gebleken dat het plangebied Meppel Noord IV ten opzichte van andere mogelijke locaties binnen de provincie Drenthe het meest geschikt lijkt om de beoogde ontwikkeling te realiseren. Figuur 2.1 geeft het grondgebied van de gemeente weer. Het rood omkaderde gebied is het plangebied Noord IV.

Figuur 2.1 Ligging van het plangebied Noord IV in de gemeente Meppel

Bron: Ecorys basemaps (2022), Rho (2021).

Dit plangebied ligt tussen de Drentse Hoofdvaart aan de westzijde met parallel daaraan de N371 (tussen Meppel en Havelte). De Arendsweg bepaalt de noordzijde; de Oude Leislout de oostzijde en de snelweg de A32 de zuidzijde. Dwars door het gebied stroomt de beek de Oude Vaart. Het plangebied wordt aan de west- en noordzijde begrensd door het grondgebied van de Drentse gemeente Westerveld (dorpen Veendijk en Havelte) en aan de oostzijde voor een groot deel door de Drentse gemeente De Wolden (dorpen Haakswold en Ruinerwold).

Het plangebied Meppel Noord IV is vrijwel volledig vlak en is hoofdzakelijk agrarisch in gebruik. In de volgende paragraaf en in hoofdstuk 6 komt het huidig gebruik van het plangebied Noord IV aan

de orde. Daarbij wordt ook aandacht besteed aan het bestaand cultureel erfgoed; het beleid voor buitengebied, natuur en landschap; waterhuishouding & klimaatadaptatie; energiebehoefte & duurzame energie; mogelijke geluids- en lichthinder en aan verkeersbewegingen.

2.2 Omvang van het plangebied Noord IV

Het totale plangebied Noord IV omvat iets meer dan 385 hectare. Het gebied kan in vier delen worden opgedeeld (tabel 2.1).

Tabel 2.1 Oppervlakte plangebied Meppel Noord IV

	Ten westen van Oude Vaart	Ten oosten van Oude Vaart	Totaal ten noorden van [REDACTED]
Ten noorden van [REDACTED]	118,6 hectare	47,1 hectare	165,7 hectare
Ten zuiden van [REDACTED]	129,0 hectare	91,6 hectare	220,6 hectare
Totaal plangebied Meppel Noord IV	247,6 hectare	138,7 hectare	386,3 hectare

Bron: www.kadastralekaart.nl (2022), bewerking Ecorys.

Puy du Fou is in het noordelijke deel van het plangebied geïnteresseerd, op redelijke afstand van snelweg en hoogspanningsmasten (figuur 2.2). Het gaat om iets meer dan 165 ha grond.

Figuur 2.2 Plangebied Meppel Noord IV (links) en het noordelijk deel daarvan (rechts)

Bron: gemeente Meppel (2022), Google Maps (24-5-2022), bewerking Ecorys.

De linker kaart geeft het deel van de buitengebieden van Meppel ten oosten van de snelweg en ten noorden van de provinciale weg N375 weer, het Buitengebied Noordoost. Het zuidelijkste deel van het afgebeelde gebied maakt geen deel uit van het plangebied Noord IV.

2.3 Historisch en bestaand landschapsbeeld plangebied

Het landschap van het deel van het plangebied Noord IV waar Puy du Fou is voorzien is een sterk gerationaliseerd landschap. Vanaf de middeleeuwen was het in gebruik als meent en als hooiland van het dorp Havelte. De beek de Oude Vaart meanderde door het gebied. Het beekdal heeft zijn oorsprong in de afwatering van het Drents Plateau. Bovenstrooms heeft de beek andere namen.

Figuur 2.3 Plangebied rond 1811: de Havelter Meente en de meanderende Oude Vaart

Bron: Cultuurhistorische inventarisatie uitbreidingswijken en buitengebied Meppel, p. 328.

Het landschap werd vooral gevormd door de ruilverkavelingsplannen Haveltermade 1929–1931 en Havelte 1981. De Oude Vaart werd daarna rechtgetrokken. Van een echt beekdallandschap is geen sprake meer. Door de ruilverkavelingen zijn veel sloten verdwenen. Het is een hoofdzakelijk rationeel verkaveld agrarisch gebied geworden.

Figuur 2.4 De Oude Vaart, voor en na kanalisatie circa 1960

Bron: fotoarchief Stichting Oud Meppel.

Figuur 2.5 Vrijwel volledig vlak, hoofdzakelijk agrarisch met weinig bomen

Bron: Google Maps (geraadpleegd 29-6-2022).

Het gebied kan nu worden gekarakteriseerd als een zeer open en vrij vlak weidegebied met grote blok- en strookvormige kavels, die op een enkele plek worden onderbroken door begroeiing op de erven en door een rij populieren tussen de buurtschap Nijentap en de Boschweg.

2.4 Planologische status Noord IV

In deze paragraaf wordt ingegaan op de huidige en toekomstige planologische situatie van het plangebied Noord IV.

Wet voorkeursrecht gemeenten

In het gebied heeft de gemeente Meppel een strategische grondpositie verworven, bij de snelweg. Voor de overige in dit gebied gelegen gronden is medio 2020 een voorkeursrecht gevestigd dat door de gemeenteraad op 1 oktober 2020 is bestendigd. Er is oriënterend met eigenaren gesproken over hun bedrijfssituatie en toekomstwensen. Er zijn nog geen gesprekken geweest gericht op verwerving van diverse gronden.

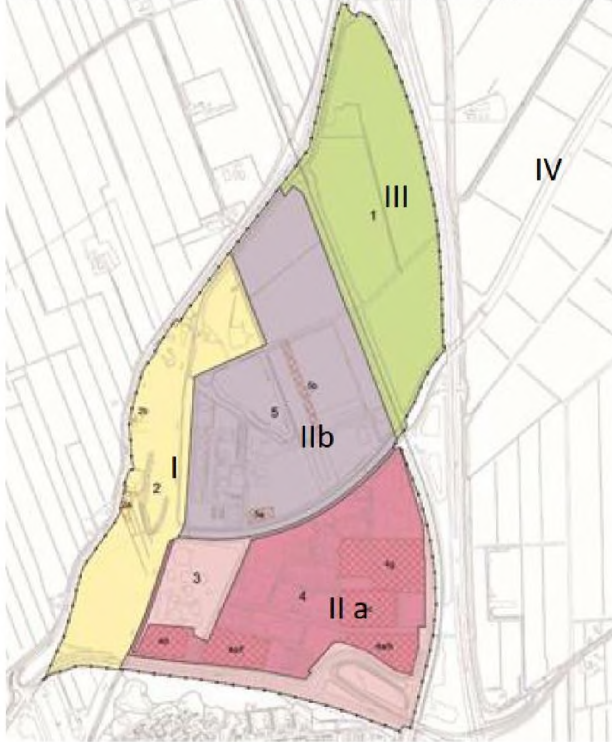
De looptijd van het WVG-besluit voor Noord IV eindigt op 1 oktober 2023. Indien de gemeente Meppel voordien een omgevingsprogramma voor het gebied vastgesteld, verlengt de looptijd met drie jaar.

Naast ruimte voor economische activiteiten wil de gemeente in dit gebied ruimte creëren voor energietransitie, duurzaamheid, natuurontwikkeling en circulariteit. Het WVG-gebied is aangeduid als toekomstig gebied bestemd voor bedrijventerrein, energielandschap (windmolens), recreatie, natuur en water met bijbehorende voorzieningen. In het besluit wordt aangegeven dat alle toekomstige bestemmingen in principe niet-agrarisch zijn en nader moeten worden uitgewerkt in een bestemmingsplan of omgevingsprogramma. Voor het niet-agrarisch gebruik in de toekomst wordt een heroverweging niet meer uitgesloten.

Eerst bedrijventerrein Noord III uitgeven, dan pas bedrijventerrein Noord IV

Noord III (30 hectare) is de derde fase van het bedrijventerrein Meppel Noord. Deze derde fase ligt nog ten westen van de snelweg A32, net zoals de eerste en tweede fase. Op figuur 2.6 zijn de bebouwingsvlakken van de eerste twee fases van het bedrijventerrein zichtbaar. Het gebied van de derde fase is nog onbebouwd. De vierde fase Noord IV komt ten oosten van de snelweg. Het idee is dat de delen van het plangebied Noord IV die bij de snelweg zijn gelegen vooral zullen worden benut voor bedrijfsfuncties.

Figuur 2.6 Fase I, II en III van bedrijventerrein Meppel Noord

Bron: toelichting bestemmingsplan Meppel Noord.

Verwacht profiel van de toekomstige bedrijven op Noord III

De uitgifte van Noord III (circa 30 hectare) moet nog starten. Het bestemmingsplan verkeert in voorbereiding. Bureau Buiten heeft in opdracht van de gemeente een marktverkenning uitgevoerd voor de bedrijven die zich kunnen gaan vestigen op Noord III.² De verkaveling moet volgens het bureau afgestemd worden op zowel de lokale als de regionale vraag, in combinatie met een segmentering die zich richt op de groeisectoren (groothandel en vervoer, industrie en overige). Het is volgens het bureau verstandig om daarvoor kavels te bieden van verschillende groottes, aansluitend op de kavelgroottes van Noord I en II. Denk hierbij in de orde van 0,25 ha tot maximaal 3-4 ha voor de grootste vragers.

Beoogde bestemming noordelijk deel Noord IV moet nog planologisch mogelijk worden gemaakt

De planvorming voor de ruimtelijke ontwikkeling Noord IV verkeert in de verkennende fase. Er zijn nog geen concrete uitwerkingen beschikbaar van hetgeen hier in de toekomst wordt gewenst.

Het vigerende bestemmingsplan "Meppel Buitengebied" geeft het plangebied Meppel Noord IV de bestemming 'agrarisch'. De voorschriften van het bestemmingsplan laten de bestemmingen bedrijven (voor het zuidelijk deel) en themapark (voor het noordelijk deel) niet toe. Dit geldt ook voor andere toekomstige functies, zoals natuurontwikkeling, windturbines en oppervlaktewater.

De nieuwe bestemmingen kunnen niet meer planologisch mogelijk worden gemaakt door middel van een nieuw bestemmingsplan, vanwege de inwerkingtreding van de Omgevingswet d.d.1 januari 2023 (eventueel uitstel tot 1 juli 2023). Daarom moet een omgevingsprogramma worden opgesteld voor de ontwikkeling.

De opening van de eerste fase van het park is voorslagnog voor medio 2025 voorzien, een en ander afhankelijk van het verloop van de uitwerkingen en procedures. Dit betekent dat er snel moet

² Bureau Buiten: "Marktverkenning Noord III eindrapportage" (2018).

worden gestart met de planologische procedure en met de daarvoor benodigde onderzoeken. Het kan zijn dat door een eventuele beroepsfase 2025 niet haalbaar is.

Mede vanwege de verbrede reikwijdte van het omgevingsprogramma in verhouding tot een bestemmingsplan moeten in de wijziging ook thema's van de fysieke leefomgeving worden onderzocht die niet in dit rapport aan de orde komen, zoals gezondheid en veiligheid. Verder dient een plan-milieueffect-rapportage (eventueel gecombineerd met een project-milieueffectrapportage) alle ontwikkelingen in het (noordelijk deel van) het plangebied Noord IV gaan toetsen.

3 Puy du Fou en haar plannen

In dit hoofdstuk worden de plannen van de beoogde exploitant van het themapark toegelicht. Eerst wordt de historie en het concept van Puy du Fou (letterlijk: Beukenheuvel) omschreven.

3.1 Het geleidelijke ontstaan van iets nieuws

Het themapark Puy du Fou ligt in Frankrijk bij het dorp Les Epesses (circa 2.500 inwoners) in de gemeente Pays des Herbiers, in de noordoostelijke hoek van het departement de Vendée. Het park ligt op 1 uur rijden van Nantes en Angers; op 1,5 uur rijden van La Rochelle en op bijna 4 uur rijden van Parijs.

Een pril begin ...

De basis voor Puy du Fou werd in 1977 gelegd door Philippe de Villiers (toen nog student) die het initiatief nam voor een avondshow met alleen vrijwilligers over de geschiedenis van de Vendée van de Middeleeuwen tot de Tweede Wereldoorlog rond een kasteel uit de Renaissance en rond de ruïnes van een ouder kasteel bij het dorp Les Epesses. Zowel het kasteel als de ruïnes zijn geclassificeerd als rijksmonument. De eerste voorstelling was op 16 juni 1978.

... leidde tot een werkelijk grootse avondshow

Hier kwam uiteindelijk de avondshow de Cinéscénie (letterlijk: de Bioscoopfilm) uit voort.³ Deze show wordt nu circa 30 keer per jaar uitgevoerd, alleen op vrijdagen en zaterdagen in de zomer. De show trok al meer dan 13 miljoen toeschouwers. Circa 2.400 acteurs en 120 ruiters doen mee op een toneel van 23 hectare in een openluchttheater met voor 14.000 toeschouwers. Bij elke voorstelling worden 100 technici en 300 personen voor de ontvangst en beveiliging ingeschakeld. In totaal doen 3.200 vrijwilligers mee aan alle voorstellingen. Bij elke voorstelling worden 24.000 kostuums, 1.000 stuks vuurwerk, 8.000 schijnwerpers en 150 waterstralers gebruikt.

Het themapark ontstaat

De mensen die naar deze avondshow kwamen, arriveerden steeds vroeger in het kasteelpark. Daardoor ontstond het plan om er kleinere voorstellingen bij te gaan maken. Dit was het begin van het themapark rondom het kasteel. De Villiers is in 1989 begonnen met dit Grand Parc.

Figuur 3.1 Puy du Fou biedt amusement, living history en spektakel

Bron: civitates.com (2022) en Le Chaonnet (2022).

³ <https://www.puydufou.com/france/nl/la-cinescenie>.

Nieuw concept themapark

Het themapark van nu bestaat uit de Cinéscénie en het Grand Parc. Bijna 25 jaar later was het themapark zo goed en krachtig geworden dat het in 2012 en 2014 door vakgenoten tijdens twee internationale congressen werd verkozen tot het beste themapark in de wereld. Philippe de Villiers wordt in het vakgebied gezien als de drijvende kracht achter een totaal nieuw concept themapark, uitgaande van de herbeleving van geschiedenis met de nadruk op voorstellingen (in plaats van achtbanen); op natuurbeleving; op het activeren van (jonge) mensen in de podiumkunsten en op het zo veel mogelijk inschakelen van lokale mensen en bedrijven, mede om de leefbaarheid en de economie van de streek te versterken. Alle voorstellingen zijn live en alles wordt zo authentiek en aansprekend mogelijk verbeeld.

Figuur 3.2. Artist impression plattgrond voor bezoekers Puy du Fou bij Les Epesses (Vendée)

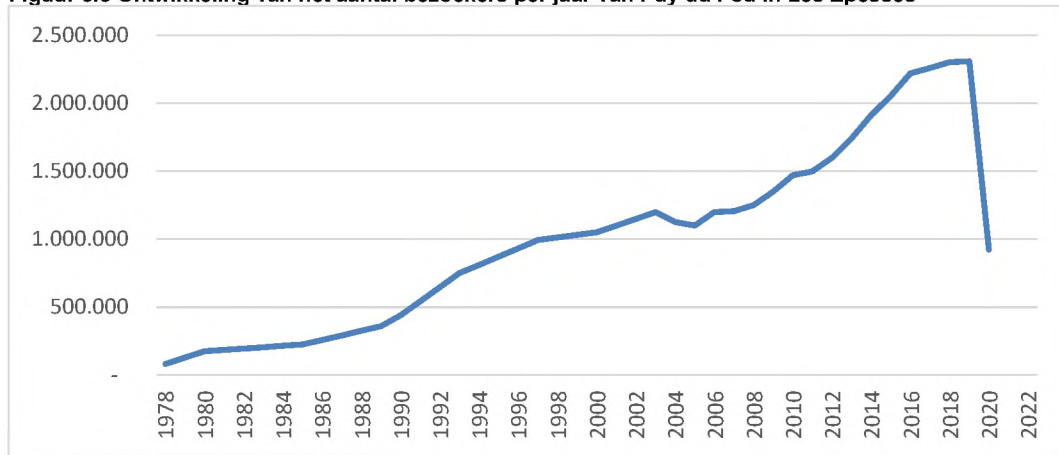
Bron: Puy du Fou 2022.

Geleidelijke groei van het aantal bezoekers

De ontwikkeling van het aantal bezoekers per jaar (figuur 3.3) laat een geleidelijke groei zien. Het themapark begon 45 jaar geleden op een heel kleine schaal en is in de jaren daarna stap voor stap uitgebouwd. Steeds meer bezoekers leerden het park kennen en waarderen.

In de periode van de kredietcrisis (2007 – 2014) haperde de groei van het aantal bezoekers enkele jaren, maar toch trad er per saldo groei op. Na 2014 versnelde de groei. De economie herstelde.

Figuur 3.3 Ontwikkeling van het aantal bezoekers per jaar van Puy du Fou in Les Epesses

Bron: Puy du Fou 2022, bewerking Ecorys.

Na deze versnelling werd vanaf 2016 weer het groeitempo van voor 2006 opgepakt. Dit patroon trad ook op bij andere toeristische attracties in het landsdeel Grand-Ouest, dat uit de regio's Pays de la Loire en Bretagne bestaat. In 2020 gooide corona roet in het eten. Puy du Fou ontving in dat jaar 60% minder bezoekers dan het jaar daarvoor. De totale top-20 van Europese themaparken verwelkomde in 2020 gemiddeld circa 65% minder bezoekers dan in 2019. Het themapark doet nu volop mee in de top-20 van themaparken in Europa en is na Disneyland Parijs het belangrijkste themapark van Frankrijk.

Elk jaar investeren, om herhaald bezoek te bevorderen

Puy du Fou streeft er naar om elk jaar iets nieuw toe te voegen, met in jaar 1 een grote nieuwe attractie en in jaar 2 een kleine nieuwe attractie. Zo blijft het park interessant voor de bezoekers, om terug te keren. Dezelfde strategie wordt door meer themaparken gevolgd, bijvoorbeeld door de Efteling.

Governance en besteding winsten

Het bedrijf heeft geen aandeelhouders, is niet op een beurs genoteerd en ontvangt geen geld van de overheid. Puy du Fou is een groep die hoofdzakelijk bestaat uit een Association Loi 1901 (= vereniging zonder winstoogmerk) en een Société par Actions Simplifiée (= vereenvoudigde aandelenvennootschap). De vereniging organiseert de Cinéscénie en is 99% aandeelhouder van de SAS die het themapark exploiteert, inclusief 25 restaurants en vijf hotels. De winsten van de vereniging worden niet als dividend uitgekeerd, maar worden geïnvesteerd om het park te vernieuwen en om mensen te scholen en op te leiden.

Economisch effectonderzoek Puy du Fou Les Epesses

De economische effecten van het themapark Puy du Fou voor de omringende regio werden onderzocht door het bureau Protourisme.⁴ Het rapport werd gebaseerd op een enquête onder circa 1.600 bezoekers en op cijfers over de bedrijfsvoering van Puy du Fou en van Comrest, de concessionaris voor de restaurants in het park. Bij de analyses hebben wij van dit rapport gebruik gemaakt. In verband met de gevolgen van de coronacrisis heeft Puy du Fou geen opdracht verstrekt voor een nieuw onderzoek door Protourisme.

⁴ Protourisme: 'Evaluation de l'impact économique du Puy du Fou 2015-2016' (januari 2017).

3.2 Internationale expansie

In 2009 werd Puy du Fou International opgericht. Deze onderneming richt zich op het toepassen van kennis en kunde van spektakelvoorstellingen en themaparken buiten Frankrijk.

Historische spektakelvoorstellingen

- In het Verenigd Koninkrijk ging Puy du Fou in 2016 de show *Kynren* organiseren. Deze avondshow wordt gehouden in het Eleven Arches openluchttheater op circa 3 hectare rond het kasteel van Auckland in de country Durham. De show van 80 minuten is geïnspireerd op de Cinéscénie en wordt in 2022 zevenmaal door circa 1.000 medewerkers (waaronder veel vrijwilligers) voor maximaal 8.000 toeschouwers uitgevoerd. Eleven Arches is één van de twee projecten die er voor zorgden dat de stad Bishop Auckland op de toeristische kaart kwam;
- Vanaf 2013 verzorgt Puy du Fou in de *Efteling* de paardenshow de Raveleijn met een Frans-Nederlands team van circa 50 artiesten, stuntmannen, ridders en valkeniers op een toneel van circa 1.500 m² voor maximaal 1.200 toeschouwers. Deze show is nog tot begin 2026 te zien;
- In *Tennessee* (USA) wil Puy du Fou vanaf 2024 een historische spektakelshow gaan verzorgen rond de geschiedenis van de Cherokee-indianen.

Figuur 3.4 Artist impression plattegrond voor bezoekers van Puy du Fou bij Toledo

Bron: Puy du Fou 2022.

Nieuwe themaparken van Puy du Fou

- Puy du Fou opende in 2019 de eerste fase en in 2021 de tweede fase van haar tweede themapark in Spanje, op 8 km afstand van de stad *Toledo* en op minder dan 1 uur reistijd van Madrid. Het doel was circa 300.000 bezoekers in 2021, maar dit zijn er 600.000 geworden. Voor dit jaar wordt op circa 800.000 gerekend en in 2023 op circa 1 miljoen bezoekers. Bij dit park komen geen hotels en ook geen vakantiepark, in verband met het ruime aanbod aan logiesaccommodaties in de stad Toledo. Toledo trok reeds enkele miljoenen toeristische bezoekers per jaar. Het park gaat gefaseerd groeien tot een eindsituatie tegen het jaar 2028;
- Puy du Fou streeft naar een derde themapark in Nederland en wel bij *Meppel*. Eerder werd er gekeken naar een nieuw park in de gemeente Haarlemmermeer⁵, bij de Efteling (Kaatsheuvel)

⁵ <https://www.nhnieuws.nl/nieuws/232815/noord-hollandse-disneyland-in-wording-hollandworld-moet-in-2023-toeristenhotspot-zijn>.

en bij Toverland (Sevenum).⁶ Meerdere locaties in de provincie Drenthe zijn overwogen. Het haalbaarheidsonderzoek moet eind 2022 uitwijzen of een en ander mogelijk is;

- Initiatieven om een park te realiseren bij Moskou en bij de Chinese Muur zijn afgesloten.

Een indoor-concept voor wereldsteden

In wereldsteden wil Puy du Fou een grootstedelijke vorm van haar concept realiseren, waarbij alles indoor afspeelt op een grondoppervlakte van ten minste 10.000 m². Het eerste indoor-project wordt naar verwachting in 2025 geopend in Shanghai in het voormalige Everbright beurs- en congrescentrum.⁷ Dit project is Saga gedoopt. Bij wereldsteden moet gedacht worden aan stedelijke gebieden waar voldoende mensen op relatief korte afstand wonen om jaar op jaar voldoende bezoekers te genereren voor een verblijf van circa 2 uur. Het is de verwachting dat in meerdere stedelijke gebieden in Europa een Saga kan komen, bijvoorbeeld in Milaan, ██████████ Londen.

3.3 Ruimtegebruik van de themaparken in Frankrijk en Spanje

In tabel 3.1 wordt aangegeven hoeveel hectares grond, bij benadering, in gebruik is voor de twee themaparken in Frankrijk en Spanje.

Tabel 3.1 Hectares grond in gebruik voor themaparken Puy du Fou

	Puy du Fou Les Epesses (Vendée)	Puy du Fou Toledo (Castilië–La Mancha)
Historische spektakelshow	23 ha	12,5 ha
Themapark	55 ha	30 ha
Vakantiepark en hotels	10 ha	--
Natuur, water, landscaping	32 ha	6,6 ha
Parkeerterreinen	25 ha	22,5 ha
Themapark (privaat terrein)	145 ha	72 ha
Openbare toegangsroute	2 ha (500 m)	8 ha
Aantakking regionale weg	1,5 ha	--
Totaal grondgebruik park	150 ha	80 ha

Bron: Google Maps 2022, bewerking Ecorys.

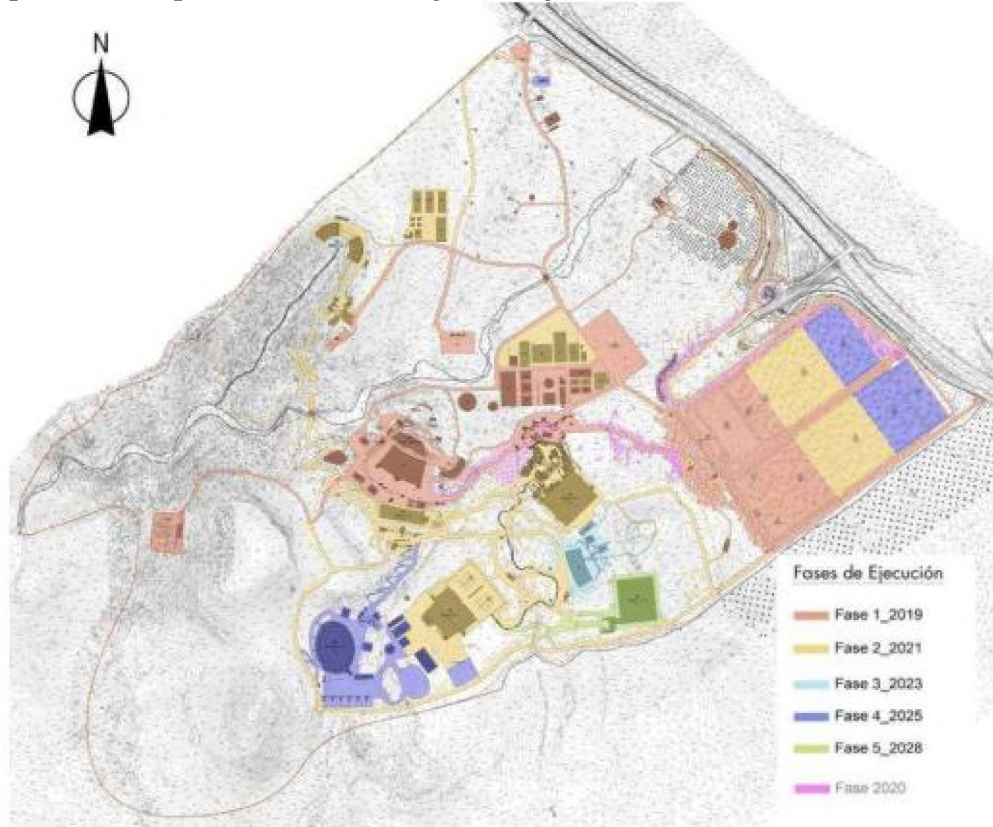
Het park in Les Epesses is nog niet uitgegroeid. Een bestemmingsplan voor de realisatie van nieuwe projecten over een periode van 15 jaar gaat uit van in totaal circa 90 ha grond zodat elk jaar ongeveer 6 ha kan worden toegevoegd. Deze grond sluit aan de zuidwestelijke zijde aan op het hoofdterrein.

De realisatie van het tweede park bij Toledo verkeert in de tweede fase. Na een pril begin is flink geïnvesteerd. In de komende jaren komt er nog veel bij. Figuur 3.5 geeft hiervan een indruk.

⁶ <https://www.loopings.nl/weblog/16146/Frans-themapark-Puy-du-Fou-had-plannen-voor-vestiging-bij-Toverland-en-Efteling.html>.

⁷ <https://www.inparkmagazine.com/puy-du-fou-saga-shanghai/>.

Figuur 3.5 Fasering van de realisatie van Puy du Fou bij Toledo 2019-2030

Bron: bestemmingsplan Puy du Fou Toledo 2018.

In het bestemmingsplan voor het themapark in Toledo is meer grond (in totaal 85,9 ha) bestemd voor het park dan wat op dit moment wordt gebruikt (79,1 ha). Het park wordt tot het jaar 2028 verder uitgebouwd. Daarbij zal het grondgebruik toenemen. Voor de zeer lange termijn, voorbij de planhorizon van dit bestemmingsplan (2018-2028) wordt verwacht dat het park uiteindelijk over 161,1 hectare grond kan gaan beschikken. Figuur 3.4 laat de fases van realisatie zien van het nieuwe themapark bij Toledo. In de loop van 10 jaar worden vijf fases gerealiseerd. De fases 1 en 2 zijn uitgevoerd.

De grote rechthoek geeft de parkeerplaatsen aan. Deze worden in drie fases gerealiseerd. In het jaar 2030 zijn er volgens het bestemmingsplan 3.786 parkeerplaatsen voor reguliere auto's, 164 invalidenparkeerplaatsen en een bepaald aantal plaatsen voor elektrische auto's. In totaal komen er 4.078 parkeerplaatsen. Daarnaast wordt voorzien in circa 100 stallingsplaatsen voor fietsen en 78 opstelplaatsen voor touringcars.

3.4 Ruimtebehoefte van Puy du Fou in Meppel

Tabel 3.2 geeft indicaties voor de toekomstige ruimtebehoefte van Puy du Fou in Meppel, voor de eerste 10 jaar na opening van het park.

Tabel 3.2 Ruimtebehoefte in hectares fases 1 en 2 Puy du Fou Meppel

	Minimum	Optimaal	Maximum
Fase 1 themapark (jaar 0-5)	30 ha	30 ha	30 ha
Fase 2 themapark (jaar 5-10)	30 ha	30 ha	55 ha
Fase 1 avondshow (jaren 0-5)	0 ha	--	--
Fase 2 avondshow (jaren 6-10)	--	--	15 ha
Fase 1 vakantiepark - hotel (jaar 0-5)	--	--	10 ha
Fase 2 vakantiepark - hotel (jaar 6-10)	--	10 ha	20 ha
Fase 1 natuur, water, landschap (jaar 0-5)	5 ha	5 ha	5 ha
Fase 2 natuur, water, landschap (jaar 6-10)	5 ha	7,5 ha	10 ha
Fase 1 parkeerplaatsen (jaar 0-5)	3 ha	6 ha	8 ha
Fase 2 parkeerplaatsen (jaar 6-10)	7 ha	12 ha	15 ha
Fase 1 totaal private ruimtebehoefte	38 ha	41 ha	53 ha
Fase 2 totale private ruimtebehoefte	42 ha	59 ha	115 ha

Bron: Puy du Fou 2022, bewerking Imaging Leisure en Ecorys.

De middelste kolom geeft het ruimtebeslag aan dat op dit moment als optimaal wordt gezien voor een voorspoedige start van het nieuwe themapark. Er wordt in Meppel waarschijnlijk geopend met een vakantiepark op eigen terrein, in tegenstelling tot Toledo. Wel of geen vakantiepark wordt in de derde fase van het haalbaarheidsonderzoek bepaald. Indien er voor gekozen wordt dat er geen vakantiepark komt, neemt de ruimtebehoefte af met 10 hectare (fase 1) en 20 hectare (fase 1 +2). Ook in Meppel zal het aantal parkeerplaatsen gefaseerd worden aangelegd. Internationaal wordt aangehouden dat een themapark over ten minste 40 hectare moet beschikken, maar voor de grotere themaparken moet van circa 160 hectare worden uitgegaan.⁸

Puy du Fou acht de marktmogelijkheden van het themapark in Meppel op dit moment voldoende groot voor een middelgroot park. Het deel van het plangebied Noord IV ten noorden van [REDACTED] (waar Puy du Fou interesse voor heeft) is met ruim 165 ha voldoende groot om de ontwikkeling te accommoderen. In de eerste fase van het haalbaarheidsonderzoek werd geconstateerd dat er voldoende marktruimte lijkt te zijn voor dit themapark en dat de Nederlandse geschiedenis voldoende content biedt voor het themapark-concept van Puy du Fou.

Er blijft voldoende oppervlakte over, namelijk 165 ha minus circa 60 hectare (40-115 hectare), voor een zorgvuldige landschappelijke inpassing van het themapark in een groter geheel dat ook rekening houdt met mitigerende en compenserende maatregelen die moeten voorkomen dat wettelijk beschermde flora en fauna verstoord of beschadigd wordt; met de ruimtebehoefte voor duurzame energie; met de ruimtebehoefte voor herstel van het historische beeklandschap en voor extra waterbergingscapaciteit, bijvoorbeeld vanuit het oogpunt van klimaatadaptatie.

Het parkeren wordt te zijner tijd aangeboden op circa 6 ha (3-8 ha) voor de eerste fase en circa 12 ha (7-15 ha) voor de tweede fase. Uitgegaan wordt van openlucht parkeren. Een (deels) gebouwde parkeervoorziening verkleint het ruimtebeslag aanzienlijk. De Efteling gaat op een deel van haar parkeerterreinen ook gebouwd parkeren realiseren. Dit is een punt van overweging bij de verdere planuitwerkingen.

[Overgang naar het tweede deel van dit rapport](#)

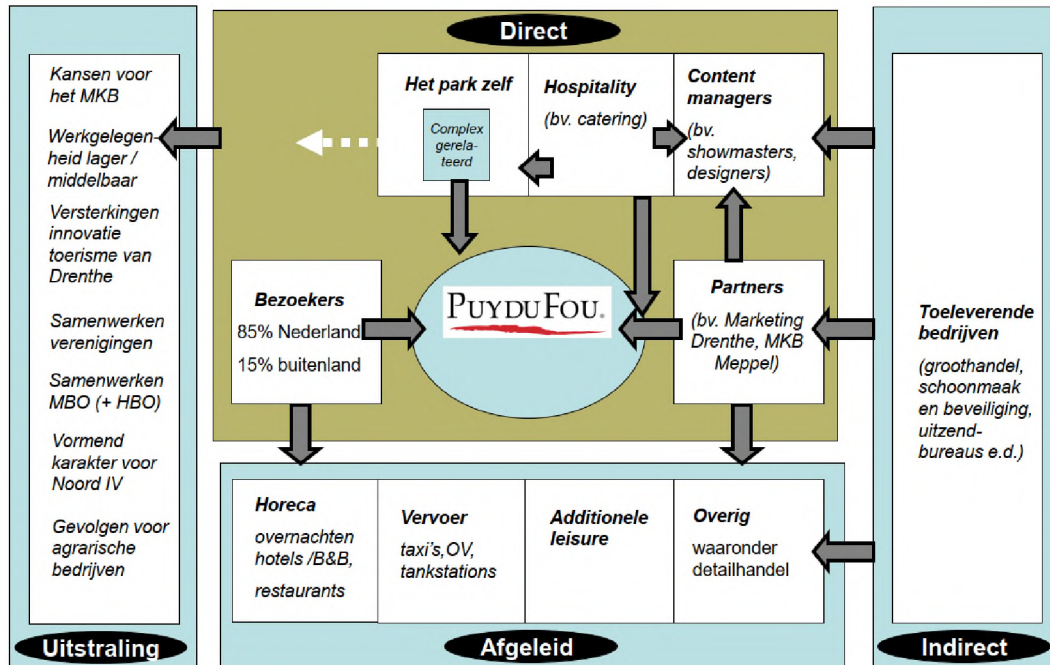
In dit hoofdstuk en in de twee daaraan voorafgaande hoofdstukken werd de uitgangspunten geschetst (onderzoeksvraagstelling themapark, plangebied, de beoogd exploitant) voor het tweede deel van dit rapport. In dit tweede deel worden de economische, maatschappelijke en ruimtelijke effecten van het nieuwe themapark behandeld.

⁸ M. Braun: "The Economic Impact of Theme Parks on Regions" (1999) UCI-WU.

4 Economische effecten

In dit hoofdstuk wordt nader ingegaan op de economische effecten van het nieuwe themapark. Figuur 4.1 geeft aan welke soorten economische effecten worden onderscheiden.

Figuur 4.1 Maatschappelijke en economische effecten themapark Meppel Noord IV

Bron: Ecorys.

Paragraaf 4.1 gaat over uitgangspunten voor de berekeningen van de economische effecten. In paragraaf 4.2 komen de directe economische effecten aan de orde: de onderwerpen van het blokje midden-boven in figuur 4.1. Paragraaf 4.3 handelt over de indirecte economische effecten: de rechterkolom van figuur 4.1. Paragraaf 4.4 handelt over de afgeleide economische effecten: het onderste blok van figuur 4.1. Bij de analyse worden verwachte omzet, toegevoegde waarde en werkgelegenheid gekwantificeerd. In hoofdstuk 5 wordt ingegaan op de vraag hoe Meppel en haar regio het meest kunnen profiteren van het park: de linker kolom. Hoofdstuk 6 handelt over diverse ruimtelijke en milieuhygiënische effecten van de realisatie van het themapark.

In dit hoofdstuk zijn de tijdelijke economische effecten, die voortkomen uit de voorbereidingen en feitelijke realisatie van het themapark (vooral: investeringen in landschappelijke aanpassingen, verkeersinfrastructuur en bouwwerkzaamheden) niet geraamd.

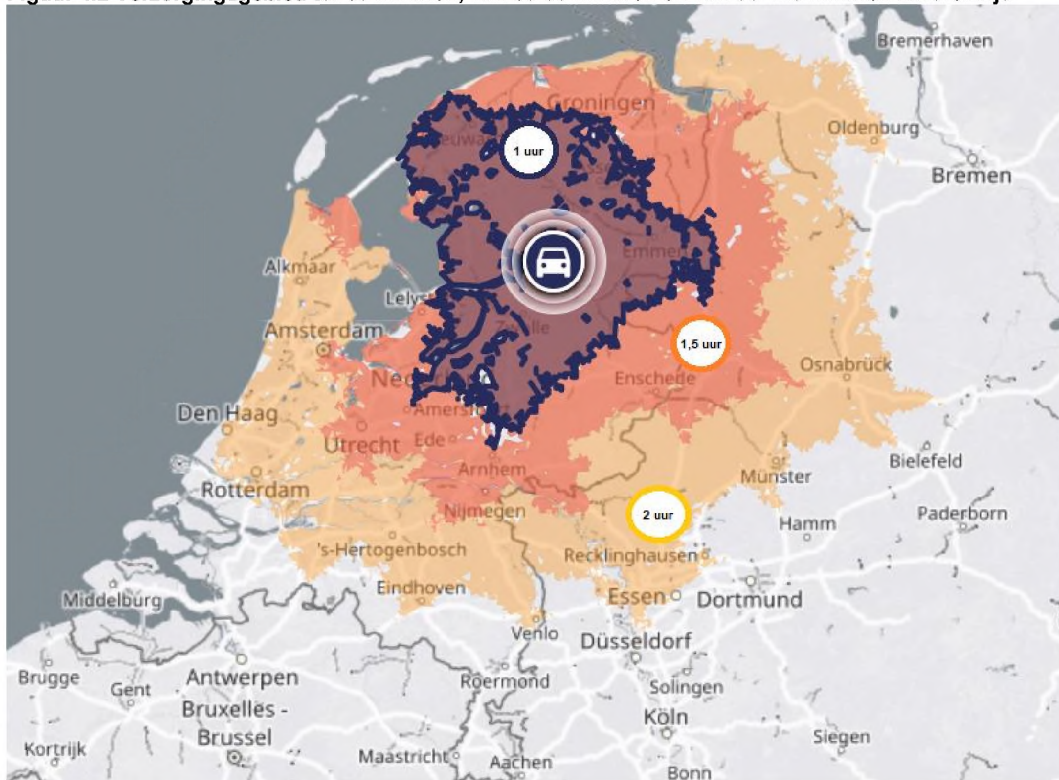
4.1 Draagvlak, herkomst, regio, aantal en verblijfsduur bezoekers

Om de economische effecten van het nieuwe themapark te kunnen bepalen wordt allereerst ingegaan op het verzorgingsgebied van het park. Gekeken wordt naar de geografische herkomst van de bezoekers, naar het verwachte aantal bezoekers per jaar en naar de gemiddelde verblijfsduur van elke bezoeker. Dit zijn essentiële uitgangspunten voor de berekeningen van de economische (en ruimtelijke) effecten die door het themapark worden opgeroepen.

Afbakening verzorgingsgebied themapark

Internationaal wordt bij attractieparken die qua schaal vergelijkbaar zijn met het themapark van Puy du Fou Meppel als vuistregel aangehouden dat de maximale reisduur met de auto naar het attractiepark niet meer dan 2 uur reistijd mag zijn. De maximale rijsnelheid bepaalt dan de reikwijdte van het themapark. De kans op het bezoeken van een attractiepark neemt af als de afstand toeneemt. Veelal wordt dan een verschil gemaakt in de zones van 0-60 minuten, 60-90 minuten en 120 minuten reistijd.⁹ In figuur 4.2 zijn deze drie zones aangegeven, met de veronderstelde toekomstige locatie van Puy du Fou in Meppel als middelpunt. In bijlage III zijn deze zones gedetailleerder weergegeven.

Figuur 4.2 Verzorgingsgebied tot 60 minuten, van 60-90 minuten en van 90-120 minuten autoreistijd

Bron: Ecorys 2022.

Per type publiekvoorziening verschilt de ruimtelijke reikwijdte. Voor gespecialiseerde winkelcentra (zoals factory outlet centres) worden bijvoorbeeld de reistijdzones van 0-30 minuten, 30-60 minuten en 60-90 minuten als kritisch gezien. Themaparken die tot de top-30 van de Nederlandse dagattracties (gaan) behoren, trekken ook publiek van grotere afstand.

Binnen 1 uur reisduur van de toekomstige locatie van Puy du Fou Meppel wonen in totaal 2,6 miljoen mensen, waarvan 2,5 miljoen in Nederland en 0,1 miljoen in Duitsland. Binnen 1,5 uur reistijd wonen in totaal circa 8,0 miljoen mensen, waarvan 7,3 miljoen in Nederland en 0,7 miljoen in Duitsland. Binnen 2 uur reisduur worden in totaal 19,9 miljoen mensen, waarvan 14,8 miljoen in Nederland en 5,1 miljoen in Duitsland.

De bezoekers die het themapark in Les Epesses bezoeken reizen volgens Protourisme (2017, p. 20) gemiddeld 160 km. Dit is ongeveer gelijk aan 1 uur en 3 kwartier. Degenen die in het landsdeel Grand-Ouest (qua inwoneraantal min of meer vergelijkbaar met de provincies Friesland, Groningen Drenthe en Overijssel) wonen of verblijven, reizen gemiddeld 95 km en degenen waarvoor dit niet

⁹ M. Braun: "The Economic Impact of Theme Parks on Regions"(1999) UCI-WU.

geldt reizen gemiddeld 185 km. De twee laatste afstanden komen neer op 1,5 uur en op 2 uur reistijd.

Bij 1,5 uur reistijd valt een deel van de Randstad binnen het verzorgingsgebied. Het gaat dan om de metropoolregio Utrecht en een groot deel van de metropoolregio van Amsterdam (de stad Amsterdam, Amstelveen/Amstelland, het Gooi, Almere, Lelystad). Verder vallen de grootstedelijke gebieden van Zwolle, Twente en Arnhem-Nijmegen en een groot deel van het grootstedelijke gebied van Groningen in dit gebied.

Afbakening van de regio voor de regionaal-economische uitstraling van het themapark

Puy du Fou geeft niet precies en altijd eenduidig aan wat zij onder de regio van haar themaparken verstaat. Onder de regio verstaat Puy du Fou niet het verzorgingsgebied van het park (waar wonen de bezoekers?), maar het gebied waar de regionaal-economische effecten van het park optreden: waar een zeer groot deel van de opdrachten wordt gegund; waar een groot deel van de gebruikte voedingsmiddelen in het park vandaan komt (streekproducten) en waar een groot deel van de werknemers en de vrijwilligers woont. Soms is het departement Vendée de regio, hoewel de gemeente waar Puy du Fou in het noordoostelijke puntje van dit departement ligt. Soms wordt in de rapporten en publicaties over het park gesproken over een straal van 40 km of 50 km vogelvlucht rondom het park. Soms wordt gezegd dat de regio bestaat uit drie departementen die als het ware rondom het park liggen. Als over lokaal wordt gesproken, wordt in feite bedoeld de gemeente van vestiging Pays de Herbiers. Het dorp Les Epesses ligt in deze gemeente.

In algemene zin halen wij uit deze omschrijvingen dat de regio van het park van Puy du Fou in Meppel in feite kan worden afgebakend als het gebied binnen de straal van de woon-/werkafstand die voor de omgeving van het themapark geldt. In het geval van Meppel is dat volgens het CBS de Corop-regio Zuidwest-Drenthe (de gemeenten Hogeveen, Meppel, Westerveld en De Wolden). In het laatste pre-coronajaar 2019 legden mensen die in Zuidwest-Drenthe werken gemiddeld 26,9 km af. Mensen die in Meppel werken legden dezelfde afstand af.¹⁰ In de aanliggende Corop-regio Noord-Overijssel (de gemeenten Dalfsen, Hardenberg, Kampen, Ommen, Staphorst, Steenwijkerland, Zwartewaterland en Zwolle) legden mensen die in deze regio werkten gemiddeld 23,2 km af vanaf hun woning. In heel Nederland was het gemiddeld 22,0 km.

Als in dit rapport wordt gesproken over de regio Meppel en omgeving, het gebied waar de regionaal-economische effecten van het park optreden, wordt het gebied binnen de gemiddelde regionale woon-/werkafstand van 25-30 kilometer rondom het toekomstige park bedoeld. Het gaat dan om de gemeenten Meppel, De Wolden en Westerveld in de provincie Drenthe en om de gemeenten Staphorst, Steenwijkerland (waaronder Steenwijk en Giethoorn) en Zwartewaterland (met name Zwartsluis en Genemuiden) in de provincie Overijssel.

Circa 15% buitenlandse bezoekers

Volgens het marktonderzoek van Protourisme (2017, p. 8) wonen vrijwel alle bezoekers van het park in Les Epesses in Frankrijk (97%). De buitenlanders komen vooral uit België en het Verenigd Koninkrijk. Het merendeel van deze buitenlandse toeristen verblijft reeds in de regio, terwijl een bepaald deel specifiek komt om het themapark te bezoeken. De buitenlanders zorgen voor circa 5% van de bestedingen in het park en besteden daarmee iets meer per persoon in het park dan de Fransen (Protourisme 2017, p. 40).

Ongeveer 15 tot 20% van de bezoekers woont in het departement Vendée; ongeveer 20% in de rest van het landsdeel Grand-Ouest en bijna 50% in de rest van het land, waaronder iets meer dan 10% uit de metropool Parijs. In Toledo wordt een groter aandeel buitenlandse bezoekers verwacht.

¹⁰ opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/83628NED

Dit is mogelijk vanwege de aantrekkingskracht van de historische, monumentale binnenstad van Toledo (Unesco Wereld-erfgoed).¹¹ Zo'n 20-25% van de bezoekers van de stad Toledo woont in het buitenland. Volgens het bestemmingsplan gaat zelfs circa 45% van de bezoekers van het themapark uit buitenlandse toeristen bestaan. Het park moet de aantrekkingskracht van de stad Toledo voor buitenlandse toeristen verhogen door het toeristisch-cultureel profiel aan te vullen. De binnenstad van Toledo ligt op circa 8 kilometer van het themapark. Dit is overigens vrijwel gelijk aan de afstand tussen de Meppeler binnenstad en de Puy de Fou locatie.

Voor Meppel verwacht Puy du Fou dat ongeveer 85% van de bezoekers in Nederland woont en dat 15% uit het buitenland komt. Deze 15% is gelijk aan het aandeel buitenlandse bezoekers dat het CBS over de jaren 1998-2018 heeft gemeten bij de Nederlandse themaparken, namelijk tussen 3 en 18% (gemiddeld: 15%). Voor haar verwachtingen in Meppel sluit Puy du Fou daarmee aan op haar ervaringen in Les Epesses. Puy du Fou is terughoudend ten aanzien van haar verwachtingen over het aantrekken van buitenlandse bezoekers, waaronder Duitsers, omdat het park wordt gebaseerd op Nederlandse (en Drentse) geschiedenis en dat is mogelijk minder interessant voor buitenlanders.

Overigens woont circa 55% van de verblijfstoeristen in Drenthe in het buitenland. Twee derde deel daarvan woont in Duitsland en bijna een vijfde deel in België.¹² Het Duitse aandeel loopt in de loop der jaren geleidelijk aan op.¹³ Voor wat betreft het dagtoerisme weten met name het dorp Giethoorn en het daar dichtbij gelegen nationaal park de Weerribben (beiden in de gemeente Steenwijkerland) een aanzienlijk aantal buitenlandse toeristen te trekken. Er is niet bekend hoeveel toeristen er jaarlijks naar Giethoorn komen, maar wel dat ongeveer 70% van Aziatische herkomst is.

Prognose aantal bezoekers van het themapark per jaar

Het centraal uitgangspunt van de berekening van de economische effecten is het verwacht aantal bezoekers per jaar van het nieuwe themapark van Puy du Fou in Meppel (tabel 4.1). Puy du Fou streeft naar het aantal bezoekers dat hieronder als optimaal wordt aangegeven. Het gaat om een eerste prognose, voordat de fases 2 en 3 van het haalbaarheidsonderzoek zijn afgesloten.

Tabel 4.1 Prognose van het aantal bezoekers per jaar Puy du Fou Meppel

	Minimum	Optimaal	Maximum
Fase 1 (5 jaar na opening)	300-400.000	600.000	800.000
Fase 2 (10 jaar na opening)	750.000	1.250.000	1.500.000

Bron: Puy du Fou 2022, bewerking Ecorys.

Bij de berekening van de economische effecten zijn wij daarom uitgegaan van het als optimaal aangegeven aantal bezoekers voor de eerste fase (5 jaar na opening) en voor de tweede fase (10 jaar na opening) van het themapark.

In bijlage II is het jaarlijks aantal bezoekers van de top-30 van toeristische attracties in Nederland aangegeven. Met een uitgroei na 10 jaar tot circa 1.250.000 bezoekers gaat Puy du Fou een middenpositie innemen in deze top-30 van dagattracties in Nederland, in bezoekersaantal min of meer vergelijkbaar met de themaparken Duinrell Wassenaar, Beekse Bergen Hilvarenbeek en Attractiepark Slagharen.

¹¹ L. Gómez: "Realities and problems of a major cultural destination in Spain, Toledo" in Revista de Turismo y Patrimonio Cultural (2018) vol. 16 nr 3 pp 617-636.

¹² <https://www.drentheincijfers.nl/cultuurentoerisme/toerisme.php> en <https://recreatieschapdrenthe.nl/files/Ecorys-2017.pdf>.

¹³ <https://assets.citynavigator.nl/kuma-drenthemarketing/uploads/media/5fa1244e590b9/3-md-factsheet-buitenlandse-gasten-def.pdf>.

Relatief lange verblijfsduur in Puy du Fou

Het themapark Puy du Fou heeft er aan bijgedragen dat het gemiddeld verblijf van toeristen in de regio is verlengd met 1 of enkele dagen. Dit in vergelijking met de toeristische verblijfsduur in andere regio's van Frankrijk. Ongeveer drie kwart (73%) van de bezoekers van het park in Les Epesses blijft langer dan 1 dag. Een groter deel van de buitenlandse bezoekers in vergelijking met de Franse bezoekers blijft langer dan 1 dag. De gemiddelde verblijfsduur van elke bezoeker in het park komt daarmee uit op circa 1,6 dagen.

De verklaring voor de lange verblijfsduur is dat er voor Puy du Fou meer tijd nodig is dan gangbaar in attractieparken om zo in staat te zijn om alle voorstellingen te bezoeken. De hoofdshow duurt 1 tot 1,5 uur in Les Epesses en ruim 3 kwartier in Toledo. Andere shows duren korter dan de hoofdshow. Niet alle voorstellingen worden doorlopend vertoond. In totaal zijn er 26 voorstellingen in Les Epesses en 12 in Toledo. De voorstellingen worden afgewisseld met bezoek aan de historische dorpjes, aan de kleine attracties of aan de horeca en ook de winkeltjes. Bij de ingang ontvangt de bezoeker een dagprogramma met een plattegrond. Ook kan een app worden gebruikt.

Internationaal wordt aangenomen dat ongeveer 75% van de bezoekers van attractieparken betrekking heeft op dagtoerisme: men blijft een flink stuk van de dag, vanaf de opening.¹⁴ De verblijfsduur in de themaparken laat dit ook zien. Google (geraadpleegd 27 juni 2022) rapporteert op basis van de mobiele telefoons van de bezoekers een kortere verblijfsduur dan 1,6 dagen voor Puy du Fou in Les Epesses, namelijk circa 7 uur per bezoeker. Dit is iets korter dan de gemiddelde verblijfsduur per bezoeker van de Efteling en Phantasialand bij Brühl (7,5 uur); gelijk aan die van Walibi Holland, Walibi Belgium, Toverland en Movie Park Germany (7 uur) en langer dan de 6,5 uur van Bobbejaanland en 6 uur van Bellewaerde Park.

Lange verblijfsduur roept behoefte aan overnachtingsaccommodatie op – parallel met de Efteling

De verklaring van dit verschil tussen 1,6 dagen en 7 uur is dat Google de exacte verblijfsduur in het park per mobiele telefoon meet en niet meet of dezelfde bezoeker meerdere dagen achtereenvolgend komt. Ook voor de Efteling kan dit verschil worden vastgesteld. De Efteling zegt dat de gemiddelde verblijfsduur per bezoeker rond 1,75 dagen ligt, terwijl Google gemiddeld 7,5 uur meet. Na 2000 werd ingezien dat het publiek van de Efteling van steeds verder weg kwam en dat de verblijfsduur langer werd. De Efteling heeft, met de bouw van het Efteling-hotel, van het vakantiepark Efteling Bosrijk en recent van het vakantiepark Efteling Loonsche Land op deze trend ingespeeld. De toevoeging van eigen logiesaccommodatie is succesvol gebleken en heeft geleid tot een verlenging van de gemiddelde verblijfsduur. Door het aantrekken van meer bezoekers die van verder weg komen (buitenlanders); het versterken van de belevingswaarde van het park en haar logiesaccommodatie, nog meer eigen logiesaccommodatie en meer attracties die meer dan één bezoek waard zijn slaagt men er in om de gemiddelde verblijfsduur verder te verlengen.¹⁵

Omdat de gemiddelde verblijfsduur in Puy du Fou langer is dan in de meeste attractieparken met een vergelijkbare omvang, bestaat onder de bezoekers van Puy du Fou een grotere behoefte aan overnachtingsmogelijkheden dan bij de (meeste) Nederlandse grotere themaparken gewoon is. Puy du Fou overweegt daarom om in Meppel ook een vakantiepark te realiseren. Wel of geen vakantiepark wordt in de derde fase van het haalbaarheidsonderzoek bepaald. Dit ligt sterk aan het aanbod aan logiesaccommodatie in Meppel en omstreken (is er nog voldoende restcapaciteit?) en het parkprogramma (bijvoorbeeld: een belangrijke avondshow). In paragraaf 5.3 komen wij op dit onderwerp terug.

¹⁴ D&J International Consultancy: "European Amusement and Theme Parc Industry" (IAAPA, 2014).

¹⁵ ZKA: "Economische onderbouwing toekomstvisie Wereld van de Efteling 2018-2030" (2018).

4.2 Directe economische effecten

Het middenvak bovenaan in figuur 4.1 geeft de basis van de analyse van economische effecten van het themapark: de directe effecten. Onder de directe effecten verstaan we de economische effecten die rechtstreeks samenhangen met het bezoek aan het themapark zelf. Denk hierbij onder andere aan tickets en aan bestedingen aan consumpties en souvenirs in de shops.

Directe omzet

In het laatste pre-coronajaar 2019 heeft elke bezoeker van het park in Les Epesses gemiddeld circa € 55,00 besteed aan het ticket en ongeveer een kwart daarvan (€ 14,50 per bezoeker) aan consumpties en souvenirs in de shops.

Gemiddelde ticketprijs per bezoeker

De ticketprijs in Meppel komt (evenals in Toledo) naar verwachting lager uit dan de € 55,00 per bezoeker in Les Epesses omdat het aanbod in Meppel en Toledo nog niet is volgroeid.

Tabel 4.2 Eerste raming van de gemiddelde ticketprijs Puy du Fou Meppel

	Minimum	Optimaal	Maximum
Fase 1 gemiddelde ticketprijs	€ 25,00	€ 25,00	€ 25,00
Fase 2 gemiddelde ticketprijs	€ 32,50	€ 32,50	€ 32,50

Bron: Puy du Fou 2022, bewerking Ecorys.

Voor de als optimaal voor Meppel geziene situatie is met een gemiddelde ticketprijs van € 25,00 gerekend voor de situatie 5 jaar na opening (na realisatie eerste fase) en een gemiddelde ticketprijs van € 32,50 voor de situatie 10 jaar na opening (na realisatie van fase 1 en 2).

Extra omzet in het park door horeca en merchandising

Voor 5 jaar en 10 jaar na opening is daarnaast gerekend met € 8,00 per bezoeker aan horeca en merchandising (souvenirs) in het park zelf. ABN Amro heeft vastgesteld¹⁶ dat in 2018 in Slagharen € 8,00 werd uitgegeven in de horeca en aan merchandising; in Diergaarde Blijdorp € 6,70 en in Toverland € 3,50. In de Efteling werd een veelvoud van dit bedrag uitgegeven, per bezoeker. NBTC-NIPO stelde in het attractiepunten-onderzoek 2015 een gemiddelde besteding in de horeca van de parken van circa € 7,70 per bezoeker vast; circa € 1,40 per bezoeker aan merchandising en € 1,40 aan overige uitgaven. De circa € 5,00 per bezoeker in Puy du Fou voor horeca en € 3,00 per bezoeker aan merchandising zijn daarmee aannemelijk.

Gangbaar parkeertarief

Vaak wordt over het hoofd gezien dat het bij de grotere toeristische attracties in Nederland gewoon is om apart te betalen voor het parkeren van de auto. Puy du Fou vraagt in Les Epesses en Toledo geen parkeertarief. Gratis parkeren is min of meer gewoon bij toeristische attracties in Frankrijk en Spanje. In Nederland is dat anders. Wij hebben gerekend met € 8,50 parkeertarief per dag per parkerende auto. Dit komt neer op circa € 3,00 per bezoeker.

Een parkeertarief van € 8,50 per dag is gangbaar in vergelijking met bestaande attractieparken in Nederland. Het parkeertarief van de Efteling is € 12,50; Toverland vraagt € 10,00 en Diergaarde Blijdorp, Walibi Holland, Safaripark Beekse Bergen en Dierenpark Amersfoort € 9,50. Bij Attractiepark Slagharen kost parkeren € 8,50 terwijl Ouwehands Dierenpark en Drievliet € 8,00 berekenen. Burgers' Zoo neemt genoeg met € 7,50 en Avonturenpark Hellendoorn € 7,00. Wildlands Adventure Zoo, Apenheul en het Dolfinarium beschikken niet over een eigen

¹⁶ S. Driessen: "Dagje uit duurder maar exploitant wordt niet rijker", ABN Amro 8 augustus 2019

parkeerplaats. Daar zijn automobilisten aangewezen op terreinen van externe partijen, zoals de gemeente.

Tabel 4.3 Directe omzet (in het park) bij optimale situatie, alle bezoekers

	Fase 1, jaar 5	Fase 2, jaar 10	Omzet- aandeel
Entree (tickets)	€ 15,0 miljoen	€ 40,6 miljoen	69% / 75%
Horeca binnen park	€ 3,0 miljoen	€ 6,3 miljoen	14% / 12%
Merchandising	€ 1,8 miljoen	€ 3,8 miljoen	8% / 7%
Parkeren	€ 1,8 miljoen	€ 3,8 miljoen	8% / 7%
Totaal	€ 21,6 miljoen	€ 54,4 miljoen	100%

Bron: Ecorys.

De directe omzet in het park zelf komt dan uit op circa € 22 miljoen in het vijfde jaar na realisatie van fase 1 en ruim € 54 miljoen in het tiende jaar na opening van het park, als ook fase 2 zal zijn gerealiseerd. De omzet uit overnachtingen in een vakantiepark op het park zijn hierbij overigens niet opgenomen, om dubbeltelling met de afgeleide bestedingen te vermijden.

Relatief meer omzet uit de tickets en minder uit de horeca en merchandising

Ongeveer 52% van de inkomsten van de Nederlandse attractieparken vloeit voort uit de tickets; 33% uit de bestedingen door de bezoekers in het park in de horeca en voor merchandising (souvenirs); 7% uit hotelovernachtingen en 8% uit overige activiteiten zoals sponsoring en bedrijfsevenementen (MICE). Internationaal ligt dat voor attractieparken die qua schaal vergelijkbaar zijn met Puy du Fou Meppel op circa 55% voor de tickets, 40% voor horeca en merchandising en 5% voor de overige inkomsten.¹⁷ Puy du Fou Meppel gaat een relatief groter omzetteel boeken uit de verkoop van tickets en een relatief kleiner omzetteel uit horeca en merchandising.

Fair totaalbedrag aan directe omzet per bezoeker

In totaal geeft elke bezoeker 5 jaar na opening circa € 35,75 uit in het park en circa € 43,35 10 jaar na opening. Het CBS heeft over het laatste pre-coronajaar 2019 vastgesteld dat in 180 Nederlandse attractieparken gemiddeld € 24,95 werd uitgegeven aan entreegelden, circa € 6,67 per bezoeker in de horeca van het park en circa € 1,73 aan overige baten werden geïnd, waaronder merchandising in de winkels van het park. In totaal verdiende de attractieparken € 33,35 aan elke bezoeker. Dit totaalbedrag voor 2019 is in koopkracht min of meer vergelijkbaar met het totaalbedrag van € 35,75 aan omzet per bezoeker dat over enkele jaren in het nieuwe themapark in Meppel wordt verwacht.

De toegevoegde waarde als basis voor de werkgelegenheid

De toegevoegde waarde is gelijk aan de omzet minus alle inkopen. De toegevoegde waarde is dus niet gelijk de winst (omzet minus kosten). De toegevoegde waarde wordt gebruikt om het bruto regionaal product of bruto nationaal product te berekenen. Om de regionaal-economische impact van bedrijven (en attractieparken) in termen van werkgelegenheid te berekenen wordt verschil gemaakt tussen de directe, de indirecte en de afgeleide toegevoegde waarde.

Directe toegevoegde waarde

De directe toegevoegde waarde van het nieuwe themapark van Puy du Fou in Meppel is de (parkgebonden) omzet minus de waarde van de ingekochte goederen en diensten.

¹⁷ D&J International Consultancy: "European Amusement and Theme Parc Industry" (IAAPA, 2014)

Tabel 4.4 Directe (parkgebonden) toegevoegde waarde bij optimale situatie

	Fase 1, jaar 5	Fase 2, jaar 10
Entree (tickets)	€ 6,3 miljoen	€ 17,1 miljoen
Horeca binnen park	€ 1,5 miljoen	€ 3,1 miljoen
Merchandising	€ 1,0 miljoen	€ 2,0 miljoen
Parkeren	€ 0,8 miljoen	€ 1,8 miljoen
Directe toegevoegde waarde	€ 9,6 miljoen	€ 23,9 miljoen

Bron: Ecorys.

In tabel 4.4 wordt deze directe toegevoegde waarde op basis van de uitgevoerde ramingen gegeven. De toegevoegde waarde is relevant voor de raming van de directe werkgelegenheid.

Directe werkgelegenheid, in fulltime eenheden

Om toch een indruk te krijgen van de te verwachten (directe) werkgelegenheid is in deze studie de geraamde (directe) toegevoegde waarde als vertrekpunt genomen. Door deze toegevoegde waarde toe te delen aan de vier types activiteit en rekening te houden met verschillen in toegevoegde waarde per fulltime eenheid per type activiteit is een raming gemaakt van de te verwachten directe werkgelegenheid van Puy du Fou circa 5 jaar na de realisatie van fase 1 en circa 10 jaar na opening van het park, als ook fase 2 is gerealiseerd.

Tabel 4.5 1 Directe (parkgebonden) werkgelegenheid bij optimale situatie, in fte's

	Fase 1, jaar 5	Fase 2, jaar 10
Entree (ticket)	112 fte	302 fte
Horeca binnen park	32 fte	66 fte
Merchandising	8 fte	16 fte
Parkeren	7 fte	14 fte
Directe werkgelegenheid in fte	158 fte	398 fte

Bron: Ecorys.

Uit de entree (ticketprijs) wordt in feite de exploitatie van de shows, overige attracties en het landschapsonderhoud betaald. Hier vloeit de meeste directe werkgelegenheid uit voort. De directe werkgelegenheid die voortvloeit uit de horeca, de merchandising en het parkeren is aanvullend.

Om een complete indruk te geven van de werkelijke directe werkgelegenheid, moet ook het aantal banen (naast het aantal fte) worden geïndiceerd.

Directe werkgelegenheid, in banen

In de recreatieve sectoren worden nogal wat parttimers en seizoenmedewerkers ingeschakeld. Het CBS heeft over het laatste pre-coronajaar 2019 voor 180 attractieparken in Nederland vastgesteld dat elk attractiepark gemiddeld 61,7 banen telde, gelijk aan 26 fte. Dit is bijna 2,37 banen per fte.

In dat jaar telde het park in Les Epesses 858 fte's met 200 vaste medewerkers en 2.100 seizoensmedewerkers. Dit komt neer op zo'n 2,68 banen per 1 fte. In tabel 4.5.2 hebben we het aantal directe banen (conservatief) geraamd op basis van het gemiddelde van 2,37 en 2,68 banen per fte, dat wil zeggen: 2,50 banen per fte. Het NBTC rapporteert gemiddeld 1,62 banen per fte in de attractieparken en dierentuinen in Drenthe.¹⁸

¹⁸ <https://dashboard.nbtc.nl/dashboard/arbeidsmarktmonitor/banen-en-baankenmerken>

Tabel 4.5.2 Directe (parkgebonden) werkgelegenheid bij optimale situatie, in banen

	Fase 1, jaar 5	Fase 2, jaar 10
Entree	280 banen	755 banen
Horeca binnen park	80 banen	165 banen
Merchandising	20 banen	40 banen
Parkeren	18 banen	35 banen
Directe werkgelegenheid in banen	398 banen	995 banen

Bron: Ecorys.

Grofweg realiseert het nieuwe themapark bijna 400 nieuwe directe banen in het vijfde jaar na opening en bijna 1.000 nieuwe directe banen in het tiende jaar na opening.

Er werkten in 2019 ook iedere avond 3.200 vrijwilligers mee op de 31 avonden dat de hoofdshow 'La Cinéscénie' op het park bij Les Epesses werd uitgevoerd.¹⁹ Omdat Puy du Fou in Meppel geen show van (heel) grote omvang overweegt worden vrijwilligers niet meegeteld.

Bijna 70% van de medewerkers woonde in 2017 in de Vendée. In 2015 was dat nog circa 60%. Er worden steeds meer mensen uit de regio in dienst genomen (Protourisme 2017, p. 46). In het volgende hoofdstuk komen we terug op het potentieel grote belang van Puy du Fou voor de regionale arbeidsmarkt van Meppel en omstreken.

De nieuwe banen kunnen voor een groot deel binnen de regio Meppel en omgeving worden ingevuld. De verhoudingen tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt van deze regio (mede gezien de huidige krapte) moeten daarin dan wel voor de opening in 2025 en de uitbreiding in daarop volgende jaren kunnen voorzien. In paragraaf 5.3 wordt op deze aspecten ingegaan.

4.3 Indirecte economische effecten

Daarnaast worden de indirecte effecten gekwantificeerd. Dit zijn de effecten bij toeleverende bedrijven en instellingen (zoals schoonmaak, inrichting, catering, etc.). Deze effecten worden bepaald met een zogeheten Input-Output analyse. Dit is een analyse op basis van een tabel van onderlinge (financiële) relaties tussen activiteiten in een bepaald gebied. Hieruit is bijvoorbeeld af te leiden wat het effect op zakelijke diensten is als een bedrijf een € 1 extra gaat besteden.

Indirecte toegevoegde waarde

Via de inkoop van goederen en diensten profiteren ook andere bedrijven van de aanwezigheid van Puy du Fou. De regionale bedrijven die opdrachten krijgen van Puy du Fou gunnen opdrachten aan andere bedrijven in de regio of elders in het land. De resultaten van de analyse voor de indirecte toegevoegde waarde zijn opgenomen in de tabellen 4.6 en 4.7.

¹⁹ In 2020 werkten er nog circa 200 fte's in het nieuwe, tweede themapark in Toledo; circa 50 fte's bij de paardenvoorstelling de Raveleijn in de Efteling en circa 15 fte's werkten aan het nieuwe project in Shanghai. De werkgelegenheid van de Kynren-voorstelling in Groot-Brittannië valt vanaf 2017 buiten de groep Puy du Fou.

Tabel 4.6 Indirecte toegevoegde waarde bij optimale situatie

	Fase 1, jaar 5	Fase 2, jaar 10
Entree	€ 4,9 miljoen	€ 13,3 miljoen
Horeca binnen park	€ 0,9 miljoen	€ 1,8 miljoen
Merchandising	€ 0,4 miljoen	€ 0,9 miljoen
Parkeren	€ 0,6 miljoen	€ 1,2 miljoen
Indirecte toegevoegde waarde	€ 6,8 miljoen	€ 17,2 miljoen

Bron: Ecorys.

Indirecte werkgelegenheid, in fte's en banen

In tabel 4.7.1 wordt de indirecte werkgelegenheid, in fte's, aangegeven die door het nieuwe themapark wordt opgeroepen, uitgaande van de hierboven aangegeven toegevoegde waarde.

Tabel 4.7.1 Indirecte werkgelegenheid bij optimale variant, in fte's

	Fase 1, jaar 5	Fase 2, jaar 10
Entree	63 fte	170 fte
Horeca binnen park	9 fte	18 fte
Merchandising	2 fte	3 fte
Parkeren	7 fte	14 fte
Indirecte werkgelegenheid in fte	80 fte	206 fte

Bron: Ecorys.

Ook bij de indirecte werkgelegenheid kan het beslag op de (regionale) arbeidsmarkt worden onderschat, omdat lang niet alle werknemers van de toeleveranciers en de dienstverleners full time werken. De verhouding fte's en banen verschilt per bedrijfssector en ontwikkelt door de tijd heen. Het CBS heeft voor het jaar 2022 een verhouding van bijna 1,40 vastgesteld tussen banen en fte's.

Tabel 4.7.2 Indirecte werkgelegenheid bij optimale variant, in banen

	Fase 1, jaar 5	Fase 2, jaar 10
Entree	88 banen	238 banen
Horeca binnen park	12 banen	25 banen
Merchandising	2 banen	4 banen
Parkeren	10 banen	20 banen
Indirecte werkgelegenheid in banen	112 banen	287 banen

Bron: Ecorys.

Als de aantallen fte's in tabel 4.7.1 wordt vermenigvuldigd met de factor 1,40 mag voor het vijfde jaar na opening van het park worden uitgegaan van 110 tot 115 indirecte banen en voor het tiende jaar na opening van 275 tot 300 indirecte banen.

Inkoopbeleid Puy du Fou: nieuwe indirecte werkgelegenheid in de regio Meppel

Circa 60% van de opdrachten met betrekking tot inkoop van goederen en dienstverlening door anderen wordt gegund aan bedrijven in de regio. Dit percentage is door Protourisme vastgesteld door het bedrag dat in de jaarrekeningen van het park is opgevoerd voor inkoop en inhuur van dienstverlening uit te splitsen per bedrijf dat een opdracht heeft gekregen, waarna is nagegaan waar elk bedrijf is gevestigd.

Per soort inkoop of opdracht valt dit percentage overigens anders uit. Zo wordt zelfs 85% tot 90% van het vlees, groente en salades die in de restaurants van het park worden gebruikt lokaal (binnen de eigen gemeente) ingekocht. Ongeveer 80% van de bedrijven in de directe omtrek van het park zegt van de opdrachten van het park te profiteren.

Puy du Fou voert eenzelfde inkoopbeleid voor haar themapark bij Toledo en is hetzelfde van plan voor haar nieuwe themapark in Meppel. Het is onzes inziens aannemelijk dat Puy du Fou ook in Meppel ten minste 60% van haar opdrachten kan gaan gunnen aan bedrijven in de regio Meppel. De indirecte toegevoegde waarde en indirecte werkgelegenheid die door het themapark wordt opgeroepen, kan dan voor ten minste 60% in de regio Meppel en omgeving gerealiseerd. Omdat eveneens in Toledo ten minste 60% regionaal zal worden ingekocht, zien wij deze 60% ook als haalbaar voor Meppel. Het regionaal bedrijfsleven kan zich hierop voorbereiden (paragraaf 5.1).

Net als voor de directe werkgelegenheid geldt voor de indirecte werkgelegenheid dat de nieuwe banen voor een groot deel binnen de regio Meppel en omgeving kunnen worden ingevuld, maar dat de verhoudingen tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt van deze regio daar dan wel in moeten kunnen voorzien (paragraaf 5.3).

4.4 Afgeleide economische effecten

De afgeleide economische effecten zijn omzet/besteding, toegevoegde waarde en werkgelegenheid bij de lokale en regionale bedrijven die gaan profiteren van het gedrag van de bezoekers buiten het park. Deze bestedingen zorgen voor een extra impuls voor de regionale economie van Meppel en omstreken.

Bestedingen van bezoekers buiten het themapark

Volgens het marktonderzoek van Protourisme (2017) geeft twee derde deel van de bezoekers van het park (66%) geld uit buiten het park, voor of na het bezoek aan het park.

Tabel 4.8 Afgeleide bestedingen per dag per bezoeker van Puy du Fou FR buiten het themapark in 2015-2016 en gemiddelde bestedingen per dag per verblijfstoerist provincie Drenthe in 2018

	Afgeleide besteding per dag buiten park Les Epesses	Gemiddelde besteding dagtoerisme per dag provincie Drenthe
Logiesaccommodatie	59,1%	--
Transport, w.o. bus en taxi	5,6%	€ 11,90 (47%)
Parkeren en brandstof auto	13,3%	
Voedings- en genotmiddelen	10,2%	€ 5,66 (22%)
Restaurants	6,9%	
Cultuur	2,1%	€ 2,75 (11%)
Overige leisure	1,2%	
Shopping, streek, souvenirs	1,6%	€ 4,18 (16%)
Overig, niet eerder genoemd	--	€ 0,98 (4%)
Afgeleide besteding per bezoeker	€ 16,32 per dag	€ 25,47 per dag

Bron: Protourisme (2017, p. 26), CVTO (2018), bewerking Ecorys.

Tegenover elke euro die door bezoekers in het park zelf werd uitgegeven (exclusief ticket) stond een iets groter bedrag (€ 12,50 tegenover € 16,32) aan uitgaven per bezoeker buiten het park. De afgeleide besteding komt voor bezoekers die bleven overnachten overigens neer op circa € 50 per persoon per dag en voor bezoekers die niet blijven overnachten op circa € 10 per dag. Het

aandeel in de afgeleide bestedingen van culturele instellingen en overige leisure-voorzieningen blijft achter, omdat (slechts) een op de vijf bezoekers (21%) van het park in Les Epesses ten minste 1 andere toeristische bestemming in de regio bezoekt.

Afgeleide toegevoegde waarde

Op basis van de eerder genoemde uitgangspunten voor onder andere de verblijfsduur, het aantal overnachtingen en de gemiddelde bestedingen per bezoek buiten het park is een raming gemaakt van de afgeleide toegevoegde waarde.

Tabel 4.9 Afgeleide toegevoegde waarde bij optimale variant

	Fase 1, jaar 5	Fase 2, jaar 10
Reiskosten van en naar Meppel	€ 1,7 miljoen	€ 3,6 miljoen
Verblijfskosten (exclusief overnachtingen)	€ 0,6 miljoen	€ 1,2 miljoen
Bestedingen meerdaags verblijf	€ 10,8 miljoen	€ 22,5 miljoen
Totaal afgeleide toegevoegde waarde	€ 13,1 miljoen	€ 27,4 miljoen

Bron: Ecorys.

In tabel 4.9 is de toegevoegde waarde die volgt uit de afgeleide bestedingen van de bezoekers van het park buiten het park aangegeven. Daarbij is een uitsplitsing gemaakt naar reiskosten van en naar Meppel (deze komen vrijwel niet ten goede van Meppel en omstreken) en van de verblijfskosten exclusief kosten voor overnachtingen. Bij de toegevoegde waarde die volgt uit bestedingen buiten het park met betrekking tot de logiesaccommodatie, is ook de extra toegevoegde waarde meegeteld die worden opgeroepen omdat de exploitanten van de logiesaccommodatie ook weer goederen en diensten inkopen.

Afgeleide werkgelegenheid, in fte

In tabel 4.10.1 wordt de afgeleide werkgelegenheid, in fte's, aangegeven die door het nieuwe themapark wordt opgeroepen.

Tabel 4.10 1 Afgeleide werkgelegenheid bij optimale variant, in fte

	Fase 1, jaar 5	Fase 2, jaar 10
Reiskosten van en naar Meppel	23 fte	49 fte
Verblijfskosten (exclusief overnachtingen)	10 fte	22 fte
Bestedingen meerdaags verblijf	145 fte	302 fte
Afgeleide werkgelegenheid in fte	178 fte	373 fte

Bron: Ecorys.

Afgeleide werkgelegenheid, in banen

Ook bij de afgeleide werkgelegenheid kan het beslag op de (regionale) arbeidsmarkt worden onderschat, omdat lang niet alle werknemers van de bedrijven die profiteren van de afgeleide toegevoegde waarde full time werken. De verhouding fte's en banen verschilt per bedrijfssector en ontwikkelt door de tijd heen. In tabel 4.10.2 is weer gerekend met de verhouding van gemiddeld bijna 1,40 tussen banen en fte's die het CBS voor dit jaar heeft vastgesteld.

Tabel 4.10.2 Afgeleide werkgelegenheid bij optimale variant, in banen

	Fase 1, jaar 5	Fase 2, jaar 10
Reiskosten van en naar Meppel	32 banen	69 banen
Verblijfskosten (exclusief overnachtingen)	14 banen	31 banen
Bestedingen meerdaags verblijf	203 banen	423 banen
Afgeleide werkgelegenheid in banen	249 banen	523 banen

Bron: Ecorys.

Uitgegaan mag worden van circa 250 afgeleide banen vijf jaar na opening van het park (als fase 1 is gerealiseerd) en in totaal circa 525 banen tien jaar na opening van het park (als ook fase 2 is gerealiseerd). De afgeleide werkgelegenheid die voortvloeit uit de reiskosten van de bezoekers van het park komt vrijwel niet ten gunste van bedrijven in de regio. De afgeleide werkgelegenheid die voortvloeit uit de bestedingen van de bezoekers buiten het park (exclusief overnachtingen) komt grotendeels wel ten gunste van de regionale economie van Meppel en omstreken. Hierbij zijn we er van uitgegaan dat de exploitanten van de logiesaccommodatie eveneens een groot deel van hun inkoop van goederen en diensten regionaal plegen te gunnen.

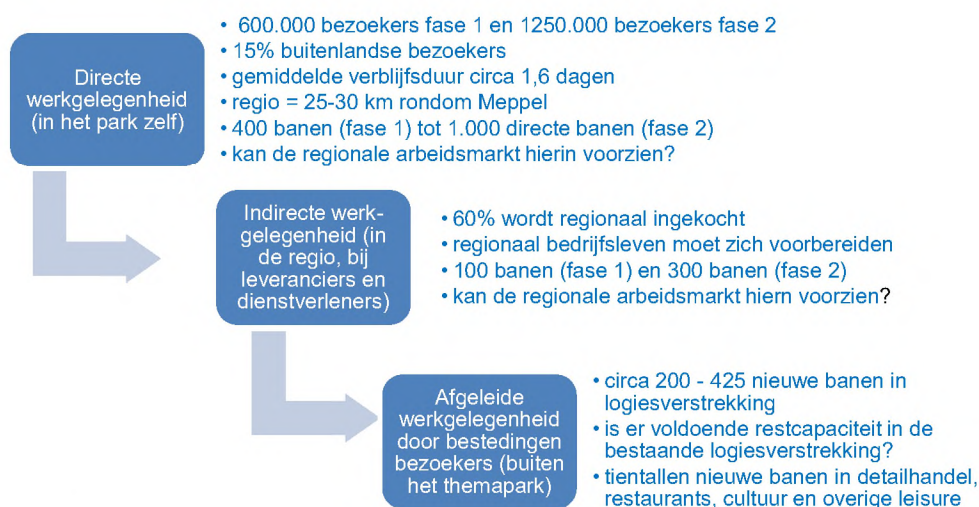
Overnachten in toeristische logiesaccommodatie

Verreweg het grootste deel van de afgeleide bestedingen bestaat uit de uitgaves voor het overnachten. Mede gezien de gemiddelde verblijfsduur van circa 1,5 dag kiest bijna drie kwart van de bezoekers van Puy du Fou er voor om te overnachten in hotels, op campings en in andere toeristische logiesaccommodatie in de regio. In 2015 en 2016 ging het om gemiddeld 400.000 overnachtingen per jaar in de hotels op het park en in de regio op in totaal gemiddeld 2.240.000 bezoekers aan het themapark. Zie paragraaf 5.3 voor implicaties voor Puy du Fou in Meppel.

4.5 Totaal van de economische effecten

In de tabellen 4.11 en 4.12 zijn de economische effecten in termen van toegevoegde waarde en werkgelegenheid samengevat en uitgesplitst naar fase 1 en fase 2. Figuur 4.3 vat de hoofdlijnen van de regionaal-economische effecten van de opening van Puy du Fou samen.

Figuur 4.3 Samenvatting regionaal-economische effecten van het nieuwe themapark

Bron: Ecorys.

Sterke economische multiplier voor de regio

Het multipliereffect is een verschijnsel dat bekend is geworden in de macro-economie. Het effect wordt meestal veroorzaakt door een investering van het bedrijfsleven en/of van de overheid. Het kan zo zijn dat een investering van bijvoorbeeld € 1 miljoen een toename van het bruto regionaal product tot gevolg kan hebben van x keer € 1 miljoen, waarbij x dan de multiplier is. Puy du Fou genereert een sterke multiplier voor de regio. Volgens Protourisme (2017, p. 2) genereert Puy du Fou in Les Epees 2,5 tot 3,5 keer meer omzet in de regio dan de eigen omzet in het themapark. Ecorys komt uit op een vergelijkbare regionale multiplier van circa 3,1 keer de toegevoegde waarde in het vijfde jaar na opening en bijna 2,9 keer de toegevoegde waarde circa 10 jaar na opening.

Tabel 4.11 Totale toegevoegde waarde themapark bij optimale variant

	Fase 1, jaar 5	Fase 2, jaar 10
Directe toegevoegde waarde (in het park)	€ 9,6 miljoen	€ 23,8 miljoen
Indirecte toegevoegde waarde	€ 6,8 miljoen	€ 17,2 miljoen
Afgeleide toegevoegde waarde	€ 13,1 miljoen	€ 27,4 miljoen
Totaal toegevoegde waarde	€ 29,5 miljoen	€ 68,4 miljoen

Bron: Ecorys.

Groot beslag op de regionale arbeidsmarkt

In tabel 4.12 wordt aangegeven hoeveel totale werkgelegenheid in de regio wordt opgeroepen door de twee fases van het themapark.

Tabel 4.12 Totale werkgelegenheid themapark in banen bij optimale variant, in banen

	Fase 1, jaar 5	Fase 2, jaar 10
Directe werkgelegenheid (in het park)	398 banen	995 banen
Indirecte werkgelegenheid	112 banen	287 banen
Afgeleide werkgelegenheid	249 banen	523 banen
Totaal werkgelegenheid in banen	759 banen	1.805 banen

Bron: Ecorys.

Per saldo ontstaan door het nieuwe themapark circa 760 banen in de eerste 5 jaar na opening en iets meer dan 1.800 banen ongeveer 10 jaar na opening.

Een groot deel van de toegevoegde waarde en de werkgelegenheid die door het themapark wordt opgeroepen moet worden ingevuld op de regionale arbeidsmarkt van Meppel en omstreken. In paragraaf 5.3 (en 5.4) gaan we na hoe voorkomen kan worden dat de slag om de arbeider op de krappe nationale en regionale arbeidsmarkt wordt versterkt door de opening van het themapark.

Enige omzetverdringing binnen de regio

Omdat verreweg het grootste deel van de toekomstige bezoekers van het nieuwe themapark van buiten de regio Meppel en omgeving woont en Puy du Fou een voor de Nederlandse toeristische sector nieuw concept attractiepark brengt, verwachten wij niet dat er een merkbare omzetafname zal optreden bij toeristisch-recreatieve bedrijven in de regio door de opening van het nieuwe themapark.

Een deel van de bezoekers van het park verblijft reeds meerdere dagen in Drenthe. Deze bezoekers kunnen er voor kiezen om een deel van hun vrije tijd en budget ook in de nieuwe toeristische attractie te steken. Dit kan leiden tot een bepaalde omzetverschuiving binnen de toeristisch-recreatieve sector.

Hiertegenover staat dat slechts een ondergeschikt deel van de activiteiten van de binnenlandse verblijfstoeristen (13%) en buitenlandse verblijfstoeristen (34%) in Drenthe betrekking heeft op het bezoek aan attractieparken, dierentuinen of zwemparadijzen.²⁰ De kans is (veel) groter dat er een omzettoename gaat optreden door de regionale economische effecten van de opening van het themapark.

Versterken van de toeristische sector als totaliteit

Bovendien streeft de provincie Drenthe al langer naar de realisatie van een of meer nieuwe grootschalige toeristische attracties, om de marktpositie van Drenthe als aantrekkelijke toeristische bestemming te behouden en te versterken. Om dit te bereiken richt de provincie Drenthe zich onder andere op het versterken van het aanbod door het dagrecreatief aanbod te vergroten en te vernieuwen. Doel is dat meer bezoekers komen, dat bezoekers langer blijven en vaker terugkomen en dat het aanbod aansluit bij de veranderende vraag van de bezoekers. Met de realisatie van Puy du Fou in Meppel wordt hierin tegemoet gekomen en wordt de toeristische sector per saldo versterkt. Volgens Protourisme is Puy du Fou voor twee derde deel van de bezoekers van het park de voornaamste toeristische attractie in het landsdeel Grand-Ouest.

²⁰ Provincie Drenthe: "Vrijetijdseconomie feiten en cijfers 2017" (2018).

5 Afweging lokaal en regionaal profijt en nadeel

Dit hoofdstuk handelt over de mogelijkheden voor lokaal en regionaal profijt van het themapark en over eventuele maatschappelijke nadelen die onder ogen moeten worden gezien. Als in dit hoofdstuk wordt gesproken over de regio Meppel en omgeving wordt het gebied binnen de gemiddelde regionale woon-/werkafstand van 25-30 kilometer rondom het toekomstige park bedoeld. Het gaat dan om de gemeenten Meppel, De Wolden en Westerveld in de provincie Drenthe en om de gemeenten Staphorst, Steenwijkerland (waaronder Steenwijk en Giethoorn) en Zwartewaterland (met name Zwartsluis en Genemuiden) in de provincie Overijssel.

5.1 Mogelijkheden en bedreigingen voor MKB en agrarische bedrijven

In deze paragraaf wordt ingegaan op de mogelijkheden en bedreigingen die worden opgeroepen door de komst van Puy du Fou voor het regionale MKB en voor agrarische bedrijven in de regio Meppel en omgeving.

Regionale inkoop van goederen en dienstverlening door het park

Circa 95% van de opdrachten om goederen te leveren of diensten te verlenen werd in het laatste pre-coronajaar 2019 door Puy du Fou gegund aan bedrijven in eigen land. Een groot deel daarvan (circa 60%) werd gegund aan bedrijven in de eigen regio. Puy du Fou voert eenzelfde inkoopbeleid voor haar themapark bij Toledo en is hetzelfde van plan voor haar nieuwe themapark in Meppel.

Ecorys gaat er daarom van uit dat circa 60% van de inkoop van Puy du Fou (goederen en dienstverlening) zullen worden geplaatst bij bedrijven in de regio Meppel en omgeving. Per soort inkoop of opdracht kan dit percentage hoger of lager gaan uitvallen, maar het gemiddelde kan op circa 60% van de inkoop uitkomen.

Met het oog om het regionale en lokale profijt van het park is het wenselijk om met Puy du Fou te overleggen om haar inkoopbeleid in Meppel in dit verband op dezelfde wijze in te vullen als in Toledo en Les Epesses. Verder is het wenselijk om aan Puy du Fou een omschrijving te vragen van de eisen die zij aan leveranciers stelt en om een planning van de soorten opdrachten die zij in de jaren naar de opening van het themapark en in de jaren na de opening van het park verwacht te gaan gunnen.

Met het midden- en kleinbedrijf en de agrarische bedrijven in de regio Meppel kan dan worden overlegd over de vraag hoe zij kunnen voldoen aan de kwalificaties die Puy du Fou stelt en op welke wijze zij kunnen mededingen voor de gunning van de opdrachten. Dit alles natuurlijk binnen het kader van de Nederlandse regelgeving voor mededinging en aanbesteding.

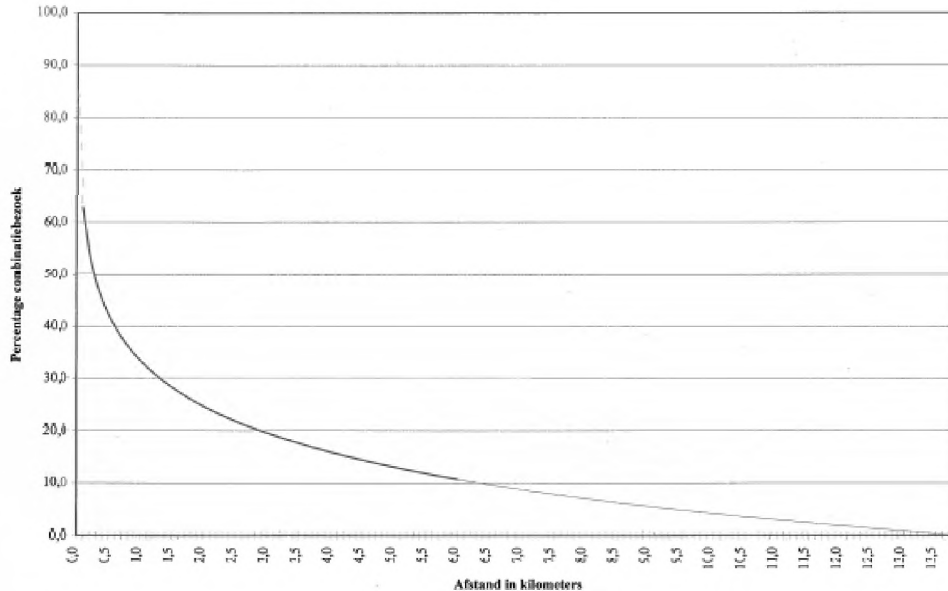
Toelevering van restaurants in het park

Puy du Fou werkt in Les Epesses met een concessionaris die op eigen rekening en risico de horeca-faciliteiten in het park verzorgt. Indien Puy du Fou in Meppel eveneens de horeca wil laten verzorgen door een concessionaris geldt hiervoor ook dat met Puy du Fou overlegd kan worden welke kwalificaties zij aan de concessionaris stelt. Ook de concessionaris zou een groot deel van de inkoop kunnen gaan gunnen aan lokale en regionale (agrarische) bedrijven. In Les Epesses wordt ongeveer 90% van het vlees, groente en salades die in de restaurants van het park worden gebruikt lokaal (dit is: binnen de eigen streekgemeente) ingekocht.

Potentieel belang voor de Meppeler binnenstad

Het themapark Puy du Fou moet in Toledo de aantrekkingskracht van de binnenstad voor met name buitenlandse toeristen verhogen door het toeristisch-cultureel profiel van de regio aan te vullen. De binnenstad van Toledo ligt op circa 8 kilometer van het themapark. Dit is vrijwel gelijk aan de afstand tussen de Meppeler binnenstad en de Puy de Fou locatie in Meppel.

Figuur 5.1 Correlatie tussen percentage combinatiebezoek grootschalige publieksvoorzieningen en de afstand tussen deze grootschalige publieksvoorzieningen

Bron: Ecorys.

Met betrekking tot combinatiebezoek tussen grootschalige publieksvoorzieningen op een perifere locatie of in het buitengebied en een binnenstad wordt regelmatig geconstateerd dat de mate van combinatiebezoek tussen deze voorzieningen exponentieel afneemt met de afstand: bij een korte afstand (bijvoorbeeld: 300-500 meter) is de mate van combinatiebezoek groot (> 30 %) en naarmate de afstand toeneemt neemt de mate van combinatiebezoek af (figuur 5.1). Zonder initiatieven gericht op het verhogen van het combinatiebezoek, zal slechts 5 tot 10% van de bezoekers van het themapark ook de binnenstad bezoeken.

Voor de ondernemers van de Meppeler binnenstad is het daarom de vraag in hoeverre zij zelf (in samenwerking met Puy du Fou) initiatieven kunnen gaan ontplooiën om zo veel mogelijk profijt te trekken van het toekomstige themapark. In tabel 4.8 is aangegeven wat elke bezoekers van het themapark naar verwachting buiten het park gaat uitgeven. De besteding in de logiesaccommodatie vertegenwoordigt hierin een groot aandeel. Indien de nieuwe logiesaccommodatie wordt gerealiseerd in de nabijheid van de binnenstad, is de kans groot dat de bestedingen buiten het park in belangrijke mate besteed gaan worden in de Meppeler binnenstad.

Verder speelt de vraag met welk vervoermiddel bezoekers naar het themapark komen. Voor de meerdaagse bezoeker geldt daarbij, dat het meegenomen is als voor het parkeren van de eigen auto niet extra hoeft te worden betaald (de auto blijft dan gedurende het bezoek aan Meppel op het terrein van de logiesaccommodatie staan). Het kan dan aan de ondernemers zijn om de transfer tussen de binnenstad en het park te faciliteren: bijvoorbeeld per shuttle of per (elektrische) fiets.

Het is voor Puy du Fou eenvoudig om bij de ingang, in de horeca in het park en bij de uitgang rekken met kaartjes te plaatsen. De bezoekers heeft dan snel een idee wat er allemaal te doen is in

Meppel en omstreken buiten het themapark. Bijvoorbeeld: waar gaan we vanavond eten en kunnen we (daarna) nog iets leuks gaan doen?

Voor- en nadelen voor agrarische bedrijven in plangebied Noord IV

Door de voorziene toekomstige herbestemming van het totale plangebied Noord IV in het kader van de aanwijzing als WVG-gebied kan het zijn dat een of meer agrarische bedrijven uit eigen beweging de bedrijfsvoering ter plaatse gaan beëindigen of het bedrijf naar elders gaan verplaatsen. Bij de toekomstige bestemmingen in het gebied moet niet alleen gedacht worden aan de komst van het themapark, maar ook aan andere functies zoals natuur & landschap, duurzame energieproductie en bedrijventerrein. Deze andere functies kunnen er komen, zelfs als het themapark niet wordt gerealiseerd.

Voor de agrarische bedrijven in het totale plangebied Noord IV die hun bedrijfsvoering blijven continueren geldt dat zij mogelijk bepaalde nadelen van de nieuwe functies in het plangebied (waaronder het themapark) kunnen gaan ondervinden. Te denken valt bijvoorbeeld aan het verloop van grond waardoor de agrarische productie kan afnemen, of aan vormen van hinder die door de bestaande en nieuwe functies onder elkaar worden opgeroepen. Zodra bekend wordt welke agrarische bedrijven gaan vertrekken en welke agrarische bedrijven blijven kan de balans van de voor- en nadelen voor de agrarische bedrijven in het plangebied worden opgemaakt. Deze afweging kan bijvoorbeeld in het omgevingsprogramma voor Noord IV plaatsvinden.

Hoe het ook zij, de bereikbaarheid van de agrarische percelen moet bij de latere planuitwerkingen voor de nieuwe functies te allen tijde worden geborgd.

Bij het WVG-besluit speelde de nationale stikstofregulering in relatie tot de toekomst van de Nederlandse landbouw in het algemeen (en voor de agrarische bedrijven in het plangebied Noord IV in het bijzonder) overigens geen rol - zie: paragraaf 6.8.

Profijt voor de agrarische sector in de regio

Mogelijk kunnen verschillende agrarische bedrijven in de regio Meppel en omgeving extra neveninkomsten opbouwen, bijvoorbeeld door in te spelen op de behoefte aan overnachting bij de bezoekers van het themapark. Ook in Les Epesses zijn boeren daartoe overgegaan, met name in de vorm van logies- & ontbijtaccommodatie (B&B) en in de vorm van campings.

Verder kunnen de regionale agrarische bedrijven zich gaan richten op het telen en kweken van producten die aansluiten op de eisen die Puy du Fou stelt. Puy du Fou eist daarbij bijvoorbeeld dat het om biologische producten moet gaan; dat de soorten producten aansluiten op de behoefte van de bezoekers en dat het volume van de leveringen in de loop van het jaar gelijke pas houdt met de ontwikkeling van het aantal bezoekers. Verder kan gedacht worden aan de levering van voeding voor de dieren in het park. Omdat biologische landbouw veelal kleinschalig is van opzet, ligt hier mogelijk een organisatietaak (opschaling productie en jaarplanning productie) omdat het themapark nieuwe verdienmodellen voor de regionale kringlooplandbouw gaat oproepen.

De balans van voor- en nadelen voor de toekomst van de agrarische bedrijven in het plangebied Noord IV in verhouding tot andere functies die daar kunnen komen, moet later worden uitgezocht, bijvoorbeeld in het kader van het omgevingsprogramma voor plangebied Noord IV.

5.2 Versterking en innovatie toeristische sector Drenthe

In deze paragraaf wordt in gegaan op de versterking en innovatie van de toeristische sector van Drenthe die door de komst van Puy du Fou wordt opgeroepen en kan worden versterkt.

Toevoeging van primaire trekker van nieuwe toeristen

Volgens het onderzoek van het bureau Protourisme (2017) is Puy du Fou voor 68% van de bezoekers van het park de voornaamste toeristische attractie in het landsdeel Grand-Ouest. Dit landsdeel is qua inwoneraantal min of meer vergelijkbaar met de provincies Friesland, Groningen Drenthe en Overijssel. De aanwezigheid van Puy du Fou zorgt er voor dat de eigen regio meer toeristen aantrekt. Acht op de tien bezoekers van het park zou de regio niet hebben gezocht als Puy du Fou er niet was geweest. Hieruit kan worden afgeleid dat het in het geval van de bezoekers van Puy du Fou in Meppel in overwegende mate zal gaan om nieuwe toeristische bezoekers.

Verlenging verblijfsduur verblijfs-toeristen in Drenthe

Het themapark Puy du Fou heeft er aan bijgedragen dat het gemiddeld verblijf van toeristen in de regio (50 km rondom het park) is verlengd met 1 of enkele dagen. Dit in vergelijking met de toeristische verblijfsduur in andere regio's van Frankrijk. De gemiddelde verblijfsduur van elke bezoeker in het park is circa 1,6 dagen. Volgens Protourisme (2017, p. 6) worden er geleidelijk meer meerdaagse tickets (voor 2 of 3 dagen) verkocht.

Meer logiesaccommodatie

Een belangrijke sleutel is het aanbieden van logiesaccommodatie en het organiseren van vervoer van en naar het park. Een bepaald deel van de bezoekers aan Puy du Fou Meppel zal al in de streek verblijven. Van degenen die reeds in de regio verblijven en een dagje naar het park in Les Epesses komen, verblijft volgens Protourisme (2017, p. 12) bijna 40% in het departement Vendée; circa 15% in het noordoostelijk (in de richting van Parijs) gelegen departement Maine-et-Loire en 10% in het noordwestelijk gelegen departement Loire-Atlantique. Voor Meppel kan dat neerkomen op circa 40% in de regio Meppel en omgeving (zoals eerder omschreven) en circa 25% in de gebieden rond deze regio (grotweg tussen 20 en 40 km).

Vermelden van logiesaccommodatie in regio op website

Op de websites van Puy du Fou wordt er op gewezen dat het mogelijk is om tickets van 2 of 3 dagen te kopen, dat er in de regio kan worden overnacht en tegen welke prijzen.²¹ Dit bevordert het overnachten in de hotels op het park en in de hotels in de buurt. Ongeveer 73% van de bezoekers heeft speciaal voor het bezoek aan het park vooraf logiesaccommodatie in de nabijheid van het park gereserveerd; ongeveer 15% verblijft in een hotel op het park en 13% verbleef toch al in de nabijheid van het park. Overlegd kan worden met Puy du Fou of zij eenzelfde functie wil gaan vervullen op haar website voor het nieuwe park in Meppel.

Overnachten in accommodatie van Puy du Fou

15% van de bezoekers van het park in Les Epesses blijft slapen in een van de zes hotels in het park, met in totaal circa 2.700 bedden. In 2017 werd er in totaal door 2.200 bezoekers overnacht per etmaal dat het park was geopend. Dit komt neer op circa 400.000 overnachtingen per jaar. De eigen hotels van Puy du Fou zijn gethematiseerd, zodat de gast in de sfeer van het park komt. Dit geldt bijvoorbeeld ook voor de verblijfsaccommodatie van de Efteling. Commercieel is dit een groot succes daar. In Slagharen gaat het ook om een succesvolle combinatie. Tegenover circa 507.500 bezoekers van dit attractiepark staan bijna 128.000 overnachtingen in het eigen vakantiepark en op de camping.²²

Overnachtingen in aanwezige logiesaccommodatie in 2019 en 2020

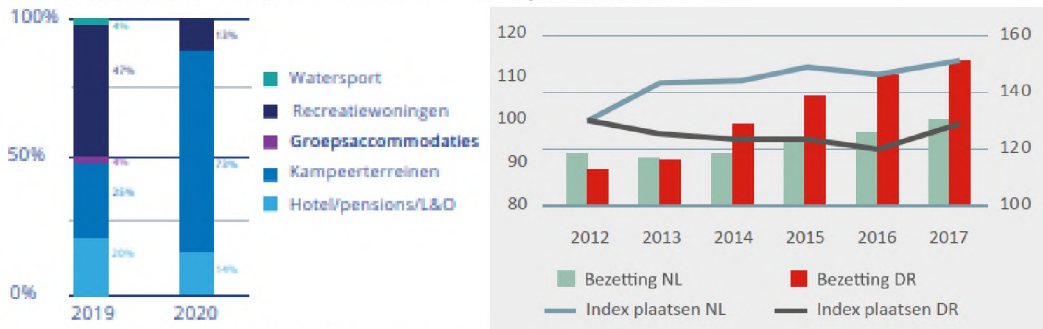
Ongeveer 37% van de bezoekers van het park in Les Epesses die blijven overnachten kiest volgens Protourisme (2017, p. 22) voor een hotel of pension en ongeveer 19% voor logies & ontbijt (B&B). Samen is dit 56% van de overnachtingen. De andere vormen van logiesaccommodatie zijn

²¹ <https://www.puydufou.com/france/nl/de-hotels>.

²² https://issuu.com/attractie-en-vakantiepark-slagharen/docs/slagharen_crew_magazine_2020_-_editie_2.

minder populair: ongeveer 14% kiest voor kampeerterreinen; 11% voor een recreatiewoning/stacaravan; 6% voor een gemeubileerd vertrek (bijvoorbeeld AirBnB) en een onbekende groep voor een groepsaccommodatie.

Figuur 5.2 Overnachtingen logiesaccommodatie in Meppel 2019 en 2020 en ontwikkeling bezettingsgraad vakantieparken in 2012-2017 in de provincie Drenthe

Bron: Ecorys "Toerisme in Drenthe" (2021) en Marketing Drenthe (2022).

Het aantal bedden in de logiesaccommodaties in de gemeente Meppel is beperkt. Het kleine absolute aantal vertekent de relatieve verdeling in de linker figuur. Het aandeel in de overnachtingen van kampeerterreinen was in 2019 kleiner dan in 2020, terwijl dit voor recreatiewoningen anders om was. De coronacrisis (januari 2020 t/m mei 2022) speelde parten. Meppel kent geen recreatiewoningen op recreatieparken. Dit in tegenstelling tot andere gemeenten in haar regio, zoals Steenwijkerland (9 recreatieparken in 2015, met 6 toen in de pijplijn) en Westerveld (64 recreatieparken). Voor de provincie Drenthe gelden soortgelijke beelden.²³

Bezettingsgraad is indicatief

Bij het park in Toledo komen geen eigen hotels of een eigen vakantiepark met recreatiewoningen of stacaravans, omdat de toeristische logiesaccommodaties in de stad Toledo en omstreken over voldoende restcapaciteit beschikken om de extra overnachtingen door de bezoekers van Puy du Fou te accommoderen. De bezettingsgraad van de logiesaccommodatie was circa 60% voordat het park opende bij Toledo.

Er zijn actuele bezettingsgraden voor de diverse types logiesaccommodatie in de provincie Drenthe bekend, maar voor Meppel en de COROP-regio Zuidwest-Drenthe is alleen de bezettingsgraad van de hotels voor de coronajaren bekend.²⁴ De ontwikkeling van het herstel na corona wordt op de voet gevolgd door Marketing Drenthe.²⁵

In Nederland zal de bezoeker van Puy du Fou die wil overnachten eerder kiezen voor een woning op een vakantiepark dan de Franse bezoeker. De bezettingsgraad van de recreatiewoningen in Drenthe was in de pre-coronajaren tegen de 100%, dat wil zeggen: naar volle tevredenheid. De bezettingsgraad van de recreatiewoningen in de regio Meppel en omgeving is nog onbekend.

In een toets aan de vereisten van de ladder voor duurzame verstedelijking in het kader van het omgevingsprogramma voor Noord IV ten behoeve van het themapark dient nagegaan te worden welke rek er zit in de bezettingsgraad van de regionaal aanwezige logiesaccommodatie (waaronder in de hotelsector) om te bepalen hoeveel logiesaccommodatie er in de loop van de eerste 10 jaren na opening er bij zou kunnen komen door de opening van het themapark (figuur 5.2, rechterzijde).

²³ <https://www.marketingdrenthe.nl/expertise/dashboard-toerisme-drenthe>.

²⁴ Horwath HTL: 'Quick scan marktpotentie hotelontwikkelingen Meppel, De Wieden & Westerveld' (2020).

²⁵ <https://www.marketingdrenthe.nl/blog/monitor-vrijetijdssector-voorjaar-2022>.

Daarbij kan tevens bepaald worden vanaf welk moment voldoende behoefte bestaat voor eigen hotels van Puy du Fou. Daarop vooruitlopend zou gedacht kunnen worden aan een hotel dichtbij de snelweg, gericht op meer gasten dan alleen bezoekers van Puy du Fou. Horwath heeft in 2020 geraamd dat er tot 2030 een behoefte van ruim 60 tot bijna 200 extra hotelkamers in de gemeenten Meppel, De Wolden en Westerveld ontstaat: de drie Drentse gemeenten van de regio Meppel en omgeving. In hetzelfde jaar gaf Horwath aan dat in de gemeente Steenwijkerland voldoende marktpotentie bestond voor een nieuw hotel met circa 150 kamers. Dit is geraamd aan het begin van de coronajaren en voordat er werd gedacht aan een nieuw themapark in Meppel.

Het verdient aanbeveling om een of meer hotels te plaatsen in of rond de binnenstad van Meppel, om het profijt van de stad verder te versterken. Puy du Fou overweegt om vanaf de opening te beschikken over een eigen vakantiepark. Dit wordt beslist in de derde fase van het haalbaarheids-onderzoek.

Flankerend cultuur- en leisure-aanbod

Bovendien moet de bezoeker van het park bij de ingang, de horeca in het park en bij de uitgang in de gelegenheid gesteld worden om snel een overzicht te krijgen van de mogelijkheden die de toeristische sector in de regio Meppel en omgeving te bieden heeft. Puy du Fou richt zich met name op gezinnen met kinderen. Wat willen deze gezinnen nog doen na het bezoek aan het park, wetend dat zij de volgende dag weer naar het park zullen gaan?

Innovatie van de Drentse toeristische sector

De themaparken van Puy du Fou worden gezien als permanente laboratoria, waar gewerkt en geëxperimenteerd wordt met nieuwe toneeltechnieken en -apparatuur. Meer dan 200 experts in dienst van Puy du Fou werken in alle vakgebieden van de toneelkunst en -techniek samen aan het verbeelden, het ontwerp en de productie van de nieuwe creaties in het park; aan het design van de sets en aan het creëren van een goede atmosfeer in het park. Het gaat dan om bijvoorbeeld schrijvers, set designers, kledingontwerpers, dierenverzorgers, stuntmannen, technici en hoveniers.

Deze experts beschikken over veel bijzondere knowhow die ook kan worden aangewend om de Drentse toeristische sector verder te versterken, maar ook om zelf een goed team op te bouwen. De mogelijkheden voor mensen met creatieve beroepen (zoals voor schrijvers) op de arbeidsmarkt van de Corop-regio Zuidwest-Drenthe worden als relatief beperkt gezien (zie ook paragraaf 5.3). Puy du Fou heeft in Les Epesses in de loop der jaren een voortrekkersfunctie ingenomen in dat verband. De uitwisseling van kennis moet van twee kanten komen en moet in de loop van de tijd groeien. Dit is typisch een spin-off die pas na de opening van het park op gang zal gaan komen.

5.3 Beslag op de regionale arbeidsmarkt (personeelsschaarste)

Met betrekking tot het beslag op de regionale arbeidsmarkt is de betekenis voor de arbeidsmarkt van het huidige gebruik van de functies in plangebied Noord IV beperkt. De toekomstige behoefte van Puy du Fou voor de regionale arbeidsmarkt is echter substantieel en de voorbereiding van de rekrutering heeft tijdig aandacht.

De laatste tabel van het vorige hoofdstuk (tabel 4.12) geeft aan hoeveel banen door de opening van het themapark per saldo worden opgeroepen.

Bijna 70% van de medewerkers van Puy du Fou in Frankrijk woonde in 2017 in het departement Vendée. Qua inwoneraantal en omvang van de arbeidsmarkt is dit departement te vergelijken met

de provincie Friesland. In 2015 woonde nog circa 60% van de medewerkers in de Vendée. Er worden dus steeds meer mensen uit de regio in dienst genomen (Protourisme 2017, p. 46).

Gezien het feit dat Puy du Fou historisch aantoonbaar van betekenis is en wil zijn voor de regionale economie, gaan wij er voor de regio Meppel en omgeving van uit dat ten minste circa 60% van de toekomstige medewerkers in deze regio zal worden gerekruteerd en daar ook zal wonen. Verder nemen wij aan dat (ten minste) 60% van de indirecte werkgelegenheid die door Puy du Fou wordt opgeroepen (vanwege gunning opdrachten aan bedrijven in de regio) wordt gerekruteerd in de regio en dat dit ook geldt voor de afgeleide werkgelegenheid (voortkomend uit bestedingen van bezoekers buiten het park).

In tabel 5.1 is 60% van de aantallen banen aan totale werkgelegenheid in tabel 4.12 getrokken. Daarmee wordt een indicatie gegeven van de werkgelegenheid in banen van mensen die in de regio Meppel en omgeving zullen worden gerekruteerd en daar ook zullen wonen.

Tabel 5.1 Toekomstige werknemers woonachtig in de regio Meppel e.o. (bij optimale situatie)

	Fase 1,	Fase 1,	Fases 1 + 2,
	jaren 1-5	jaren 6-10	jaren 1-10
Directe werkgelegenheid (in het park)	237	361	598
Indirecte werkgelegenheid	67	106	173
Afgeleide werkgelegenheid	149	164	313
Werkgelegenheid in banen in regio	453	631	1.084

Bron: bewerking Ecorys.

Er zullen ook werknemers worden gerekruteerd die niet in de regio Meppel en omgeving wonen, maar elders in het land en wellicht zelfs in het buitenland. Dit roept behoefte op aan woonruimte in de regio op. Daarover zo meteen meer.

Vooraf banen voor mensen met middelbaar beroepsonderwijs

In tabel 5.2 wordt het onderwijsniveau geraamd van de toekomstige werkgelegenheid in de regio Meppel e.o. op basis van de verdeling naar onderwijsniveau van de werknemers van de attractieparken en dierentuinen in Drenthe in het laatste pre-coronajaar 2019.²⁶

Tabel 5.2 Hoogst genoten opleiding van werknemers uit de regio Meppel e.o. (bij optimale situatie)

	Themaparken en dierentuinen Drenthe 2019	Banen jaren 1-5	Extra banen, jaren 6-10	Totaal banen jaren 1-10
Basisonderwijs	3,0%	14	19	33
Voortgezet onderwijs (w.o. VMBO)	17,3%	79	109	188
Middelbaar beroepsonderwijs	58,1%	264	366	630
HBO en universiteit	21,5%	98	136	233
Werkgelegenheid, in banen	100%	453	631	1.084

Bron: CBS statistiek beroepsbevolking 2020, bewerking Ecorys.

Uit deze berekening blijkt dat Puy du Fou op alle niveau's van hoogst genoten onderwijs banen gaat oproepen in de regio, waarbij de nadruk zeer sterk ligt op middelbaar beroepsonderwijs. Wij hebben geen cijfers gevonden over het niveau van hoogst genoten onderwijs van de werknemers van Puy du Fou in Les Epesses en Toledo. Puy du Fou bevestigt echter het grote belang van mensen die een opleiding op het niveau van het middelbaar beroepsonderwijs hebben genoten.

²⁶ <https://kikk.incijfers.nl/dashboard/dashboard/kenmerken-werkzame-persoonen> en <https://dashboard.nbt.nl/dashboard/arbeidsmarktmonitor/persoonskenmerken>.

Vaste medewerkers en seizoenmedewerkers

Een deel van de medewerkers werkt fulltime en een deel parttime. Dat geldt zowel voor de vaste medewerkers als voor de seizoenmedewerkers (tabel 5.3).

Tabel 5.3 Verhouding vaste medewerkers en seizoenmedewerkers uit de regio Meppel e.o.

	Fase 1, jaren 1-5	Fase 2, jaren 6-10	Fases 1 + 2, jaren 1-10
Vaste medewerkers	77	107	184
Seizoensmedewerkers	377	523	900
Banen	454	630	1.084

Bron: Puy du Fou 2022, bewerking Ecorys.

In tabel 5.3 is het aantal vaste medewerkers en het aantal seizoenmedewerkers geïndiceerd op basis van de verhouding die staat genoemd in het bestemmingsplan voor het themapark in Toledo, namelijk 80-85% zowel 5 jaar na opening als 10 jaar na opening. In het jaar van opening ligt deze verhouding overigens op circa 40%, omdat dan relatief meer vaste medewerkers worden gerekruteerd.

Personeelsschaarste in Nederland en in regio Meppel en omstreken

Eind 2019 (vlak voor het uitbreken van de coronacrisis) was de spanning op de arbeidsmarkt in Drenthe en in de regio Zuidwest-Drenthe op een hoogtepunt, net zoals in geheel Nederland. Voor veel beroepen stonden veel vacatures open en waren er weinig geschikte kandidaten.

Op dit moment is deze spanning zelfs nog groter dan eind 2019, vanwege de sterke groei van het aantal openstaande vacatures na de coronacrisis in de meeste bedrijfssectoren (waaronder de recreatie). Aan het begin van het tweede kwartaal 2022 kampte maar liefst vier op de tien ondernemers in de Corop-regio Zuidwest-Drenthe met personeelstekort.²⁷ Een jaar eerder was dat nog anderhalf op de tien ondernemers.

De krapte op de arbeidsmarkt doet zich voor in een breed spectrum van beroepen.²⁸ De vraag naar personeel in dienstverlenende beroepen (waaronder koks en bedienend personeel in de horeca) was door corona sterk afgenomen, maar is inmiddels zo omgebogen dat er nu weer te weinig personeel voor de dienstverlenende beroepen kan worden geworven.²⁹

Met betrekking tot de huidige krapte op de arbeidsmarkt moet benoemd worden dat deze geldt voor een uitzonderlijke marktsituatie, omdat veel mensen die werkten in de horeca, leisure en recreatie ten gevolge van de coronamaatregelen gedwongen waren om werk te zoeken in andere bedrijfssectoren.

De laatste macro-economische prognoses duiden op een recessie (= geen afname van het bruto regionaal product, maar afname van de economische groei). De banken en het Centraal Planbureau gaan er van uit dat de recessie zal leiden tot een kleinere behoefte aan banen in de horeca, leisure en de recreatie. Dit proces zal in de komende jaren uitkristalliseren.

Omdat de eerste fase van het nieuwe themapark pas in 2025 haar deuren zal openen (met een relatief klein beslag op de regionale arbeidsmarkt) met een tweede fase rond 2030, kan het effect van de aanzettende recessie bij de regionale werving van personeel een rol gaan spelen.

²⁷ <https://www.rtv-drenthe.nl/nieuws/14704214/meeste-hinder-van-personeelstekort-in-zuidwest-drenthe>.

²⁸ [Arbeidsmarktinzicht.nl/content/data/byprofession](https://www.arbeidsmarktinzicht.nl/content/data/byprofession).

²⁹ UWV: "Regio in beeld – Drenthe" (november 2021) en "Nieuwsflits arbeidsmarkt provincie Drenthe" (mei 2022).

Dit impliceert niet dat ondertussen stil gezeten moet worden: er kan al een rekruteringsprogramma worden opgesteld en ook worden doorgesproken met intermediairs op de regionale arbeidsmarkt.

Rekruteringsprogramma personeel Puy du Fou

Hoe kan voorkomen worden dat de slag om de arbeider op de krappe (nationale en) regionale arbeidsmarkt wordt versterkt door de opening van het themapark? Deze vraag kan in drie stappen worden beantwoord.

Allereerst dient in het regionale deel van het rekruteringsprogramma nauwgezet bepaald te worden hoeveel arbeidsplaatsen en welke soorten arbeiders (bijvoorbeeld naar opleiding) er in welke periode in de regio Meppel en omgeving gerekruteerd moeten gaan worden.

De aantallen banen in tabel 5.2 kunnen daarbij als indicatief worden gezien voor het beroep dat het themapark gaat doen op de arbeidsmarkt van de regio Meppel en omgeving. Er zal vooral een beroep worden gedaan op mensen die in de regio wonen en die een middelbare beroepsopleiding hebben genoten (55-60% van het personeel). Omdat mensen met een VMBO-opleiding over het algemeen minder mobiel zijn dan mensen met een hogere opleiding, zal ook het grootste deel van de vmbo'ers (15-20%) in de regio Meppel en omgeving moeten worden gerekruteerd.

De behoefte aan personeel naar opleidingsniveau (tabel 5.2) en gedifferentieerd tussen vaste medewerkers en seizoenwerkers (tabel 5.3) moet worden uitgewerkt naar kwartalen vanaf volgend jaar (start voorbereiding realisatie eerste fase) tot en met de eerste twee jaren na opening van de tweede fase van het themapark.

Actieplan met intermediairs op de regionale arbeidsmarkt

Het regionale deel van het rekruteringsprogramma moet het voor alle partijen die betrokken zijn bij de bemiddeling van personeel duidelijk maken wat de personeelsbehoefte van Puy du Fou wordt. De tweede stap is dan dat met intermediairs die op de arbeidsmarkt van Meppel en omstreken opereren wordt doorgesproken in hoeverre het aanbod op de regionale arbeidsmarkt kan voorzien in de behoefte van Puy du Fou over de diverse kwartalen van de tijdsplanning van het programma, gegeven de verwachting van een afname van de huidige personeelsschaarste door een recessie.

Het gaat er daarbij ook om het onder ogen zien van spanningen. Die spanningen kunnen zich richten op bepaalde kwartalen (Puy du Fou is niet het hele jaar geopend; in de delen van het jaar dat het park gesloten is is minder personeel nodig) en op bepaalde beroepen/opleidingen. Indien het als onmogelijk wordt gezien om in voldoende personeel te voorzien voor bepaalde beroepen en opleidingen, kan het vroegtijdig opstarten van samenwerking met vmbo- en mbo-opleidingen in de regio Meppel en omgeving een oplossing bieden. Op deze derde stap wordt in de volgende paragraaf ingegaan.

Verder is het denkbaar dat bepaalde mensen in de regio Meppel en omgeving die nu niet tevreden zijn met hun werk of naar werk zoeken zich herscholen in de richting van beroepen die door Puy du Fou worden gevraagd. Voor dergelijke herscholingen kan een STAP-budget van maximaal € 1.000 per jaar per persoon worden aangevraagd. Voor de kosten verbonden aan het volgen van BBL-opleidingen in de groene sector (hoveniers, bos en natuur) kan apart subsidie worden aangevraagd, evenals voor de bepaalde opleidingen voor beroepen in de creatieve en culturele sectoren.³⁰

³⁰ Zie onder andere <https://www.rvo.nl/subsidies-financiering>, <https://www.collandarbeidsmarkt.nl/subsidieregelingen/> en <https://www.fondswervingonline.nl/regelingen/subsidie-voor-professionele-ontwikkeling-in-de-creatieve-en-culturele-sector>.

Hierbij kan aangesloten worden op de bestaande samenwerking met betrekking tot de werving van personeel van attractieparken en dierenparken in Noord-Nederland, zoals tussen Attractiepark Slagharen en dierenpark Wildlands.

Behoeftte aan woonruimte

Een deel van de werknemers die op grotere afstand van de regio Meppel en omgeving wordt gerekruteerd zal de behoefte voelen om na enige tijd naar de regio te verhuizen. Dit roept een druk op de regionale woningmarkt op. In de samenwerking van attractieparken en dierenparken in Noord-Nederland met betrekking tot de werving van personeel wordt hier ook rekening mee gehouden.

Voor de omgevingsvisie streeft de gemeente Meppel er naar om het aantal werkzoekenden gelijke tred te laten houden met het aantal arbeidsplaatsen. Om de op dit moment in de gemeente geplande woningbouw te realiseren hoeven er dan geen nieuwe arbeidsplaatsen en dus nieuwe bedrijvigheid te worden toegevoegd, omdat Puy du Fou voldoende arbeidsplaatsen genereert.

Realisatie van Puy du Fou kan in dit verband wel betekenen dat er nog meer woningen in de gemeente (en haar omgeving) gebouwd moeten worden, voorbij de versnelling van de woningbouw die reeds door de gemeente is voorzien. Hier speelt een link met de verstedelijkingsstrategie van de bestuurlijke regio Zwolle, waarvan de gemeente Meppel deel uitmaakt.

5.4 Samenwerking met verenigingen, professionele partijen en onderwijs

Zowel in Toledo als in Meppel gaat Puy du Fou geen eigen basisschool en middelbare school opzetten. In Les Epesses beschikt Puy du Fou daar wel over.³¹ In de plaats van eigen scholen wil Puy du Fou intensief gaan samenwerken met verenigingen, professionele instellingen, bedrijven en onderwijsinstellingen in de regio Meppel en omgeving die gericht zijn op activiteiten (onder meer met kinderen, jeugd en jonge volwassenen) die verwant zijn met het werk in het toekomstig themapark van Puy du Fou.

³¹ De vereniging Puy du Fou financiert in Les Epesses twee eigen scholen, namelijk de Puy du Fou Académie (een école élémentaire of basisschool) en de Académie Junior (een collège of middelbare school). Elk jaar worden hier meer dan 800 jongeren opgeleid in meer dan 30 opleidingen op het gebied van toneelkunsten en -technieken. De Académie Junior is open van begin oktober tot half april, afgezien van schoolvakanties en feestdagen. In de morgen worden de reguliere schoolvakken (ten behoeve van het examen) aangeboden en in de middag de artistieke opleidingen. Zoals kleding, dans, drama, tekenen en vormgeving, verlichting, scenery & decor, paardrijden, gymnastiek & dans te paard, fotografie & video, theatertechnologie, dierenvoeding & -verzorging, valkerij, flamenco en voertuigengebruik. De leerlingen kunnen gedurende het jaar een bijdrage leveren aan voorstellingen, dit op basis van een contract dat in Frankrijk gebruik is voor kindacteurs en kindmodellen.

Figuur 5.3 Regionale mogelijkheden voor samenwerking kunst en onderwijs met Puy du Fou

Bron: bewerking Ecorys.

Samenwerking met verenigingen voor amateurkunsten

Bij de samenwerking met verenigingen voor amateurkunsten kan gedacht worden aan onder meer circusscholen (Okidoki in Meppel³², Bombari in Assen³³); aan toneel- dans- en muziekverenigingen en aan verenigingen die zich richten op de diersoorten waar Puy du Fou mee werkt.

Samenwerking met professionele partijen in podiumkunsten en met dieren

Daarnaast is Puy du Fou geïnteresseerd in mogelijke samenwerking met professionele partijen. Zoals bijvoorbeeld met de Roofvogelhoeve bij Blokzijl; met één of meer van de meer dan 20 maneges in de regio Meppel en omgeving; met (publieke en private) opleidingen voor muziek, musicals en moderne dans (zoals Scala – Centrum voor de Kunsten) en met organisaties die zich in Drenthe bezig houden met straattheater. Straattheater is een theatervorm die in de openbare ruimte wordt uitgevoerd, zonder een specifiek betalend publiek en vaak als onderdeel van een festival. Wellicht is het mogelijk om tot gezamenlijke activiteiten te komen met schouwburg Ogterop.

Relatie met het gemeentelijk evenementenbeleid

Het uitwerken en invullen van deze samenwerkingen kan worden geplaatst binnen het kader van het gemeentelijk beleid voor Meppel als evenementenstad. De stad kent jaarlijks circa 75 evenementen.³⁴ Onder de recreatieve evenementen valt alles wat als feest aangemerkt kan worden, maar ook de intocht van de Sint en 'Picknick in the Park'. Culturele evenementen bevatten concerten, culturele festivals en evenementen waar cultuur meer op de voorgrond staat dan het feest erom heen. Bij sportevenementen gaat het om toernooien, open wedstrijden, etc. Onder economisch recreatieve evenementen vallen alle braderieën, rommelmarkten en fairs. De meerdaagse evenementen zijn zowat gelijkmatig verdeeld over recreatief, cultuur en sport.

Twee derde deel van alle evenementen speelt zich buiten af. Bij de uitvoering zijn het lokale verenigingsleven, de ondernemers en veel vrijwilligers betrokken. Kleinschalige, bijzondere projecten op het terrein van cultuur en sport, gebaseerd op samenwerking, kunnen nog interessant

³² <https://www.kindercircusokidoki.nl/>.

³³ <https://www.bombari.nl/>.

³⁴ Gemeente Meppel: "Evenementenbeleid gemeente Meppel" (2015).

zijn voor Meppel. Puy du Fou zal, als een goede buur, openstaan om haar medewerking te verlenen aan de evenementenkalender. Dat doet zij ook in de regio Vendée.

Samenwerking met onderwijs

Puy du Fou genereert relatief veel werkgelegenheid op het niveau van het middelbaar beroeps-onderwijs (tabel 5.2). Daarom overweegt Puy du Fou om tot intensieve samenwerking te komen met enkele opleidingen van het regionaal opleidingscentrum Drenthe College (VMBO) met betrekking tot opleidingen die qua activiteiten verwant zijn met het werk van Puy du Fou, zoals met sport, leefstijl & veiligheid en met toerisme, vrijetijd & evenementen. Verder is samenwerking mogelijk met andere regionale MBO-opleidingen in de bestuurlijke regio Zwolle (waartoe Meppel behoort) zoals Deltion en Landstede. Voor het hoger beroepsonderwijs kunnen ook specifieke opleidingen interessant zijn, zoals de internationale Pedagogische Academie van hogeschool NHL Stenden in Meppel en opleidingen van ArtEz en van Windesheim in Zwolle.

Uit het actieplan voor de rekrutering van personeel voor Puy du Fou in de regio Meppel en omgeving moet blijken in hoeverre er op de regionale arbeidsmarkt van Meppel en omstreken voldoende personeel beschikbaar is om te kunnen voldoen in de behoefte van Puy du Fou. Uit dit actieplan kan gaan blijken dat er (over enkele jaren) een tekort zal bestaan aan personeel in benodigde specifieke beroepen en opleidingen. Voor die beroepen en opleidingen zijn er dan afspraken te maken met het VMBO en MBO in de regio om tijdig te kunnen voldoen in de behoefte.

Indien het gaat om bestaande opleidingen, kan nagegaan worden of de opleidingsinstituten verwachten dat er voldoende personeel kan worden geleverd. Indien het gaat om nieuwe opleidingen, is tijd nodig voor de organisatie van de opleidingen en voor de instroom van voldoende leerlingen en studenten. Omdat de personeelsbehoefte van Puy du Fou geleidelijk aan (in sprongetjes) groeit in de loop der jaren, kan de vraag naar en het aanbod aan nieuw opgeleid personeel op elkaar worden afgestemd.

Met betrekking tot het onderwerp regionaal profijt door samenwerkingen met andere organisaties in de regio Meppel e.o. kan geconcludeerd worden dat de betekenis van het huidige gebruik van het deel van het plangebied Noord IV voor de regionale arbeidsmarkt zeer beperkt is en dat de realisatie van een themapark in dit plangebied een pallet aan mogelijkheden opent voor nieuwe samenwerkingen met verwante verenigingen, met verwante professionele organisaties en met samenwerking met verwante onderwijsinstellingen, zowel privaat als openbaar.

5.5 Gevoeligheid voor prijsinflatie

Ten gevolge van uitzonderlijke omstandigheden is de prijsinflatie over de gehele wereld in het tweede helft van 2021 en in het jaar 2022 onverwacht sterk toegenomen. Dit heeft ook gevolgen voor de business case voor het nieuwe themapark in Meppel.

Verklarend voor de sterke prijsstijgingen zijn de uitgestelde inflatie door de verstoringen in de productie en distributie vanwege de coronacrisis-maatregelen en de onvoorziene sterke toename van de Russische gasprijzen, dit deels in samenhang met de Oekraïne-oorlog. Voor dit jaar verwachten de meeste landen dat de prijsinflatie hoger dan 10% (double digit) zal uitkomen. Het kan overigens nog erger: bij hyperinflatie stijgen de prijzen per dag. Een prijsinflatie van 1 tot 3% per jaar wordt als normaal en economisch gezond gezien (kruipend). Op de lange termijn (1997-2021, HICP) kent de Nederlandse economie een prijsinflatie van circa 1,9% per jaar.

Een relatief hoge prijsinflatie werkt sterk door in alle business cases voor de functies die zijn voorzien in het plangebied Noord IV, waaronder het themapark. De investeringsbedragen stijgen,

de financiering wordt duurder (de rente stijgt) en de exploitatiekosten (w.o. de personeelskosten) stijgen. Dit terwijl het voor bedrijven vaak niet mogelijk is om de prijsinflatie volledig door te berekenen naar eindgebruikers omdat prijzen veelal in contracten zijn vastgelegd (prijsvast). Dit varieert per sector. Voor de bouw wordt 25-40% doorberekening als haalbaar gezien; circa 45% voor de energiesector en circa 50% voor de handel en industrie. Daarom kunnen veel bedrijven en projecten verliesgevend worden bij een over meerdere jaren aanhoudende hoge prijsinflatie.

In 2021 is de prijsinflatie (HICP) volgens het CBS op 2,8% uitgekomen. In heel Europa werd 2,6% gemeten. Door het Centraal Planbureau en de banken (RABO, ING, ABN-AMRO) wordt verwacht dat de inflatie in 2022 rond de 11,4% kan gaan uitkomen en in 2023 tussen 4,3% en 4,9%. Deze partijen verwachten dat de nationale economie in de komende jaren in een recessie zal komen, waarbij de prijsinflatie naar een lager niveau zal evolueren, in de richting van het historische gemiddelde van 1,9% per jaar. In een recessie krimpt de nationale productie (BNP) en de regionale productie niet, maar neemt de economische groei af. Daardoor neemt de druk op de prijzen af. De uitzonderlijke hoge prijsinflatie in 2021 en 2022 wordt daarom als voorbijgaand verondersteld. Het prijseffect van de Oekraïne-oorlog op de wereldmarkt lijkt sterk op dat van de Golfoorlog om Koeweit (1990-1991). In 1991 en 1992 stegen de prijzen in Nederland sterker dan voorzien, maar na 3-5 jaar was de prijsinflatie weer gedaald tot een (historische) lager niveau.

Ecorys gaat er daarom van uit dat de prijsinflatie tot het normale niveau van gemiddeld 1,9% per jaar zal zijn teruggekeerd in de jaren dat er grootschalig kan gaan worden geïnvesteerd ten behoeve van de nieuwe functies in het plangebied Noord IV, waaronder voor de twee fases van het nieuwe themapark van Puy du Fou (2025, 2030).

5.6 Nawoord maatschappelijk profijt en nadeel van het themapark

In dit hoofdstuk werd ingegaan op de mogelijkheden voor lokaal en regionaal profijt van het themapark, waarbij ook (waar dit toepasselijk was) werd ingegaan op eventuele maatschappelijke nadelen. Aan de orde kwamen de mogelijkheden voor profijt van het regionale MKB; voor- en nadelen voor regionale agrarische bedrijven en voor de in het plangebied Noord IV gevestigde agrarische bedrijven; op de mogelijkheden voor de versterking van de toeristische sector van Drenthe; op de claim die Puy du Fou (naast die van overige nieuwe functies in het plangebied Noord IV) gaat leggen op de regionale arbeidsmarkt en woningmarkt en hoe daar met een rekruteringsprogramma en een actieplan met intermediairs op de regionale arbeidsmarkt ingespeeld kan worden en op de mogelijkheden tot samenwerking met verenigingen, professionele bedrijven en instellingen en het onderwijs.

De mogelijkheden voor lokaal en regionaal profijt kunnen in de komende tijd, na de afsluiting van het haalbaarheidsonderzoek voor het park, worden uitgewerkt. Bovendien kan de nodige aandacht worden besteed aan het omgaan met eventuele maatschappelijke nadelen van het themapark.

In verband met de uitzonderlijke hoge prijsinflatie in de tweede helft van 2021 en in het jaar 2022 werd een paragraaf gewijd aan deze exogene variabele. Ecorys gaat er van uit dat de prijsinflatie tot het normale niveau van gemiddeld 1,9% per jaar zal zijn teruggekeerd in de jaren dat er grootschalig kan gaan worden geïnvesteerd ten behoeve van de nieuwe functies in het plangebied Noord IV, waaronder voor de twee fases van het nieuwe themapark van Puy du Fou (2025, 2030).

Het volgende hoofdstuk (het derde hoofdstuk van het tweede deel van dit rapport over de effecten van het themapark) gaat over diverse ruimtelijke en milieuhygiënische aspecten.

6 Ruimtelijke en milieuhygiënische effecten

Bij de bepaling van de effecten van het themapark moet rekening worden gehouden met effecten van ruimtelijke en milieuhygiënische aard. Dit hoofdstuk handelt hierover. Omdat het hier gaat om een veelvoud van onderwerpen, is er voor gekozen om in de eerste paragraaf in te gaan op de algemene houding van Puy du Fou ten opzichte van duurzaam en circulair ondernemen. In de daarop volgende paragrafen worden specifieke onderwerpen behandeld, namelijk behoud van cultureel erfgoed; beleid voor buitengebied, natuur & landschap; waterhuishouding & klimaatadaptatie; energiebehoefte & duurzame energie; mogelijke geluids- en lichthinder en verkeersbewegingen ten gevolge van de realisatie van het themapark.

6.1 Algemene houding Puy du Fou t.o.v. duurzaamheid en circulariteit

Uiteraard respecteert Puy du Fou de geldende wet- en regelgeving van het land waar een themapark wordt geëxploiteerd. Vanaf de oprichting van het park in Frankrijk besteedt Puy du Fou veel meer aandacht aan de bescherming van het milieu en de natuur dan van overheidswege wordt vereist.

Bedrijfsrichtlijn voor duurzame en circulaire ontwikkeling

Om de verplichting die Puy du Fou hiervoor aan zichzelf heeft opgelegd voort te zetten, heeft het bedrijf een eigen richtlijn voor duurzame en circulaire ontwikkeling vastgesteld. Het beleid van Puy du Fou voor duurzaamheid en circulariteit is op vijf pijlers gebaseerd:

- **Natuurbeheer en milieuhygiëne:** Puy du Fou ziet zichzelf als een ecologische bestemming. De biodiversiteit in het park in Frankrijk wordt structureel bevorderd, waarbij paal en perk wordt gesteld aan het binnendringen van uitheemse planten- en diersoorten. Bezoekers en werknemers worden op allerlei manieren bewuster gemaakt van de noodzaak van goed natuurbeheer en milieuhygiëne. De productie van afval wordt zo sterk mogelijk gereduceerd. Vanaf 2024 mag er geen plastic meer worden aangetroffen in het park.
- **Duurzaam omgaan met water en energie:** Puy du Fou zet zoveel mogelijk energiezuinige apparaten in en koopt groene elektriciteit in. Ongeveer 60% van het in het park gebruikte drinkwater en van het afval wordt gerecycled.
- **Ecologische voetafdruk:** Om de ecologische voetafdruk zo klein mogelijk te houden, streeft Puy du Fou naar korte 'supply chains' waarbij zo veel mogelijk regionaal wordt ingekocht en lokale producten worden gebruikt, in bijvoorbeeld de restaurants. Aan leveranciers worden concrete duurzaamheidseisen gesteld. Zo worden bijvoorbeeld alleen biologische producten gekocht voor de restaurants. In 2018 is in Les Epesses een biologische kwekerij voor groene, fruit en kruiden ingericht. De producten worden binnen het park gebruikt.
- **Sociale duurzaamheid:** Puy du Fou kijkt structureel naar de sociale 'eerlijkheid' van de bedrijfsvoering van degenen die producten of diensten leveren. Puy du Fou bevordert gezondheid en veiligheid in haar eigen werkomgevingen, bevordert sociale samenhang met de omringende regio en committeert zich aan wat humanitair als juist en rechtvaardig wordt gezien.
- **Cultureel erfgoed:** Puy du Fou brengt in haar voorstellingen het lokale, regionale en nationale cultureel erfgoed op de voorgrond, binnen een setting van creativiteit, ontspanning en plezier.

Erkenning met het Green Globe Platinum certificaat

Het streven van Puy du Fou om zo duurzaam en circulair mogelijk te zijn werd in augustus 2022 bekroond met de platinum graad van Green Globe. Deze erkenning betekent dat Puy du Fou ten minste 10 jaar lang heeft gewerkt aan het continu verhogen van de duurzaamheidsprestaties van

het themapark. Green Globe is een organisatie waar bedrijven vrijwillig lid van kunnen worden en die zorgt voor certificering in de reis- en toeristenindustrie vanuit de pijlers van het Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen: milieubescherming, economie en sociale betrokkenheid.³⁵ Puy du Fou was de eerste toeristische attractie van de Franse top-15 aan wie Green Globe de gouden graad toe heeft gekend, na 5 jaar werken aan de duurzaamheidsprestaties. Puy du Fou streeft ook voor de themaparken in Toledo en Meppel naar een zo hoog mogelijk certificaat.

6.2 Behoud van cultureel erfgoed

Een deel van de kwaliteiten van Drenthe zit volgens de Erfgoedverkenning Drenthe (2015) in het cultureel erfgoed. Voor het plangebied Noord IV heeft dit dan vooral betrekking op de mogelijkheid om het historische beeklandschap te reconstrueren. De aanleg van het themapark opent daarvoor kansen.

Immaterieel erfgoed: herleven van onder andere Drentse geschiedenis

Drenthe heeft volgens de Erfgoedverkenning bijzonder historisch erfgoed, dat van de prehistorie tot achter in de 20e eeuw gaat. Alle tijdlagen zijn vertegenwoordigd en zichtbaar. Een eerste verkenning van de mogelijkheden die de Drentse geschiedenis biedt voor de conceptualisatie van het nieuwe themapark in Meppel leverde als conclusie op dat er interessante onderwerpen zijn die zich lenen voor de conceptualisatie van delen van het park, maar dat de streekgeschiedenis te weinig biedt om het gehele themapark op te baseren. Daarom zal Puy du Fou Meppel zich op de gehele Nederlandse geschiedenis gaan richten.

Bijdrage van Puy du Fou aan het levend houden van geschiedenis (living history)

De opvattingen van Puy du Fou over het verlevendigen van geschiedenis worden in Frankrijk bekritiseerd. Deze discussie gaat over de vraag of Puy du Fou de geschiedenis goed weergeeft.³⁶ De voorstellingen zouden het verleden verheerlijken, terwijl buitenlanders als een bedreiging (als de vijand) worden neergezet. Men heeft het bijvoorbeeld in een show over een massamoord in de Vendée, terwijl zo'n slachtpartij zich nooit zou hebben voorgedaan. Daar brengt Puy du Fou tegen in dat zij de herinnering aan de geschiedenis van de streek en het land levend wil houden. Bij de selectie, verbeelding en uitwerking van de onderwerpen wordt niet alleen gekeken naar historische feiten maar ook naar wat interessant is voor de meeste mensen en naar wat er is te verbeelden.

Archeologische waarde in het plangebied Noord IV

Op het gebied van archeologie is het provinciale beleid erop gericht om de archeologische monumenten in situ te behouden. De nationale Kaart Archeologie beoordeelt het plangebied Noord IV als een gebied met een kleine kans op archeologische monumenten.³⁷ De provinciale archeologische waardenkaart vermeldt geen archeologische elementen in het plangebied.³⁸ Bij de wijziging van het omgevingsplan Meppel en ten behoeve van het omgevingsprogramma voor Noord IV ten behoeve van het themapark zal de archeologische ondergrond nader worden onderzocht.

Monumenten in het plangebied Noord IV

Op p. 321-334 van de 'Cultuurhistorische inventarisatie & waardenstelling Uitbreidingswijken en Buitengebied' is de cultuurhistorie van het deel van het plangebied Noord IV dat voor Puy du Fou wordt beoogd uitgewerkt. Hier zijn nog enkele cultuurhistorisch waardevolle boerderijen en erven,

³⁵ <https://www.greenglobe.com/europe-members>.

³⁶ <https://www.marianne.net/agora/lectures/on-a-lu-le-puy-du-faux-requisitoire-contestable-contre-le-parc-de-philippe-de-villiers>.

³⁷ <https://rce.webgispublisher.nl/Viewer.aspx?map=Archeologie%2Din%2DNederland#>.

³⁸ <https://geotest.drenthe.nl/geoportaal/src/?lang=nl&topic=kernkwotaal&bgLayer=openbasiskaart.nl&catalog>.

waaronder het erf van de Zegelhorst. Er zijn geen gebouwen en/of erven geregistreerd in zowel de provinciale monumentenlijst³⁹ als in het erfgoedregister van de gemeente Meppel.⁴⁰

Uit een inventarisatie van het waterschapserfgoed van de Oude Vaart⁴¹ is gebleken dat het bij waterschapserfgoed uitsluitend om objecten gaat. Structuren en patronen komen niet voor op de erfgoedlijst. In de beleidsnota waterschapserfgoed en ruimtelijke kwaliteit van het waterschap werd de Oude Vaart wel genoemd als mogelijk cultureel erfgoed. In een rapport over potentiële waterschapserfgoed zijn sommige beekdalstructuren, kades, waterlopen, oeververbindingen, kanalen, sluisen, stuwen en gemalen als potentieel waterschapserfgoed aangedragen. Ook dit moet ten behoeve van het omgevingsprogramma worden onderzocht.

Provinciaal beleid voor het ensemble van de Drentse Hoofdvaart

De kaart van de cultuurhistorische hoofdstructuur van Drenthe in het Cultuurhistorisch Kompas laat geen kleur zien in het plangebied Noord IV. Wel wordt de Drentse Hoofdvaart als cultuurhistorisch relevante lijn op deze kaart aangegeven. De provinciale cultuurhistorische waardenkaart kwalificeert het deel van gebied Noord IV waar Puy du Fou is geprojecteerd als beekdalen-landschap en laat (eveneens) de Drentse Hoofdvaart zien.⁴²

Voor de exploitatie van de grote veengebieden is tussen 1750 en 1780 de Drentse Hoofdvaart gegraven. Het profiel van de Drentsche Hoofdvaart (en van de daarnaast gelegen provinciale weg de N371) is dat van een vaart, sloot en geasfalteerde weg, met rijen eikenbomen. Volgens het provinciale Cultuurhistorische Kompas vormt de Drentsche Hoofdvaart een beelddrager in het landschap met doorzichten naar het achterliggende gebied. De vaart kent een stelsel van bruggen en sluisen op eilanden in de vaart, met pompgebouwen en andere gerelateerde bebouwing.

De rol van de vaart en de provinciale weg als verbindingsas staat soms op gespannen voet met de cultuurhistorische aard van het ensemble. De provincie wil bewerkstelligen dat de cultuurhistorische samenhang van de Drentsche Hoofdvaart consequent als vertrekpunt wordt meegenomen bij planvorming om zo het karakter van de vaart als beelddrager van een ensemble van kanaal, sluis- en brugcomplexen en gerelateerde bebouwing intact te laten en te versterken

Positieve track record van Puy du Fou met omgang met het cultureel erfgoed

Mocht het in de toekomst blijken dat binnen het gebied van Puy du Fou cultuurhistorische gebouwen of erven blijken te bestaan, zal Puy du Fou daar (mede gezien haar 'track record' in Les Epesses: het monumentale Renaissance-kasteel is gerestaureerd en de ruïnes van een kasteel uit de 11de eeuw zijn geconserveerd) naar verwachting met respect mee omgaan. Respect gaat ook over inpassing in het grotere geheel, waarbij zowel identiteit, structuur als inrichting een rol spelen. Bij de wijziging van het omgevingsplan Meppel en in het omgevingsprogramma voor Noord IV (mede ten behoeve van het themapark) moet hieraan aandacht worden besteed.

In het plangebied Noord IV komen op langere termijn mogelijk andere nieuwe functies dan het themapark, zoals een zonnepark, waterberging of bedrijventerrein. De inpassing van deze andere functies heeft mogelijk gevolgen voor het cultureel erfgoed in het plangebied.

Met betrekking tot het onderwerp cultureel erfgoed wordt geconcludeerd dat de cultuurhistorisch waardevolle elementen in het deel van het plangebied Noord IV waar Puy du Fou is voorzien moeten blijven bestaan. Bij de verdere planuitwerkingen moet er op worden toegezien dat deze elementen met respect worden ingepast in de plannen.

³⁹ <https://www.provincialemonumentendrenthe.nl/site/gemeente/meppel/page/5/>.

⁴⁰ https://www.meppel.nl/Bestuurenorganisatie/Beleid_regelgeving/Welstandsnota/Erfgoedregister_gemeente_Meppel_2017.

⁴¹ J. de Goede: "Het waterschapserfgoed van de Oude Vaart", masterthese Rijksuniversiteit Groningen (2021).

⁴² <https://geotest.drenthe.nl/geoportaal/>.

Cultureel erfgoed is niet alleen tastbaar, materieel van aard. Puy du Fou is de enige nieuwe functie die een bijdrage kan leveren aan het levend houden van immaterieel cultureel erfgoed van stad, streek en land. Puy du Fou zal, vanuit haar concept als themapark, een eigen bijdrage leveren aan het levend houden van de streekgeschiedenis en nationale geschiedenis.

6.3 Beleid voor buitengebied, natuur & landschap

Allereerst wordt op het beleid voor buitengebied, natuur en landschap ingegaan. Dit op basis van het Europees, nationaal, provinciaal en gemeentelijk beleid. Landschappelijk wordt het plangebied Noord IV op alle bestuursniveaus gezien als een beekdalenlandschap rond de Oude Vaart. (Zie paragraaf 2.3 voor een beschrijving van het historische en bestaande landschapsbeeld.)

Europees natuurbeleid (Natura 2000 gebieden)

Natura 2000 is het netwerk van beschermde natuurgebieden in de Europese Unie op basis van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn. Het plangebied Noord IV maakt geen deel uit van de Natura 2000 gebieden.⁴³ De komst van het themapark kan mogelijk effecten hebben op de Natura 2000 gebieden in de regio Meppel en omgeving, te weten het Holtingerveld, gelegen op 6 tot 7 km hemelsbreed vanaf het hart van het plangebied van Puy du Fou (provincie Drenthe) en de Wieden en Weerribben op 15 tot 20 km hemelsbreed (provincie Overijssel). In hoeverre er door de introductie van nieuwe functies in plangebied Noord IV (waaronder het themapark) negatieve gevolgen voor het Holtingerveld en de Wieden en Weerribben kunnen gaan ontstaan, bijvoorbeeld door stikstofverspreiding, dient bij het opstellen van het omgevingsprogramma voor Noord IV te worden onderzocht.

Nationaal natuurbeleid (Natuurnetwerk Nederland)

Het plangebied Noord IV maakt geen deel uit van de Natuurnetwerk Nederland gebieden.⁴⁴ Het Nationaal Natuurnetwerk werd vroeger de Ecologische Hoofdstructuur genoemd. Het is een netwerk van bestaande en nieuw aan te leggen natuurgebieden, waar de natuur voorrang heeft. De provincies zijn verantwoordelijk voor de begrenzing en de ontwikkeling van dit netwerk.

Gemeentelijk beleid voor de buitengebieden en het Buitengebied Noordoost in het bijzonder

Voor het gemeentelijk beleid voor de buitengebieden en voor het Buitengebied Noordoost (het plangebied Noord IV maakt hier deel van uit) zijn de Structuurvisie Meppel 2030 en het visiedocument voor de Omgevingsvisie Meppel van belang. De Omgevingsvisie Meppel moet volgend jaar van kracht worden.

Volgens de structuurvisie bestaat Buitengebied Noordoost landschappelijk uit het (vroegere) beekdal van de gekanaliseerde Oude Vaart. De landbouw vormt de ruggengraat van het buitengebied, als eigenaar en beheerder van de graslanden, akkers en landschapselementen. De landbouw heeft volgens de structuurvisie ruimte nodig om zich te kunnen ontwikkelen en aan te passen aan gewijzigde omstandigheden, rekening houdend met natuur- en landschapswaarden. Het aantal landbouwbedrijven neemt echter af, waardoor steeds vaker agrarische bebouwing vrijkomt.

⁴³ <https://www.atlasleefomgeving.nl/kaarten?config=3ef897de-127f-471a-959b-93b7597de188&activateOnStart=layercollection&gm-x=164515.19999999995&gm-y=517953.2800000004&gm-z=4&gm-b=1544180834512%2Ctrue%2C1%3B1553094282857%2Ctrue%2C0.8>

⁴⁴ <https://www.atlasleefomgeving.nl/kaarten?config=3ef897de-127f-471a-959b-93b7597de188&activateOnStart=layercollection&gm-x=150000&gm-y=460000&gm-z=3&gm-b=1544180834512%2Ctrue%2C1%3B1553765981928%2Ctrue%2C0.8>

In het visiedocument "Samen bouwen aan kwaliteit" voor de nieuwe Omgevingsvisie zijn de ambities van de gemeente met de buitengebieden bijgesteld. In het buitengebied heeft de gemeente een nieuw werkbaar landschap gevonden. De gemeente wil de in het buitengebied groen, stad en land met elkaar verbinden. De stad, dorpen en het buitengebied vormen samen een functionerend geheel, met een gezonde stikstofbalans. Meervoudig grondgebruik is nodig is om in de beperkte ruimte alle maatschappelijke opgaven een plek te geven.

Uitgangspunten voor de functies in het buitengebied zijn instandhouding van cultuurhistorische waarden van de bebouwing; concentratie van bebouwing en primair de functies agrarische bedrijvigheid, wonen, wonen met een zorgcomponent of bedrijvigheid aan huis. Ondernemers en bewoners werken samen op het gebied van energie, grondstoffen, voedsel, natuur, recreatie en cultuur. De voedselproductie is gezond, duurzaam en natuur-inclusief. Nieuwe verdienmodellen voor de boer kunnen bijdragen aan het multifunctionele gebruik. Functies zoals wonen, bedrijvigheid, verkeer, water en groen worden in het buitengebied gecombineerd met bijvoorbeeld energieopwekking, natuurwaarde, recreatie of wateropvang. Hierbij wordt een balans gecreëerd tussen gebruikswaarde (economische benutting), belevingswaarde (perspectief van de bewoner/bezoeker) en toekomstwaarde (ecologische duurzaamheid) van een gebied. De nieuwe functies passen bij de aard en de schaal van het landschap, bij de leefbaarheid en de rust in het buitengebied en zijn in evenwicht met bestaande functies in het buitengebied.

De bedoelingen van de gemeente in het WVG-besluit voor het plangebied Noord IV passen binnen de bovenstaande ambities van de gemeente voor haar buitengebieden. Voor het plangebied Noord IV kan dit betekenen dat het huidige landschappelijke gebruik op termijn voor een groot deel kan gaan wijzigen door een ander, meervoudig grondgebruik waarbij onder meer historische landschappelijke waarde wordt hersteld; de natuurwaarde wordt verhoogd; duurzame energie wordt opgewekt; de waterhuishouding klimaatbestendiger wordt en een themapark en bedrijventerrein kunnen worden ingepast.

[Gewenst: versterking toeristisch-recreatief aanbod in het buitengebied](#)

Volgens de Structuurvisie en de Nota van Uitgangspunten voor de Omgevingsvisie is het huidige toeristisch-recreatieve aanbod in het buitengebied relatief beperkt. De gemeente wil een kwaliteitsverbetering van het toeristisch-recreatieve aanbod in de buitengebieden faciliteren. Het landschap is het decor voor recreanten en laat de ontstaanswijze van het gebied zien. Gestreefd wordt naar behoud van de samenhang en afleesbaarheid van het landschap en het benutten van de recreatieve, economische en ecologische potentie. De aanwezige natuur is een belangrijke kwaliteit van het landelijk gebied en maakt dat gebied ook aantrekkelijk voor de recreant. De gemeente wil bestaande natuurwaarden beschermen en randvoorwaarden scheppen voor herstel en ontwikkeling. Daarbij hoort ook de juiste waterhuishouding (zie: paragraaf 6.4). Via een integrale gebiedsontwikkeling met onder meer het type themapark dat Puy du Fou voorstaat kan hierin tegemoet worden gekomen.

[Huidige openheid landschap als waarde overwegen in het omgevingsprogramma](#)

Eén zin in de Structuurvisie Meppel 2030 zegt dat de openheid in het Buitengebied Noordoost waardevol is en dat de gemeente deze openheid in stand wil houden. Hier wordt geen verdere duiding aan gegeven. De structuurvisie wordt volgend jaar vervangen door Omgevingsvisie Meppel. In het visiedocument en in de nota van uitgangspunten voor deze omgevingsvisie wordt niet meer ingegaan op de openheid van het landschap. In het omgevingsprogramma dat voor plangebied Noord IV (c.q. het themapark) zal worden uitgewerkt kan het element openheid worden uitgewerkt: wat wordt hiermee bedoeld en hoe kan er mee rekening worden gehouden? Het landschapsbeeld zal aanzienlijk wijzigen door de nieuwe functies, bijvoorbeeld door de inpassing van windturbines. Hier is een landschapskundige inbreng nodig voor een integraal ontwerp van alle toekomstige functies in het totale plangebied Noord IV.

Het toekomstig parklandschap van Puy du Fou en de reconstructie van het beeklandschap

Voor haar nieuwe themapark in Meppel denkt Puy du Fou aan een centrumzone waar de voorstellingen worden gegeven met daaromheen een groene gordel. Het park wordt daardoor qua opzet besloten van aard. Waterlopen en oppervlaktewater doorkruisen het gebied, daarbij mogelijk aansluitend op een reconstructie van het historische verloop (meanderen) van de beek de Oude Vaart. Bij het ontwerpproces moet een zodanige verhouding bestaan tussen de inrichting van het landschap voor het themapark en de reconstructie van het historische beeklandschap, dat beide elementen elkaar versterken en in een harmonische verhouding komen te staan.

Beplantingsprogramma voor Puy du Fou

Momenteel staan alleen rond de boerderijen en woningen en langs de Drentsche Hoofdvaart bomen. Puy du Fou ziet het als noodzakelijk voor de beleving van het themapark dat meer bomen en struiken in het plangebied worden geplant.⁴⁵ Deze beplanting verhoogt de kwaliteit van het landschap ten behoeve van dagrecreatie (de natuur in het park en het landschap van het park worden door veel bezoekers als één van de attracties gezien); zorgt voor schaduw op rustplekken; breekt wind; is van belang voor de toekomstige stikstof- en waterhuishouding en kan mogelijk zelfs naar het omringende landschap doordringend geluid en licht dempen.

Tegenover deze voordelen staan nadelen in verhouding tot de openheid van het huidige landschap en in verhouding tot bestaande functies in het gebied (leefbaarheid in de woningen, consequenties voor agrarische bedrijven). Ook hier weer geldt dat het beplantingsprogramma voor Puy du Fou deel moet uitmaken van het integrale landschappelijke ontwerp in het kader van het omgevingsprogramma. Er is een bepaalde tijd nodig voordat het nieuwe groen volwassen wordt. Daarom is het van belang om tijdig te beginnen met ontwerp en uitvoering van het beplantingsprogramma.

Naar rijkere biotopen: biodiversiteit flora en fauna

De herinrichting van het landschap waarbij meer water en groen worden geïntroduceerd in het landschap van plangebied Noord IV (zowel binnen als buiten het themapark) biedt een goede basis voor een impuls voor de biodiversiteit van flora en fauna. Dit ten opzichte van de bestaande biodiversiteit in het gebied. Het gaat er dan om ecologisch en biologisch rijkere biotopen te creëren waarbij meerdere natuurdimensies in waarde toenemen en een harmonische verhouding wordt ingericht tussen natuur- en cultuurlandschap.

Bestaande situatie flora en fauna in plangebied Noord IV

Over de bestaande flora en fauna in het plangebied Noord IV is (nog) niet veel bekend. Het waterschap heeft wel het bestaande dierenleven in het water en op de oevers onderzocht. Er moet bijvoorbeeld nog serieus worden gekeken naar waardevolle plantensoorten in de weiden en naar weidevogels (waaronder overwinterende ganzen), vleermuizen, uilen, heikikkers, rugstreeppadden etc. Bij aanpassingen van het oppervlaktewatersysteem in het kader van de veranderingen van het landschap kan meer variatie in waterdiepte en stroomsnelheid worden aangebracht, om de variatie aan diersoorten in het water te laten toenemen. Bij de totstandkoming van het omgevingsprogramma dient de bestaande situatie van de flora en fauna in plangebied Noord IV geïnventariseerd te worden, zodat juiste mitigerende en compenserende maatregelen kunnen worden opgenomen in de plannen.

⁴⁵ Ten behoeve van het park in Toledo zijn in 2021 op een dorre, stenige ondergrond maar liefst circa 45.000 planten geplant, waaronder circa 25.000 bomen.

Evenwichtige verhouding tussen 'natuurlijke' flora en fauna enerzijds en het toekomstige cultuurlandschap met de gedomesticeerde dieren in het themapark anderzijds

Het themapark gaat integraal onderdeel uitmaken van het landschap van het toekomstige plangebied Noord IV. De themaparken van Puy du Fou zijn rijk aan dierenleven: niet alleen vrij levende dieren in de groen- en watergebieden van het park maar ook gedomesticeerde dieren die worden ingezet bij de voorstellingen.⁴⁶ De hoveniers, biologen en dierenverzorgers van Puy du Fou werken nauw samen bij het verbreden van de biodiversiteit van de flora en fauna. Dagelijks wordt op veel manieren aandacht besteed aan de verwevenheid tussen de 'natuurlijke' flora en fauna en het cultuurlandschap van de (gebouwde) voorzieningen voor de voorstellingen, van de bezoekersstromen en ten behoeve van de inzet van dieren bij de voorstellingen. De biodiversiteit van de fauna in het park wordt bevorderd via interne programma's in het park en ook door te participeren in (inter-)nationale programma's voor de bescherming van wilde diersoorten en hun leefgebieden.

Maximale bouwhoogte, met betrekking tot de skyline

Om te voorkomen dat het landschapsbeeld (de skyline) vanuit de omgeving van het toekomstige plangebied Noord IV (waaronder naar het themapark) wordt ontsierd door te hoge bouw (die boven de toekomstige boomtoppen uitkomt) moeten in het omgevingsprogramma maximale bouwhoogtes worden opgenomen. In het bestemmingsplan voor de uitbreiding van Puy du Fou in Frankrijk zijn meerdere maximale bouwhoogtes opgenomen, zoals maximaal 3,5 tot 4,5 m voor bijgebouwen, 6 m voor woningen en 19 m voor het hoogste gebouw. In het bestemmingsplan voor het park in Toledo is per gebouw een maximale bouwhoogte opgenomen, variërend tussen 3,5 en 20 meter.

In het omgevingsprogramma voor Noord IV ten behoeve van het themapark kan ook per gebouw een maximale bouwhoogte worden opgenomen. Dit is ook in ons land gangbaar. Zo staan in het bestemmingsplan voor de uitbreiding van de Efteling eveneens meerdere maximale bouwhoogtes, zoals 2 m voor erf- en terreinafscheidingen; 3 meter voor tijdelijke voorzieningen; 4 m voor speeltoestellen; 4,5 m voor bijgebouwen; 3 m voor bouwwerken 'geen gebouw zijnde'; 6 m voor kunstwerken; 10 m voor bedrijfsgebouwen en 12 m voor een (kleine) windmolen.

Omdat de Efteling achtbanen heeft, is daar ook nog grotere hoogte voor nodig. Er is hiervoor een maximum van 50 m vastgesteld. Deze hoogte is bepaald op basis van landschapsstudies, zichtlijnen in het gebied, de hoogte van bestaande bomen (overwegend 25-30 meter) en de reeds vergunde bouwwerken in het themapark. Daar is nader onderzoek nodig voordat gebruik kan worden gemaakt van de binnenplanse afwijkingsbevoegdheid voor bouwwerken tot een maximale hoogte van zelfs 60 meter. Voor het noordelijke deel van de oostelijke uitbreidingszones geldt daarnaast een maximale bouwhoogte van 35 meter. Dit om de impact op het woongebied aan de noordzijde van het terrein van het themapark te beperken.

De toegestane maximale hoogte van bouwwerken in het deel van het plangebied van Puy du Fou moet worden bepaald door het toekomstige landschappelijk raamwerk (met onder meer een beplantingsprogramma) als uitgangspunt te nemen en vervolgens per gebied te toetsen middels een landschappelijke analyse wat de maximale bouwhoogte zou mogen zijn, uitgaande van zichtlijnen en de mogelijkheden voor landschappelijke inpassing.

Maximaal bebouwingspercentage, om de terreinen groen en parkachtig te houden

Ook moeten in het omgevingsprogramma maximale bebouwingspercentages worden opgenomen om de terreinen groen en parkachtig te houden. In het bestemmingsplan voor de uitbreiding van het park in Frankrijk staat alleen voor de woningen een maximaal bebouwingspercentage van 10%. Op een kaart zijn wel bebouwingsvlakken aangegeven, waarbij een maximale vloeroppervlakte is opgenomen. Voor de grote gebouwen wordt ook een maximale lengte en breedte vermeld. In het

⁴⁶ Puy du Fou beschikt over 'academies' voor paarden, honden en valken. Mogelijk zijn er specifieke (milieu-)vergunningen nodig voor dieren (bijvoorbeeld voor roofvogels) en voor de dierenverblijven.

bestemmingsplan voor het park in Toledo staan een totaalmetrage aan bebouwing en een totaalmetrage aan grond die in gebruik zal zijn voor het themapark, parkeerterreinen, groenvoorzieningen en oppervlaktewater. Voor de zeer lange termijn, voorbij de planhorizon van het vigerende bestemmingsplan (als er veel meer grond wordt betrokken bij het project) wordt verwacht dat ongeveer 5% van de grond zal zijn bebouwd. Voor de eerste fases (tot 2030) mag circa 10% van de grond worden bebouwd. Gebouwen die in gebruik zijn als decor vallen in de betreffende bestemmingsplannen onder gebouwen. Voor het concept van Puy du Fou is de natuurbeleving van groot belang. Daar hoort een beperkt bebouwingspercentage bij. Daarom zal ook voor het nieuwe park in Meppel een maximaal bebouwingspercentage gelden, bijvoorbeeld: maximaal 10%.

Voor de Efteling geldt een maximaal bebouwingspercentage van 11% voor (de uitbreiding van) het bestaande attractiepark aan de oostzijde. Net zoals bij Puy du Fou wordt de beleving van de Efteling in hoge mate bepaald door de ruimtelijke opzet in een bosrijke sprookjesachtige omgeving. Groen en water, met een aanzienlijk ruimtebeslag, zijn van eminent belang en daarom wordt ook vastgehouden aan dit lage bebouwingspercentage. Aan de westelijke zijde van de Efteling wordt een grotere uitbreiding van het attractiepark gerealiseerd. Alleen daar is een hoger bebouwingspercentage mogelijk gemaakt, om meer overdekte attracties te kunnen realiseren (60%).

Verbinding openbare en private delen landschap

Bij andere attractieparken in Nederland wordt ook aan natuur- en landschapsontwikkeling gedaan. De Efteling bijvoorbeeld voert actief bosbeheer uit op een terrein buiten het park en brengt daar het landschap van een eeuw geleden terug. Ook daar speelt het idee van reconstructie van historische landschap. Dit landschap wordt daar openbaar toegankelijk voor het publiek, zodat de inwoners van het dorp Kaatsheuvel op een positieve wijze de aanwezigheid van de Efteling kunnen gaan ervaren zonder dat zij het park zelf bezoeken. Hoewel dit ongewoon is naar Franse begrippen, spreekt het idee Puy du Fou aan, vanuit haar denken over het concept van haar themaparken. Zo ontstaat ook meer verbinding tussen private delen van het themapark en de openbare delen van het plangebied. Ook in Frankrijk en Spanje streeft Puy du Fou hiernaar.

Conclusie beleid voor buitengebied, natuur en landschap

De komst van Puy du Fou kan de aanjager zijn voor een verhoging van de waarde van natuur en landschap in het betreffende deel van Noord IV. In overleg met het waterschap kan er gekomen worden tot een reconstructie van het beeklandschap van de Oude Vaart, zoals deze was voor de ruilverkaveling en kanalisatie. Een landschappelijk ontwerp voor deze reconstructie, voor de uitleg van het park, het oppervlaktewater (mede als waterberging), voor een beplantingsprogramma voor Puy du Fou en voor mitigerende en compenserende maatregelen voor flora en fauna dient alles te integreren. In het omgevingsprogramma voor Noord IV kunnen aanvullende regels worden opgenomen voor de bouwhoogte en het bebouwingspercentage. De ruimtebehoefte van het themapark laat voldoende ruimte over voor pure natuurontwikkeling en voor oppervlaktewater. Zo wordt ook aangesloten op de intenties die de gemeenteraad had ten aanzien van de combinatie van bestemmingen in het plangebied Noord IV bij het nemen van het WVG-besluit.

6.4 Waterhuishouding & klimaatadaptatie

In de buitengebieden van de gemeente Meppel ligt in het algemeen een belangrijke opgave voor een wervelinge situatie met gezonde, klimaatadaptieve en veerkrachtige watersystemen.

Interactie van water met andere functies in het landschap

De interactie van de waterfunctie met andere functies (natuur, landschap, landbouw en in de toekomst themapark, bedrijventerrein, energie etc.) is sterk. Daar waar bijvoorbeeld meer water komt zal wellicht meer natuur mogelijk zijn. In de verstedelijkingsstrategie van de regio Zwolle en in

bijvoorbeeld brieven aan de Tweede Kamer wordt zelfs aangegeven dat water en bodem sturend moeten zijn voor de ruimtelijke ontwikkeling. Er zal moeten worden uitgewerkt wat kan en wat gewenst is, uitgaande van het huidige en toekomstige bodem- en watersysteem in het plangebied Noord IV. Met het waterschap moet overlegd worden welke voorwaarden en welke ontwerp-uitgangspunten van toepassing zijn.

Provinciale voorwaarden voor kapitaalintensieve functies in een beekdal

Op de kaart van het Regionaal Waterprogramma Drenthe 2022-2027 (p. 9) wordt het plangebied als beekdal aangemerkt. In hoofdstuk 7 (p. 19) en in artikel 2.34 van de Provinciale Omgevingsverordening is aangegeven dat in kapitaalintensieve functies (zoals de investering in een nieuw themapark) in beekdalen zo veel mogelijk worden geweerd, omdat er bij wateroverlast bij kapitaalintensieve functies sprake kan zijn van grote schade. De provincie kan alleen een themapark in plangebied Noord IV toestaan als wordt voldaan aan de volgende voorwaarden:

- er is sprake van een zwaarwegend maatschappelijk belang;
- er zijn geen alternatieven;
- de functie vormt geen feitelijke belemmering om in de toekomst de afvoer- en bergingscapaciteit van het regionale watersysteem te vergroten en;
- het negatieve effect op het watersysteem wordt in het plan gecompenseerd (een en ander wordt samen met het waterschap uitgewerkt).

Dit moet verder worden afgewogen in het omgevingsprogramma voor Noord IV voor het themapark. In de beekdalen wordt door de provincie geen beperkingen opgelegd aan bestaande bedrijfsgebouwen van een grondgebonden landbouwbedrijf zonder kapitaalintensieve tweede tak.

Provinciaal beleid: passend grondgebruik

De waterhuishouding in de beekdalen draagt volgens het regionaal waterprogramma 2022-2027 van Drenthe bij aan de grondwatervoorraad en het voorkomen van wateroverlast. Met passend grondgebruik wil de provincie het vormgeven van grondwater- en oppervlaktewatersystemen sturen.⁴⁷ Passend grondgebruik heeft betrekking op het voorkomen van wateroverlast in 2050; op het vasthouden van grondwater voor droge perioden (onder meer door vergroten van de grondwatervoorraad door ondieper ontwateren in beekdalen); op hydrologische herstel van Natura 2000-gebieden (door het inrichten en reguleren van overgangszones); op het voorkomen van veenoxidatie (en daarmee bodemdaling); op een robuuste inpassing van grondwaterwinning (voor de openbare drinkwatervoorziening) en op het beschermen van de grondwaterkwaliteit (in het bijzonder in de grondwaterbeschermingsgebieden). Het toekomstige landschappelijke ontwerp voor het plangebied Noord IV (en het themapark) moeten op deze principes van passend grondgebruik worden gebaseerd.

Klimaatadaptatie en calamiteitsbeheersing

Klimaatadaptatie gaat uit van de het bestendig maken van het landschap voor de gevolgen van de verandering van het klimaat.⁴⁸ De temperaturen stijgen. De gevolgen worden steeds ernstiger. Er is meer kans op stromen (met windvlagen), extreme regenbuien en hittegolven met daardoor langere, droge periodes. De meeste maatregelen voor klimaatadaptatie hebben met waterbeheer te maken.

De watervisie van het Waterschap Drents Overijsselse Delta is het actuele beleidskader voor de (toekomstige) grondwater- en oppervlaktewatersystemen in het plangebied. Daarin staan concrete

⁴⁷ Passend grondgebruik heeft betrekking op het reguleren van watercondities met het oog op het voorkomen van wateroverlast in 2050; het vasthouden van grondwater voor droge perioden (vergroten grondwatervoorraad door ondieper ontwateren op het plateau en in de beekdalen); hydrologische herstel van Natura 2000-gebieden (door het inrichten en reguleren van overgangszones); het voorkomen van veenoxidatie en daarmee bodemdaling; een robuuste inpassing van de grondwaterwinningen voor de openbare drinkwatervoorziening en het beschermen van de grondwaterkwaliteit (in het bijzonder in de grondwaterbeschermingsgebieden).

⁴⁸ <https://www.rijksverheid.nl/onderwerpen/klimaatverandering/klimaatadaptatie>.

opgaves gebaseerd op normering van wateroverlast, mede naar aanleiding van veranderingen van het klimaat. De watervisie kijkt tot circa 2030. Opgaven die nu spelen (droogte, hitte, wateroverlast) en die in de toekomst meer gaan spelen, moeten worden toegevoegd. Deze opgaven gaan deel uitmaken van de totale ontwikkeling van plangebied Noord IV, inclusief Puy du Fou.

Waterketen – zo veel mogelijk drinkwaterrecycling en waterreiniging in het themapark zelf

De waterketen in het toekomstig landschap en het themapark moet nader worden uitgezocht. Er moet worden uitgewerkt wat de behoefte aan drinkwater wordt van het themapark. Op dit moment wordt ongeveer 60% van het gebruikte drinkwater gerecycled in het park. Daarmee wordt een beperkt beroep gedaan op de regionale bronnen voor drinkwaterproductie, die in toenemende mate onder druk komen te staan door een groeiende vraag naar drinkwater als gevolg van economische ontwikkeling en klimaatverandering. Puy du Fou heeft (net zoals bijvoorbeeld de Efteling) een eigen waterketen ontwikkeld die er van uitgaat dat water zo lang als mogelijk vast wordt gehouden (ook bij de beregening van de vegetatie) en zo snel mogelijk op eigen terrein wordt gezuiverd. Dit verkleint het beroep dat in de toekomst door het themapark wordt gedaan op de capaciteit van de rioolwaterzuivering van de Zuiveringskring voldoende is voor het functioneren van het themapark.

Bestaande situatie: wateroppervlakte en waterverbruik

Het in het voor Puy du Fou beoogde gebied is de waterhuishouding vooral ingericht om te voldoen aan de landbouwfunctie ter plaatse. Het waterpeil van de Oude Vaart en van de wijken en sloten wordt daarop door het waterschap afgestemd. Het huidige gebruik van het gebied roept weinig tot geen problemen op voor drinkwater, voor de waterkwaliteit in het landschap en voor waterreiniging.

Volgens het waterbeheerplan 2016-2021 van het waterschap hebben sommige watergangen in het stroomgebied van de Oude Vaart een belangrijke aan- en afvoerfunctie. Voor bepaalde watergangen geldt een intensiever onderhoudsregime om de aan- of afvoer te waarborgen. In het plangebied Noord IV liggen enkele kritische watergangen. Met het waterschap dient overlegd te worden over deze kritische watergangen. Deze watergangen kunnen worden ingepast in het toekomstig landschap van plangebied Noord IV en het themapark.

Toekomstig oppervlaktewater in het themapark en in overige delen plangebied Noord IV

Een bepaald deel van het toekomstige ruimtegebruik van het themapark zal uit oppervlaktewater bestaan. Figuur 3.2 geeft een visuele indruk van het oppervlaktewater in het park in Frankrijk. Bij de latere uitwerking van het landschap van het themapark in Meppel moet mede in overleg met het waterschap bepaald worden hoeveel oppervlaktewater nodig is, zowel voor de eerste 10 jaren na opening als voor een eventuele uitgroei van het park op lange termijn. Het is ook zaak om de esthetische doelen van water in het themapark (vanuit de landschapsbeleving als 'natuurgebied') en het recreatief gebruik van het water door het themapark te combineren met de functionele waarden waterberging en waterkwaliteit vanuit het algemene perspectief van het waterschap. Dit brengt voorwaarden/eisen met zich mee qua doorstroming, profielen etc. Dit dient in het integrale landschappelijke ontwerp voor het omgevingsprogramma goed uitgewerkt te worden.

Bestaande situatie: goede kwaliteit oppervlaktewater

Doorzicht en temperatuur van het water in het gebied zijn volgens het waterbeheerplan van het waterschap goed. Het fosfaatgehalte in het water is in de afgelopen 30 jaren gedaald. Het stikstofgehalte van het water is zeer goed. Het chloridegehalte van het water is laag. Dit is het gevolg van een beperkte inlaat van gebiedsvreemd water en van aanvoer van kwelrijk water. De Oude Vaart heeft overwegend een goede waterkwaliteit, mogelijk als gevolg van relatief grote kwelstroming vanaf hoger gelegen (natuur)gebieden naar de beek.

Waterkwaliteit in het plangebied Noord IV en in het themapark

Vanuit de Europese kaderrichtlijn water gelden specifieke doelen voor waterkwaliteit. Bijbehorende maatregelen zijn bijvoorbeeld het vis-passeerbaar maken van de stuw in Noord 4, maar ook natuurvriendelijke oevers aanleggen of delen van waterlopen opnieuw te laten meanderen.

Waterbergingsopgave voor stroomgebied Oude Vaart

Mede met het oog op de toekomstige verwerking van (plotselinge) wateroverlast ligt er vanuit het nationaal bestuursakkoord water een waterbergingsopgave van ten minste 98 hectare voor het gehele stroomgebied van de Oude Vaart, waarvan ten minste 53 hectare aan het hoofwatersysteem van de Oude Vaart is gerelateerd. De overige hectares zijn lokale opgaves.

Het waterschap zoekt vanuit deze opgave waterbergingscapaciteit in het plangebied Noord IV, zowel in als buiten het watersysteem van het landschap. De sponswerking wordt steeds belangrijker: zowel het watersysteem als het omliggende landschap moeten zoveel mogelijk water vasthouden. Dit stelt eisen aan bodem (organisch gehalte bijvoorbeeld) en de functie op die bodem (extensievere landbouw bijvoorbeeld). Met het waterschap dient overlegd te worden over welk deel van deze waterbergingsopgave in het plangebied Noord IV kan worden geacommodeerd en op welke wijze dit het beste kan gebeuren.

Bovenstrooms: locatie voor grondwateronttrekking en/of waterberging

Het beoogde gebied voor Puy du Fou sluit in het noordoosten aan op een strategische locatie voor grondwateronttrekking en/of waterberging. Deze locatie (Darperweide) ligt in het stroomgebied van de Oude Vaart. De locatie is volgens het regionaal waterprogramma niet haalbaar vanwege een bedrijventerrein in het intrekgebied. Alternatieven worden in kaart gebracht. De strategische locatie blijft echter voorlopig op de kaart staan. (In de aanwijzing waterbergingsgebieden in Zuid-Drenthe is het gebied opgenomen als mogelijke locatie voor een waterberging van circa 1 miljoen m³ water.) Bij de uitwerking van het omgevingsprogramma voor plangebied Noord IV en het themapark moet nagegaan worden wat de consequenties van grondwateronttrekking is in dit even bovenstrooms gelegen gebied voor de toekomstige waterhuishouding in het plangebied Noord IV.

Conclusie t.a.v. waterhuishouding & klimaatadaptatie

Het watersysteem van plangebied Noord IV is vooral ingericht om te voldoen aan de landbouwfunctie ter plaatse en functioneert in deze zin naar behoren. Het huidige gebruik van het gebied roept weinig tot geen problemen op voor drinkwater en waterreiniging. Het bestaande landschap is nog niet ingericht voor de waterbergings- en waterkwaliteitsopgave van het stroomgebied van de Oude Vaart en voor de waterhuishouding in het toekomstige themapark. Een integraal landschappelijk ontwerp in het kader van het omgevingsprogramma moet voorkomen dat er wrijving gaat ontstaan tussen de diverse landschappelijke opgaves en natuuropgaves, mede in het kader van een reconstructie van historische elementen van het beekdalenlandschap.

Het water en de bodem zijn ten dele sturend in de ruimtelijke ontwikkeling, met daarin ruimte voor sponswerking in het hele landschap. Vanwege de relaties tussen het watersysteem en de toekomstige functies in het gebied (landbouw, natuur, themapark) is de integrale landschappelijke benadering nodig, zowel voor waterberging als voor waterkwaliteit.

Het themapark roept een behoefte op aan drinkwater en waterreiniging. Het beleid van Puy du Fou is er op gericht om zo veel mogelijk drinkwater in het park te recyclen en om zo veel mogelijk water in het park te reinigen. De onderneming is daar ook succesvol in. Een en ander moet met het waterschap worden afgestemd en uitgewerkt.

6.5 Energiebehoefte & duurzame energie

Puy du Fou gaat een bepaalde hoeveelheid energie (elektriciteit) gebruiken. Gas wordt niet tot zeer spaarzaam gebruikt in de themaparken. Puy du Fou streeft er naar om een zo groot mogelijk deel van de energie die verbruikt wordt te laten bestaan uit duurzame energie. Het bedrijf studeert op mogelijkheden om duurzame energie op eigen terrein of in de directe omgeving van de parken op te gaan wekken. Totdat zelf voldoende duurzame energie wordt opgewekt in het park of daarbuiten of totdat voldoende door een andere partij in de directe omgeving opgewekte duurzame energie kan worden ingekocht, wordt gebruik gemaakt van een energieleverancier van groene elektriciteit.

Bestaande situatie plangebied Noord IV

Voor zover ons bekend zijn er bij de agrarische bedrijven en bij de woningen in het plangebied Noord IV tot op heden geen projecten gerealiseerd waarmee duurzame energie wordt opgewekt. Actuele informatie hierover is echter niet beschikbaar.

Ambities van de gemeente Meppel voor duurzame energie

In de Regionale Energiestrategie Meppel (12019, p. 41-42) wordt aangegeven dat de gemeente Meppel ruimte zoekt voor windturbines met een productiecapaciteit van 0,1 TeraWattuur. Deze capaciteit aan elektriciteit kan worden opgewekt met 7 windturbines (met een vermogen van 6,5 MW), met 105 hectare zonnenveld of met 31.000 woningen met zonnepanelen. Verder heeft de gemeente de ambitie om minimaal 15 KiloWattpiek zonne-energie te realiseren op 60 hectare zon-op-dak. De raad heeft daaraan toegevoegd dat de mogelijkheden verkend moeten worden voor het opwekken van energie met zon-op-land op parkeerplaatsen en langs de rijkswegen en andere (kleinschalige) alternatieven.

Provinciale Omgevingsverordening laat windturbines nog niet toe in Noord IV

Volgens artikel 3.29 van de Provinciale Omgevingsverordening kan alleen worden voorzien in de toepassing van windenergie in windturbineparken in gebieden die als 'Windenergie (zoekgebied)' zijn aangeduid op kaart D13 van de verordening. Het plangebied Meppel Noord IV valt niet binnen dit zoekgebied. Om windturbines hier toe te laten, moet met de provincie worden overlegd. Verder stelt de provincie dat het vermogen van een windturbine ten minste 3 MW moet bedragen; dat windturbines ten minste in een cluster van 5 dienen te worden gerealiseerd en dat in het ruimtelijk plan wordt aangetoond dat rekening is gehouden met laagvliegroutes.

Laagvliegroute Defensie niet relevant

Boven Nederland zijn laagvliegroutes aangewezen ten behoeve van Defensie.⁴⁹ Laagvliegroute 10a loopt van Drachten, via Meppel, naar Deventer. De minimumvlieghoogte op de laagvliegroute voor jachtvliegtuigen en transportvliegtuigen bedraagt 75 meter. Uit veiligheidsoogpunt acht Defensie de bouw van obstakels hoger dan 40 meter binnen de laagvliegroute niet toelaatbaar.

Meppel Noord IV ligt buiten deze laagvliegroutes van Defensie. Met betrekking tot de hoogte van windturbines in het plangebied hoeft daarom geen rekening te worden gehouden met de route. Dat was in het verleden niet het geval voor andere locaties in de gemeente waar windturbines zouden kunnen worden geplaatst. Inmiddels schijnt het duidelijk te zijn geworden dat in heel Meppel geen rekening met de laagvliegroute rekening hoeft te worden gehouden.

Windturbines in plangebied Noord IV

Noord IV is het enige gebied dat door de gemeenteraad is aangemerkt als zoekgebied voor windturbines. Met het verdwijnen van de restrictie van de laagvliegroute komen er overigens meer

⁴⁹ <https://www.defensie.nl/onderwerpen/vliegbewegingen/geluidhoeveelheid-en-vlieghoogten>.

potentiële locaties in Meppel in beeld. Voor Noord IV wordt gedacht aan 3 tot 4 windturbines, volgens de eerste potentiëstudies. De gemeente gaat uit van circa 150 meter hoogte. De meeste windturbines die nu op land worden geplaatst hebben een vermogen van 5,6 MW, een as-hoogte van circa 165 m en een rotordiameter van circa 150 m.⁵⁰

Hierboven is aangegeven dat de provincie stelt dat het vermogen van een windturbine ten minste 3 MW moet bedragen (daar wordt aan voldaan); dat windturbines ten minste in een cluster van 5 dienen te worden gerealiseerd (mede omdat er geen sprake meer is van laagvliegroutes kan hier aan worden voldaan) en dat in het ruimtelijk plan wordt aangetoond dat rekening is gehouden met laagvliegroutes (daar wordt niet aan voldaan). Met de provincie moet worden overlegd in hoeverre de voorwaarde van ten minste 5 windturbines hard is. Locatiekeuze, precieze randvoorwaarden en inrichting worden (mede) door de samenleving bepaald, onder meer omdat de gemeente streeft naar het tot stand brengen van 100% lokaal coöperatief eigenaarschap.

Algemene houding van Puy du Fou ten aanzien van windturbines

Puy du Fou staat in principe positief ten opzichte van windturbines. Daarvoor wordt gezocht naar mogelijkheden om de vermindering van de belevingskwaliteit van het park door windturbines zo veel mogelijk te voorkomen. In 2018 werd in Les Epesses bijvoorbeeld onderzocht om een windturbine te bouwen met omhulde rotorbladen. Dit is niet gelukt. Met betrekking tot windturbines in haar parken en daarbuiten pleit Puy du Fou er voor deze zo vorm te geven en te plaatsen dat de beleving van het park niet wordt verminderd. Veel hangt af van hoogte, kleurstelling, aantal en lichtgebruik bij de turbines en van hun ruimtelijke plaatsing, met een eventuele landschappelijke voorziening tussen themapark en windturbines.⁵¹

Puy du Fou zoekt naar mogelijkheden om meer duurzame energie te gebruiken

Puy du Fou streeft naar het gebruiken van zo veel mogelijk duurzame energie. Continue worden nieuwe mogelijkheden overwogen. Zonnepanelen kunnen worden geïntegreerd in of op gebouwen. Dat is bij de Efteling ook toegepast. Wellicht kan Puy du Fou duurzame energie gaan afnemen die in de toekomst in andere delen van Noord IV wordt opgewekt in de vorm van zonne-energie of windenergie. Het noordelijk deel van het plangebied Noord IV (waar Puy du Fou is geprojecteerd) omvat meer hectares grond dan wat Puy du Fou nodig denkt te hebben. Op deze overige gronden kan bijvoorbeeld aan zonneparken en windturbines worden gedacht.

Bij de agrarische bedrijven en bij de woningen in het plangebied Noord IV hebben initiatieven gespeeld om duurzame energie op te wekken. Tot op heden zijn nog geen projecten gerealiseerd. De gemeente zet in ieder geval in op de realisatie van een windpark in plangebied Noord IV. Verder ziet de gemeente een positieve instelling bij grondeigenaren ten aanzien van de realisatie van installaties voor duurzame energie. Door de komst van Puy du Fou wordt een grote energievrager toegevoegd, die moet worden voorzien. Dit kan tot versnelling van de realisatie van de diverse plannen en daarmee tot versnelling van gemeentelijke doelen voor duurzame energie leiden.

Omgaan met netcongestie

Puy du Fou is slechts een deel van het jaar open. Indien Puy du Fou zelf duurzame energie op eigen terrein (of daarbuiten) gaat opwekken, kan het zijn dat de gedurende bepaalde tijdvakken opgewekte energie meer is dan de energie die Puy du Fou verbruikt. In dat geval kan het overschot aan energie worden geleverd aan het elektriciteitsnetwerk. Verder is het niet denkbeeldig dat ook andere toekomstige functies in plangebied Noord IV een overschot aan zelf opgewekte energie

⁵⁰ <https://energieregionhn.nl/10-feiten-die-je-over-de-res-moet-weten#:~:text=De%20meeste%20nieuwe%20molens%20die,Eiffeltoren%20is%20300%20meter%20hoog./>

⁵¹ <https://france3-regions.francetvinfo.fr/pays-de-la-loire/vendee/herbiers/puy-du-fou-s-va-t-guerre-contre-eoliennes-1762923.html>; <https://www.ouest-france.fr/pays-de-la-loire/les-epesses-85590/vendee-le-puy-du-fou-s-alarme-de-l-implantation-d-eoliennes-6642190> en <https://www.mediaticites.fr/breve/nantes/2021/04/06/puy-du-fou-philippe-et-nicolas-de-villiers-perdent-leur-croisade-contre-les-eoliennes/>.

willen gaan 'terugleveren' aan het elektriciteitsnetwerk, dat in Meppel bestaat uit het distributienet van Enexis en het transportnet van TenneT.

Bij dit terugleveren speelt dan het probleem van de netcongestie. Netcongestie (of transportschaarste) betekent dat het elektriciteitsnetwerk te weinig capaciteit heeft om alle elektriciteit te transporteren. Dit probleem speelt in toenemende mate bij teruglevering: het transporteren van energie vanaf een locatie waar deze wordt opgewekt naar een locatie waar deze wordt gebruikt. Door netcongestie kunnen nieuwe projecten vaak niet of maar beperkt worden aangesloten. Enexis waarschuwde onlangs voor netcongestie. Binnen Drenthe kan dit de komende tijd spelen in de gemeenten Beilen en Meppel, in Zeijerveen (bij Assen) en in de regio Zuidoost-Drenthe.

Voor uitbreiding en verzwaring van het elektriciteitsnetwerk is meer tijd nodig dan voor de ontwikkeling en realisatie van lokale installaties voor de opwekking van duurzame energie. Daarvan kennisnemend heeft de provincie Drenthe een subsidieregeling ingericht voor bedrijven die gericht is op het vinden van oplossingen voor netcongestie, bijvoorbeeld door elektriciteit op te slaan in accu's of door bepaalde energiebesparende maatregelen te nemen.

6.6 Mogelijke geluids- en lichthinder

In deze paragraaf wordt ingegaan op mogelijke geluids- en lichthinder voor de omgeving die door het themapark in het plangebied Noord IV kan worden opgeroepen.

Bestaande situatie geluids- en lichthinder

Afgezien van het verkeer over de provinciale weg N371 zijn er binnen het deel van het plangebied Noord IV waar Puy du Fou is geprojecteerd geen bronnen die in aanzienlijke mate hinderlijk geluid of licht voortbrengen.

Het zuidelijk deel van het plangebied Noord IV (buiten het gebied waar Puy du Fou is voorzien) valt gedeeltelijk in een geluidszone van Rijksweg A32. Dit geldt niet voor het deel van het plangebied Noord IV waar Puy du Fou is geprojecteerd. Aan de zijde van de Drentse Hoofdvaart moet rekening worden gehouden met een (kleinere) geluidszone van de N371. Deze geluidszone is ingetekend op de plankaart van het bestemmingsplan Meppel Buitengebieden. Rondom het gebied waar Puy du Fou is voorzien zijn geen stiltegebieden aangewezen.

Toekomstige situatie mogelijke geluids- en lichthinder

De komst van het themapark leidt tot extra verkeer op de provinciale weg. Verder verzorgt Puy du Fou haar voorstellingen overwegend in de openlucht, in amfitheaters. Dit kan mogelijk geluids- en lichthinder opleveren voor de bewoners van de boerderijen en woningen in en rond het plangebied. De overlast moet bij de uitwerkingen ten behoeve van het omgevingsprogramma voor Noord IV (en het themapark) in kaart worden gebracht. Hierbij moeten ook de geluidsoverlast op de omliggende (bedrijfs)woningen en de bestaande verkeersdrukte aan de orde komen. Geluidsmetingen rond de bestaande themaparken van Puy du Fou kunnen worden betrokken. Dit geldt ook voor geluidsmetingen voor andere attractieparken in Nederland, waaronder voor de Efteling.

Bij veel themaparken veroorzaken achtbanen (die uitsteken boven de bomen) geluidsoverlast. Omdat Puy du Fou geen achtbanen kent, gaat dit in Meppel niet spelen.

Mogelijk wordt de geluidhinder van het wegverkeer op middellange termijn verder beperkt door de elektrificatie van personenauto's en vrachtwagens.

Net zoals andere (middelgrote) attractieparken in binnen- en buitenland is Puy du Fou gewoon om

vuurwerkshows te geven zodra de avond is gevallen. De frequentie varieert over het jaar. Voor vuurwerkshows in attractieparken gelden in vrijwel alle landen overheidsregels. Deze regels kunnen ook van kracht worden voor het nieuwe themapark in Meppel.

Mogelijke geluidshinder voor broedvogels

Het kan zijn dat vooral sommige (broed)vogelsoorten gevoelig zijn voor geluid door wegverkeer, van windturbines en vanuit het themapark. Het extra geluid kan de communicatie tussen vogels belemmeren en daarmee het broedvogel-succes beperken. Richtinggevend voor de geluidsgevoeligheid van broedvogels in een bosgebied (het park kan als een bos worden gezien) is de 42 dB-geluidcontour.⁵² Om grip te krijgen hierop kan de 42 dB(A) contour worden uitgetekend voor de drie varianten voor de verkeersbewegingen, evenals de contour langs de provinciale weg bij de bestaande situatie en toekomstige situatie.

Het voorkomen en verminderen van geluids- en lichthinder voor de omgeving

De tribunes en theaters kunnen zo worden vormgegeven dat zo min mogelijk geluid kan doorklinken en licht kan doorstralen buiten het park, bijvoorbeeld door de tribunes te voorzien van zij- en achterwanden. Ook de toekomstige beplanting kan een rol spelen. Gelet op de afstanden tussen de bronnen (de voorstellingen) en de ontvangers (omliggende woningen) kan het zijn dat het dempende en afscherpende effect beperkt blijft. Rond de parkeerterreinen en de centrale toegangsweg kan met geluidsschermen worden gewerkt. Geluidshinder door het verkeer is te beperken door situering van de parkeerplaatsen en door efficiënte logistiek vanaf de hoofdverkeersaders, bijvoorbeeld op een zodanige wijze dat de afstand die afgelegd wordt vanaf en naar de snelweg zo kort mogelijk wordt. Akoestisch onderzoek naar de mogelijkheden om geluidshinder voor de omgeving te beperken wordt onderdeel van de motiveringen bij het omgevingsprogramma.

Regels voor geluidsoverlast en slagschaduw windturbines

Er gelden regels om eventuele geluidsoverlast en last van bewegende schaduw van windturbines te voorkomen. Vaak wordt een afstandseis van 600 meter aangehouden. Bij het uitwerken van de plannen kan rekening gehouden worden met de conclusies van het rapport van Arcadis naar afstandsnormen m.b.t. geluid en slagschaduw van windmolens.⁵³

Conclusie ten aanzien van geluids- en lichthinder

In vergelijking met de bestaande situatie zal het themapark van Puy de Fou in de toekomst duidelijk meer geluids- en lichthinder gaan produceren. Er bestaan veel mogelijkheden om door een gepast ontwerp van het park naar de omgeving doorklinkend geluid en doorschijnend licht te voorkomen.

6.7 Verkeersbewegingen ten gevolge van het themapark

In deze paragraaf wordt ingegaan op de laatste groep van ruimtelijke en milieuhygiënische effecten van het nieuwe themapark: de verkeersbewegingen die door het themapark worden opgeroepen.

Bestaande situatie verkeersbewegingen

Het plangebied zal worden ontsloten aan de zuidzijde van de provinciale weg N371. Daar zijn geen problemen met betrekking tot de doorstroming van het verkeer bekend. In een bijlage bij het omgevingsprogramma voor Noord IV (mede ten behoeve van het themapark) gaat handelen over de ontwikkeling van de verkeersbewegingen die door het themapark wordt opgeroepen, moet de restcapaciteit van deze weg ten opzichte van het huidige gebruik bepaald worden.

⁵² Reijnen R. & R. Foppen: "Effect van wegen met autoverkeer op de dichtheden van broedvogels" (1991) IBN-rapport 91/1. DLO-instituut voor Bos- en Natuuronderzoek, Leersum.

⁵³ <https://www.rijksoverheid.nl/documenten/rapporten/2022/04/21/onderzoek-afstandsnormen-windturbines>.

Keuze van vervoersmiddelen van bezoekers van het themapark

In tabel 6.1 hebben wij indicaties vermeld voor de modal split (het gebruik van vervoersmiddelen) door de bezoekers van grotere themaparken in Nederland. Factoren die van invloed zijn op de modal split zijn onder meer de ligging van het themapark, de herkomst van bezoekers en de aard van de vervoersnetwerken. De indicaties zijn afgeleid uit een aantal onderzoeken met betrekking tot het verkeersgedrag van bezoekers van grotere attractieparken.

Tabel 6.1 Gebruik van vervoersmiddelen door bezoekers van grote Nederlandse attractieparken

	Minimum	Optimaal	Maximum
Particuliere auto	87,5%	90%	93%
Touringcar	1%	2%	1%
Bus en trein (openbaar vervoer)	5-10%	5%	2+3%
(Elektrische) fiets, ev. stationsfiets	5-10%	2%	1%
Shuttle vanaf vakantieparken/hotels		n.t.b.	

Bron: bewerking Ecorys.

De modal split van elk attractiepark verandert voortdurend. Het openbaar vervoer gebruik ligt in grootstedelijke gebieden hoger dan in niet-stedelijke gebieden. Het fietsgebruik is meestal beperkt tot enkele procenten, maar kan in grootstedelijke gebieden wel oplopen. Het aandeel van met name elektrische fietsen neemt in de laatste jaren toe.

In de kolom maximum is de modal split van de Efteling vermeld. De Efteling heeft (voor zover wij dat overzien) een relatief hoog autoaandeel. Deze modal split is gebaseerd op parkenquêtes in de Efteling over de periode 2011-2015.⁵⁴ In 2008, bij circa 3,2 miljoen bezoekers, was het auto-aandeel nog 73% en kwam 13% met een touringcar. De overige bezoekers kwamen per openbaar vervoer (4,5%), fiets (1,4%) of op andere wijze (7,5%). Door de groei van het attractiepark ontstonden er verkeerscongestie van en naar de Efteling. In de loop van de tijd heeft de Efteling daarom steeds meer maatregelen genomen om de bereikbaarheid te verbeteren. Daarbij is gebleken dat het verhogen van het aandeel openbaar vervoer met 1% nauwelijks haalbaar was.⁵⁵

Wij denken dat de modal split in de middelste kolom de toekomstige modal split van Puy du Fou in Meppel redelijk raamt. De model-split wordt dan min of meer vergelijkbaar met die van de Beekse Bergen, te weten: circa 88,6% auto; 2,2% trein; 3,7% bus en 5,2% anders.⁵⁶ Voor de beide parken van Puy du Fou in Frankrijk en Spanje wordt van 95% tot 98% auto-aandeel uitgegaan. De touringcars hebben in Toledo een groter aandeel. De aandelen openbaar vervoer en fiets zijn daar te verwaarlozen. Tien jaar na opening van het themapark in Toledo zijn daar volgens het bestemmingsplan 4.078 parkeerplaatsen voor auto's, slechts 100 stallingsplekken voor fietsen en maar liefst 78 opstelplaatsen voor touringcars.

In Meppel kan een hoger aandeel openbaar vervoer (trein en bus) verwacht worden, omdat Meppel (in tegenstelling tot Les Epesses, maar in overeenstemming met Toledo) een intercystation heeft.

Het is denkbaar dat er ruimere mogelijkheden ontstaan voor treinreizigers om naar het park te komen. In paragraaf 5.1 zijn we daarop ingegaan.

Openingsdagen per jaar

Hoewel de Efteling wel alle dagen van het jaar geopend is, geldt dat niet voor alle middelgrote en kleinere attractieparken. Vanaf 2020 is bijvoorbeeld Toverland (na 19 jaar) niet meer gedurende het hele jaar open. In de wintermaanden waren daar overigens alleen twee overdekte themagebieden

⁵⁴ Rho Adviseurs: 'Bestemmingsplan Efteling' en Rho Adviseurs: 'MER Wereld van de Efteling 2030'.

⁵⁵ Rho Adviseurs: 'Bestemmingsplan Efteling' en Rho Adviseurs: 'MER Wereld van de Efteling 2030'.

⁵⁶ Provincie Noord-Brabant.

opengesteld. Bij de afleiding van de drukte op een piekdag zijn we voor Puy du Fou Meppel er van uitgegaan dat het park 180 dagen per jaar open zal zijn. Het park in Les Epresses is circa 180 dagen per jaar geopend. Het park in Toledo is circa 175 dagen per jaar geopend.

Extra drukte tijdens een piekdag

Voor de verkeerseffecten die door het verwacht aantal bezoekers van Puy du Fou in Meppel in de eerste 10 jaar na opening worden opgeroepen, is de extra piekbelasting van de omliggende verkeersinfrastructuur voor drukke dagen van belang. Op een drukke dag kunnen er in Les Epresses wel circa 30.000 bezoekers in het park zijn, bij een totaal van 2,3 miljoen bezoekers per jaar, dat wil zeggen 2,35 x het aantal bezoekers van een gemiddelde dag.

Attractiepark Slagharen rapporteerde dat er op de drukste dag ooit (31 augustus 2019) zelfs 3,40 x meer bezoekers dan op een gemiddelde dag waren. De bezoekers aan het vakantiepark en de camping zijn daarbij meegeteld. Hierbij is mogelijk dubbel telling opgetreden.⁵⁷ De piekdrukke van de Efteling is ook hoger dan die bij Puy du Fou: 3,60 x de drukte van een gemiddelde dag op de drukste dag van het jaar en 2,4 x de drukte van een gemiddelde dag op de 10e drukste (op 9 drukke dagen na) dag van het jaar.⁵⁸ Wij gaan er van uit dat de werkelijke piekdrukke van het concept Puy du Fou (2,35 x) het reële getal is in dit verband.

Parkeerbehoefte personeel

Ten aanzien van de parkeerbehoefte van het personeel is er van uitgegaan dat de personele bezetting varieert met de drukte in het park. Er is met 5% extra parkeerplaatsen voor het personeel gerekend.

Gemiddeld aantal personen per auto

Voor Nederlandse attractieparken wordt aangehouden dat er gemiddeld 3,2 personen in elke auto zitten. In Les Epresses zitten er overigens gemiddeld 2,5 personen in elke auto. Bij de Efteling zitten momenteel bijna 4 mensen in elke auto.⁵⁹ Dit getal is gevoelig voor het aantal bezoekers van een park. In 2008 was dat nog 3,5 mensen per auto voor de Efteling.⁶⁰ Voor Puy du Fou Meppel is aangenomen dat er circa 3,2 personen in elke auto zullen zitten. Verder is aangehouden dat er 1 persoon zit in elke auto van het personeel.

Raming snelverkeerbewegingen piekdag

In tabel 6.3 staan de resulterende ramingen van het aantal snelverkeerbewegingen per auto, touringcar (coach) en vrachtwagen per piekdag. In elke touringcar zitten gemiddeld 35 personen. Per gemiddelde openingsdag kunnen circa 8 vrachtauto's (bestelauto's, lorries) worden verwacht.

Tabel 6.2 Aantal auto's Puy du Fou per piekdag

	Minimum	Optimaal	Maximum
Fase 1 aantal auto's (jaar 0-5)	1.250	2.200	3.025
Fase 2 aantal auto's (jaar 6-10)	2.675	4.600	5.700
Fase 1 aantal touringcars (jaar 0-5)	1	6	22
Fase 2 aantal touringcars (jaar 6-10)	3	13	42
Fase 1 aantal vrachtauto's (jaar 0-5)	19	19	19
Fase 2 aantal vrachtauto's (jaar 6-10)	38	32	38

Bron: bewerking Ecorys.

⁵⁷ https://issuu.com/attractie-en-vakantiepark-slagharen/docs/slagharen_crew_magazine_2020_-_editie_2.

⁵⁸ Rho Adviseurs: 'Bestemmingsplan Efteling' en Rho Adviseurs: 'MER Wereld van de Efteling 2030'.

⁵⁹ Rho Adviseurs: 'Bestemmingsplan Efteling' en Rho Adviseurs: 'MER Wereld van de Efteling 2030'.

⁶⁰ <https://www.crow.nl/kennis/bibliotheek-verkeer-en-vervoer/kennisdocumenten/de-efdeling-kaatsheuvel-langnek-overziet-fileprobl>.

Voor de belasting van de wegen van en naar het themapark en voor de daaruit volgende stikstofberekeningen moeten de aantallen in tabel 6.2 verdubbeld worden genomen, omdat elk voertuig tijdens de dag aankomt en vertrekt en dus tweemaal de wegen belast.

Invloed van de situering van de parkeervoorzieningen

Door de parkeervoorzieningen voor het themapark zo dicht mogelijk bij de snelweg te plaatsen, neemt de reisafstand van autobezoekers vanaf de snelweg af. Dit heeft invloed op bijvoorbeeld de stikstofberekeningen.

Gebruik van de departementale weg D27 in Les Epesses

Voor deze berekeningen is het relevant om te weten vanuit welke richting de auto's, de touringcars en de vrachtauto's komen.

Figuur 6.1 Departementale weg D27 bij Les Epesses

Bron: Google Maps.

Het themapark in Les Epesses ligt aan de tweebaans provinciale weg (D27). Vanaf deze provinciale weg gaat een toegangsweg met 2 x 2 banen naar de ingang van het park, met aan weerszijden parkeerpleinen. Ongeveer 80-85% van de auto's komen van uit noordelijke richting (richting Parijs) en ongeveer 15-20% uit zuidelijke richting. De provinciale weg en de toegangsweg kunnen de verkeersdruk die het park tijdens piekdagen genereert na verschillende aanpassingen die enkele jaren geleden zijn doorgevoerd ⁶¹ over het algemeen aan. Er worden weinig tot geen files of andere vormen van verkeerscongestie gerapporteerd.

Gebruik van de provinciale weg N372

De provinciale weg N371 is in figuur 6.3 afgebeeld. Deze weg heeft vrijwel hetzelfde profiel als de D27 bij Les Epesses.

⁶¹ <https://www.ouest-france.fr/pays-de-la-loire/les-herbiers-85500/puy-du-fou-un-plan-pour-desengorger-les-routes-3558954>.

Figuur 6.2 Provinciale weg N371 Meppel-Havelte

Bron: Google Maps.

De herkomst van de bezoekers is iets anders dan in Les Epesses. Verwacht wordt dat 90-95% van de auto's van de snelweg komt (uit zuidwestelijke richting) en 5-10% uit de richting van Havelte (uit noordoostelijke richting). De N371 heeft twee rijbanen.

Maatgevende momenten verkeersbewegingen

Aan de hand van het verwacht aantal snelverkeerbewegingen op piekdagen (tabel 6.3) en het aantal snelverkeerbewegingen dat op deze dagen nu gebruik maakt van de weg, kan bepaald worden in hoeverre de N371 nog over voldoende restcapaciteit beschikt. Daarbij moet dezelfde vraag worden beantwoord of de rotonde bij de snelweg over voldoende restcapaciteit beschikt.

Bij de Efteling is het maatgevende moment voor verkeersbewegingen 10.00-11.00 uur in de ochtend. In dat uur komt 44% van het dagbezoek. Voor de avond is 18.00-19.00 uur maatgevend. In dat uur vertrekt 43% van het dagbezoek.⁶² Deze percentages kunnen als richtinggevend voor Puy du Fou Meppel worden aangehouden.

Bedenk hierbij dat het verkeersmodel dat zal worden toegepast mogelijk beperkt bruikbaar kan zijn. Het model zal waarschijnlijk uitgaan van gemiddelde werkdagen, terwijl de piekdagen weekend- of vakantiedagen zijn. Bij het gebruik van het verkeersmodel bij de Efteling bleek dat het model het verkeer van het themapark met een gebruikelijke zwaartekrachttheorie had toebedeeld. Dat leidde er toe dat een extreem groot aandeel van het Efteling-verkeer zijn herkomst/bestemming in het dorp Kaatsheuvel had. Het daar toegepaste verkeersmodel moest hiervoor worden aangepast.

Voorkomen van filevorming

Bij de verkeersanalyses dient daarnaast nagegaan te worden op welke wijze verkeerscongestie kan en moet worden voorkomen bij de rotonde bij de op- en afrit naar de snelweg en bij de op- en afrit van de snelweg. Bij de Efteling wordt met wisselstroken gewerkt: in de ochtend drie rijstroken naar het park en 1 rijstrook terug. In de avond andersom.

Bij de Efteling is afgesproken dat het verkeer op de op 14 dagen na drukste dag (15e drukste dag) congestieloos moet kunnen worden afgewikkeld. Een dergelijke regel kan ook als conditie voor de aanpassing van de provinciale weg voor Puy du Fou Meppel worden toegepast.

Eerste indicatie behoefte van bezoekers parkeervoorzieningen

In tabel 6.3 hebben wij indicaties opgenomen voor de behoefte aan parkeervoorzieningen voor de eerste twee fases van het themapark.

⁶² Rho Adviseurs: 'Bestemmingsplan Efteling' en Rho Adviseurs: 'MER Wereld van de Efteling 2030'.

Tabel 6.3 Eerste Indicatie behoefte parkeervoorzieningen

	Minimum	Optimaal	Maximum
Fase 1 parkeerplaatsen bezoekers piekdag (jaar 0-5)	1.249	2.203	3.035
Fase 2 parkeerplaatsen bezoekers piekdag (jaar 6-10)	2.677	4.590	5.691
Fase 1 parkeerplaatsen personeel (jaar 0-5)	62	110	152
Fase 2 parkeerplaatsen personeel (jaar 6-10)	134	229	285
Fase 1 totaal parkeerplaatsen auto's	1.312	2.313	3.187
Fase 2 totaal parkeerplaatsen auto's	2.811	4.819	5.976
Fase 1 stalingsplaatsen touringcars	1	6	22
Fase 2 stallingsplaatsen touringcars	3	13	42

Bron: bewerking Ecorys.

Voor de eerste fase (de eerste 5 jaar na opening van het park) moet op ruim 2.300 parkeerplaatsen worden gerekend. Voor de tweede fase (de daaropvolgende 5 jaren) moet op ruim 4.800 parkeerplaatsen worden gerekend. Het verschil tussen het minimum en maximum geeft de bandbreedte aan waarmee moet worden gerekend. In Toledo, waar een min of meer gelijk aantal bezoekers per jaar wordt verwacht, zullen 10 jaar na opening ruim 4.000 plaatsen zijn aangelegd.

Het plangebied wordt ontsloten aan de zuidzijde van de provinciale weg N371. Daar zijn geen problemen met betrekking tot de doorstroming van het verkeer bekend. In de bijlage bij de wijziging van het omgevingsplan Meppel en voor het omgevingsprogramma voor Noord IV ten behoeve van het project die gaat handelen over de ontwikkeling van de verkeersbewegingen die door het themapark worden opgeroepen, moet de restcapaciteit van deze weg ten opzichte van het huidige gebruik bepaald worden.

Verreweg het grootste deel van de bezoekers van het themapark zal met de eigen auto komen. Dat roept een groot aantal verkeersbewegingen tussen de snelweg en het themapark. Door de parkeerplaatsen zo dicht mogelijk naar de snelweg te leggen, wordt de afstand die dit verkeer moet afleggen verkort. In de praktijk is geleerd dat de mogelijkheden om het aandeel openbaar vervoer te vergroten klein zijn. De mogelijkheden om het fietsaandeel te vergroten zijn groter.

6.8 Conclusies ruimtelijke en milieuhygiënische effecten: stikstofruimte

Het streven van Puy du Fou om zo duurzaam en circulair mogelijk te zijn, werd bekroond met het Green Globe certificaat. Sinds eind augustus 2022 bezit Puy du Fou het platinumcertificaat: het hoogst haalbare. Het is een internationale certificering voor de reis- en toeristenindustrie die de drie pijlers van het Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen omvat: milieubescherming, economie en sociale betrokkenheid. Puy du Fou is de eerste in de top 15 van toeristische attracties in Frankrijk aan wie dit certificaat is toegekend.

Puy du Fou streeft ook voor de themaparken in Toledo en Meppel naar het Green Globe certificaat. Dit certificaat geeft een bepaalde zekerheid over de vraag of de betreffende onderneming (meer dan) in meerdere opzichten voldoende doet aan de verduurzaming van de onderneming.

Een integraal landschappelijk ontwerp voor plangebied Noord IV

Een integraal landschappelijk ontwerp voor plangebied Noord IV op basis van goede combinatie en afstemming van de inrichting en vormgeving van het themapark met andere bestemmingen die in het plangebied Noord IV worden verwacht (waaronder natuurontwikkeling, duurzame energie en bedrijventerrein) en uitgaande van een reconstructie van het historische beeklandschap (mede in

relatie tot waterhuishouding) moet het mogelijk maken om het themapark te realiseren binnen een algemeen landschappelijk kader dat per saldo kan leiden tot meer biodiversiteit en klimaatbestendigheid. De komst van Puy du Fou kan daarbij als een aanjager (accelerator) voor de integrale landschapsverbetering van het plangebied gaan werken.

Maar: zonder wrijving geen glans. De andere kant van de medaille is dat het themapark, maar ook andere nieuwe bestemmingen, geluids- en lichthinder met zich mee brengen. De nadelen van daarvan kunnen door een goed ontwerp worden verkleind. Dit geldt ook voor de extra verkeersbewegingen. Vooral de extra verkeersbewegingen en het deels verminderen van de agrarische bedrijven die nu in het plangebied zijn gevestigd leiden tot veranderingen in de stikstofhuishouding.

Plangebied Noord IV op de nationale stikstofkaart

In de startnotitie van het Nationaal Programma Landelijk Gebied (2022) en de daarbij behorende brief aan de Tweede Kamer is een kaart opgenomen met richtinggevende emissiereductiedoelstellingen per gebied van het land: de zogenaamde stikstofkaart. Het plangebied Meppel Noord IV is op deze kaart overwegend lichtblauw met hier en daar witte vlekken ingekleurd. De witte vlekken staan voor bebouwd, semi-bebouwd en recreatiegebied. Lichtblauw betekent volgens de legenda dat het gaat om een gebied met minder beperkingen vanuit water, bodem, natuur en stikstof. Hier geldt dat de stikstofemissie in dit plangebied met 12% moet gaan verminderen. Het gaat om de lichtste klasse wat betreft noodzakelijke stikstofreductie.

De diverse overheden en bij de landbouw betrokken organisaties gaan in de komende tijd in overleg om te bekijken of een andere beoordeling dan die op de kaart voor een gebied passend is. (Neerwaartse) bijstellingen kunnen aan de orde zijn wanneer sectorale doelen voor industrie en mobiliteit worden vastgesteld en ramingen worden geactualiseerd. Voor bijstellingen geldt dat de realisatie van de landelijke en natuurverplichtingen een voorwaarde zijn. Waar dat het geval is en in de toekomst passend is, is ruimte om hiermee in gebiedsplannen rekening te houden.

Stikstofsaldo: stikstofuitstoot verminderen en toename stikstof voorkomen

De provincie heeft opdracht gegeven voor het bepalen van de stikstofdepositie in het voor het themapark voorziene plangebied, uitgaande van de regelgeving van het Rijk, provincie en gemeente. De uitgangspunten van het stikstofonderzoek moeten afgestemd zijn aan de uitgangspunten voor andere milieuonderzoeken in het kader van de noodzakelijke wijziging van het omgevingsplan Meppel en voor het omgevingsprogramma voor Noord IV ten behoeve van het themapark. Onder meer waar het gaat om het in beeld brengen van de omvang en routes van de door de ontwikkeling van het themapark opgeroepen verkeersstromen.

Door de ontwikkeling van het themapark verandert de stikstofhuishouding, in vergelijking met de bestaande situatie. Een toename van stikstof op Natura 2000 moet worden voorkomen. Het stikstofsaldo (er mag gesaldeerd worden) wordt bepaald door (1) afname stikstof/ammoniak door het staken van agrarisch gebruik; (2) toename stikstof als gevolg van het verkeer dat de ontwikkeling genereert en (3) toename stikstof als gevolg van de parkinrichting en het gebruik daarvan (bemesting die plaatsvindt, mest van dieren in het park, elementen van de shows die met vuur werken).

Als een ontwikkeling leidt tot een toename van stikstofdepositie kan gesaldeerd worden door bijvoorbeeld in het plangebied agrarische gronden en/of vee uit bedrijf te nemen. Ook mag er (extern) gesaldeerd worden indien de gronden en/of vee op een dusdanige locatie in de directe omtrek liggen dat het uit bedrijf nemen daarvan ook leidt tot een afname van stikstofdepositie op een plek waar door de voorgenomen ontwikkeling een toename van stikstofdepositie plaatsvindt.

7 Conclusies en bevindingen

Aan Ecorys is gevraagd om de maatschappelijke en economische effecten van de realisatie van een themapark in Meppel in beeld te brengen.

Het is wenselijk om een verkenning uit te voeren naar de economische effecten, de mogelijkheden voor maatschappelijk profijt en nadeel en diverse ruimtelijke en milieuhygiënische aspecten die voor de besluitvorming over de mogelijke komst van het themapark voor de gemeente Meppel en provincie Drenthe van belang worden geacht.

Het onderzoek heeft tot doel om feitelijke en zo objectief mogelijke informatie te verzamelen, zodat politiek en het betrokken bestuur een goed beeld kunnen vormen van de consequenties, noodzaak en wenselijkheid van het themapark.

Het themapark zal het nieuwe themapark worden van Puy du Fou. Overwogen wordt om dit themapark te situeren in het noordelijk deel van het plangebied Noord IV.

Dit rapport loopt voor op de ruimtelijke en economische onderbouwingen bij het omgevingsprogramma dat voor het plangebied Noord IV (en voor het themapark) zal worden opgesteld.

In dit hoofdstuk worden de bevindingen van Ecorys ten aanzien van de maatschappelijke en economische effecten van het nieuwe themapark samengevat.

7.1 Investeren in behoud en verbreding toeristisch-recreatieve economie Drenthe

Om de marktpositie van Drenthe als aantrekkelijke toeristische bestemming te behouden en te versterken, is het up-to-date houden van de voorzieningen van groot belang evenals verdere investeringen in kwaliteitsverbetering en innovatie. Om dit te bereiken richt de provincie Drenthe zich onder andere op het versterken van het aanbod door het dagrecreatief aanbod te vergroten en vernieuwen. Doel is dat meer bezoekers komen, dat bezoekers langer blijven en vaker terugkomen en dat het aanbod aansluit bij de veranderende vraag van de bezoekers. Daarnaast wordt ingezet op het acquireren van enkele nieuwe projecten op het gebied van vrijetijdseconomie.

Initiatief van de provincie Drenthe: nieuw themapark in Meppel met uniek concept

Een van de lopende acquisities is de realisatie van een nieuw themapark in Meppel, in het plangebied Noord IV. De provincie heeft opdracht verstrekt aan het bureau Image Leisure voor de acquisitie van nieuwe toeristische bedrijven en de opstart en begeleiding hierbij. Er is contact gelegd met Puy du Fou als mogelijk nieuw bedrijf op Drents grondgebied. Puy du Fou exploiteert themaparken in Frankrijk en Spanje en (grootschalige) voorstellingen in Engeland en Nederland die conceptueel zijn gebaseerd op de nationale geschiedenis en de streekgeschiedenis. Het gaat om een uniek concept themapark, waarin podiumkunsten centraal staan. Essentieel in het concept zijn cultuurhistorie (van land en streek); podiumkunst door professionals en vrijwilligers; het omgaan met dieren en het verblijven en genieten van de natuur in het park en in de omgeving.

Meppel Noord IV binnen Drenthe meest geschikt als mogelijke locatie

In de eerste fase van het haalbaarheidsonderzoek zijn samen met Puy du Fou meerdere alternatieve locaties in de provincie Drenthe overwogen. De locatie Meppel Noord IV kwam als meest geschikte locatie uit de bus. In deze fase werd ook geconcludeerd dat de Nederlandse

geschiedenis voldoende content biedt om een themapark te formeren volgens het concept van Puy du Fou. Natuurlijk zal ook worden gekeken naar de mogelijkheden die de geschiedenis van Drenthe en van de regio Meppel bieden. In de milieueffectrapportages zal worden nagegaan of deze locatie ook vanuit het perspectief van de gemeente Meppel het meest geschikt is. Vooral nog is er in dit rapport vanuit gegaan dat Puy du Fou in het noordelijke deel van Noord IV komt.

Tweede en derde fase haalbaarheidsonderzoek in uitvoering

De tweede fase van het haalbaarheidsonderzoek wordt momenteel uitgevoerd. Het accent ligt op het (grommazig) uitwerken van de businesscase en de randvoorwaarden voor de ontwikkeling. In de derde fase zal met name het uitwerken van een architectonisch en landschappelijk ontwerp voor het themapark centraal staan en zal de opstartfase van het park gedetailleerd worden uitgewerkt, met de bijbehorende businesscase. Gemeente en provincie willen zoveel als mogelijk ook andere beleidsdoelstellingen zoals natuurontwikkeling, klimaatadaptatie, herstel van beekdallandschap en energietransitie bij de verdere ontwikkeling van het gebied betrekken. Verder zal een adequate verkeersstructuur worden ontworpen. Verwacht wordt dat fase 3 van het haalbaarheidsonderzoek aan het eind van dit jaar wordt afgerond.

Parallel diverse onderzoeken met betrekking tot planologisch-juridische procedures

In het kader van het haalbaarheidsonderzoek is door de provincie aan Ecorys opdracht verstrekt voor het in kaart brengen van de maatschappelijke en economische effecten van de ontwikkeling. Daarnaast onderzoekt Goudappel Coffeng de verkeerstechnische impact en werkt Rho de stukken voor het omgevingsprogramma voor Noord IV (en voor het themapark) uit. Verder heeft de provincie opdracht geven voor het bepalen van de stikstofruimte in het voor de ontwikkeling voorziene gebied.

7.2 Het plangebied Meppel Noord IV

Bij de eerste fase van het haalbaarheidsonderzoek is gebleken dat het plangebied Meppel Noord IV binnen de provincie Drenthe het meest geschikt is om de beoogde ontwikkeling te realiseren. Het gebied kan worden gekarakteriseerd als een open weidegebied met grote blok- en strookvormige kavels die op een enkele plek worden onderbroken door begroeiing op de erven en door een rij populieren tussen de buurtschap Nijentap en de Bosweg. Voor plangebied Noord IV heeft de gemeenteraad een WVG-besluit genomen. Vanuit dit WVG-besluit overlegt de gemeente met eigenaren over de verwerving van diverse gronden binnen het totale plangebied, zowel voor het noordelijk deel (waar Puy du Fou in is geïnteresseerd) als voor het zuidelijk deel.

Voor plangebied Noord IV beoogde bestemmingen

Naast ruimte voor economische activiteiten wil de gemeente in dit gebied ruimte creëren voor energietransitie, duurzaamheid, natuurontwikkeling en circulariteit. Het WVG-gebied is aangeduid als toekomstig gebied bestemd voor bedrijventerrein, energielandschap (windmolens), recreatie, natuur en water met bijbehorende voorzieningen. In het WVG-besluit wordt aangegeven dat alle toekomstige bestemmingen in principe niet-agrarisch zijn en nader uit te werken in een bestemmingsplan of een wijziging van het omgevingsplan. Voor het niet-agrarisch gebruik in de toekomst wordt een heroverweging niet meer uitgesloten.

De voor de ontwikkeling van het themapark beoogde deel van Noord IV is voldoende groot

Puy du Fou acht de marktmogelijkheden van het themapark in Meppel op dit moment voldoende groot voor een middelgroot park. Het deel van het plangebied Noord IV ten noorden van [REDACTED] (waar Puy du Fou interesse voor heeft) is met ruim 165 ha voldoende groot om de ontwikkeling te accommoderen. In de eerste fase van het haalbaarheidsonderzoek werd

geconstateerd dat er voldoende marktruimte lijkt te zijn voor dit themapark en dat de Nederlandse geschiedenis voldoende content biedt voor het concept themapark waar Puy du Fou voor staat.

In fase 1 (opstartfase) denkt Puy du Fou aan ontwikkeling van 30-60 ha ten behoeve van het themapark. Voor de uitgroefase wordt aan circa 60 ha gedacht. Uiteindelijk blijft er het plangebied Noord IV voldoende oppervlakte over, namelijk 165 ha minus circa 60 hectare (40-115 hectare), voor een zorgvuldige landschappelijke inpassing van het themapark in een groter geheel dat ook rekening houdt met mitigerende en compenserende maatregelen die moeten voorkomen dat wettelijk beschermde flora en fauna verstoord of beschadigd wordt; met de ruimtebehoefte voor duurzame energie; met de ruimtebehoefte voor herstel van het historische beeklandschap en met extra waterbergingscapaciteit, bijvoorbeeld vanuit het oogpunt van klimaatadaptatie. Door ruilverkavelingen is het historische beeklandschap uit het oog verdwenen. Door natuurontwikkeling en vergroting van de waterbergingscapaciteit kan het historische beeklandschap terugkeren.

7.3 Economische effecten en afbakening van de regio

Hoewel verwacht wordt dat het nieuwe themapark ook bezoekers van grotere afstand zal aantrekken, beperkt de regionaal-economische impact van een dergelijk park zich vooral tot de eigen regio. Een groot deel van het personeel wordt hier gerekruteerd en Puy du Fou wil de (biologische) voedingsmiddelen voor haar restaurants in belangrijke mate in de eigen regio gaan inkopen. Een groot deel van de opdrachten wordt aan dienstverleners in deze regio gegund. De eigen regio van het park in Meppel wordt afgebakend als het gebied binnen de straal van de woon-/werkafstand die voor de omgeving van het themapark geldt, namelijk 25-30 kilometer rondom het park. Het gaat dan om Zuidwest-Drenthe en om enkele gemeenten in Overijssel.

In het bovenstaande overzicht worden de economische effecten van het nieuwe themapark samengevat. Het themapark gaat circa 3 keer meer omzet genereren in de regio Meppel en omgeving dan in het themapark zelf.

7.4 Aan de rand van een ravijn bloeien de mooiste bloemen

In hoofdstuk 5 werd ingegaan op de mogelijkheden om het lokale en regionale profijt van het themapark zo groot mogelijk te maken. Deze mogelijkheden kunnen in de komende jaren, na de

afsluiting van het haalbaarheidsonderzoek, worden uitgewerkt. De benutting van deze mogelijkheden vergt voorbereiding, inzet en samenwerking, in alle mogelijke variaties.

Duurzaam ondernemen is essentieel in het bedrijfsbeleid van Puy du Fou

Het concept van Puy du Fou leent zich er voor om het themapark binnen deze algemene opgave zorgvuldig in te passen, mede vanuit nadruk die de onderneming legt op duurzaam ondernemen. Het streven van Puy du Fou om zo duurzaam en circulair mogelijk te zijn werd bekroond met het Green Globe certificaat. Sinds augustus 2022 bezit Puy du Fou het hoogst haalbare certificaat (platinum) voor 10 jaar onderbroken duurzaam ondernemen. Het is een internationale certificering voor de reis- en toeristenindustrie die de drie pijlers van het Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen omvat: milieubescherming, economie en sociale betrokkenheid. Puy du Fou is de eerste in de top 15 van toeristische attracties in Frankrijk aan wie dit certificaat is toegekend. Puy du Fou streeft ook voor de themaparken in Toledo en Meppel naar het Green Globe certificaat. Dit certificaat geeft een bepaalde zekerheid over de vraag of de betreffende onderneming (meer dan) voldoende doet aan de verduurzaming van de onderneming.

Kansen voor het midden- en kleinbedrijf van Meppel en omstreken benutten

Voor de ondernemers in de binnenstad van Meppel is het de vraag in hoeverre zij zelf (in samenwerking met Puy du Fou) initiatieven kunnen gaan ontplooiën om zo veel mogelijk profijt te trekken van het toekomstige themapark. In tabel 4.8 is aangegeven wat elke bezoeker van het themapark buiten het park naar verwachting gaat uitgeven. Een belangrijk deel daarvan heeft betrekking op bestedingen in logiesaccommodaties. Indien de nieuwe logiesaccommodatie in een belangrijk deel wordt gerealiseerd in en rond de binnenstad is de kans groot dat de bestedingen buiten het park in belangrijke mate besteed gaan worden in de binnenstad.

Verder speelt de vraag: hoe komen de bezoekers van het themapark bij het park? Voor de meerdaagse bezoeker geldt daarbij, dat het meegenomen is als voor het parkeren van de eigen auto niet extra hoeft te worden betaald (de auto blijft dan gedurende het bezoek aan Meppel op het terrein van de logiesaccommodatie staan). Het kan dan aan de ondernemers zijn om de transfer tussen de binnenstad en het park te faciliteren: bijvoorbeeld per shuttle of per (elektrische) fiets.

Profijt voor agrarische bedrijven in de regio Meppel en omstreken

Mogelijk kunnen verschillende agrarische bedrijven in de omgeving extra neveninkomsten opbouwen, bijvoorbeeld door in te spelen op de behoefte aan overnachting bij de bezoekers van het themapark. Ook in Les Epesses zijn boeren daartoe overgegaan, met name in de vorm van logies & ontbijt accommodatie en campings.

Verder kunnen regionale agrarische bedrijven zich richten op het telen en kweken van producten die aansluiten bij de eisen die Puy du Fou stelt. Puy du Fou eist daarbij bijvoorbeeld dat het om biologische producten moet gaan; dat de soorten producten aansluiten op de behoefte van de bezoekers en dat het volume van de leveringen in de loop van het jaar gelijke pas houdt met de ontwikkeling van het aantal bezoekers. Omdat de biologische landbouw veelal kleinschalig is van opzet, ligt hier mogelijk een organisatietaak (opschaling productie en jaarplanning productie) voor de regionale biologische landbouw.

Afweging van voor- en nadelen voor agrarische bedrijven in het plangebied

De herontwikkeling van plangebied Noord IV zal de toekomstige exploitatie van agrarische bedrijven in het plangebied die niet besluiten om te vertrekken gaan beïnvloeden, zowel in positieve als in negatieve zin. Zodra bekend wordt welke agrarische bedrijven gaan vertrekken en welke agrarische bedrijven blijven kan de balans van de voor- en nadelen voor de agrarische bedrijven in het plangebied worden opgemaakt. Deze afweging kan dan bijvoorbeeld in het omgevingsprogramma voor Noord IV plaatsvinden. Hoe het ook zij, de bereikbaarheid van de agrarische

percelen moet bij de latere planuitwerkingen voor de nieuwe functies te allen tijde worden geborgd.

7.5 Beslag op de regionale arbeidsmarkt

Per saldo ontstaan door het nieuwe themapark circa 750 banen in de eerste 5 jaar na opening en iets meer dan 1.800 banen ongeveer 10 jaar na opening waarvan een belangrijk deel in de regio terecht zal komen.

Rekruteringsprogramma personeel Puy du Fou

Hoe kan voorkomen worden dat de slag om de arbeider op de krappe nationale en regionale arbeidsmarkt wordt versterkt door de opening van het themapark? Deze vraag kan in drie stappen worden beantwoord. Allereerst leidt een goed rekruteringsprogramma er voor dat nauwgezet bepaald wordt hoeveel arbeidsplaatsen en welke soorten arbeiders (bijvoorbeeld naar opleiding) en in welk periode er in de regio Meppel en omgeving gerekruteerd moeten worden.

Er zal vooral een beroep worden gedaan op mensen die in de regio wonen en die een middelbare beroepsopleiding hebben genoten (55-60% van het personeel). Omdat mensen met een VMBO-opleiding over het algemeen minder mobiel zijn dan mensen met een hogere opleiding, zal ook het grootste deel van de vmbo'ers (15-20%) in de regio Meppel en omgeving moeten worden gerekruteerd. De behoefte aan personeel naar opleidingsniveau en gedifferentieerd tussen vaste medewerkers en seizoenwerkers moet worden uitgewerkt naar kwartaal van de jaren 2022 (start voorbereiding realisatie eerste fase) tot en met de eerste twee jaren na opening van de tweede fase van het themapark.

Actieplan uitwerken met intermediairs op de regionale arbeidsmarkt

Het rekruteringsprogramma moet het voor alle partijen die betrokken zijn bij de bemiddeling van personeel duidelijk maken wat de personeelsbehoefte van Puy du Fou wordt en welk deel van deze personeelsbehoefte in de regio Meppel en omgeving moet worden gerekruteerd. De tweede stap is dan dat in samenwerking met intermediairs die op de arbeidsmarkt van Meppel en omstreken opereren door te spreken in hoeverre het aanbod op de regionale arbeidsmarkt kan voorzien in de behoefte van Puy du Fou over de diverse kwartalen van de tijdsplanning van het programma, gegeven de verwachte afname van de huidige personeelsschaarste ten gevolge van de recessie.

Het gaat er daarbij ook om het onder ogen zien van bepaalde spanningen. Die kunnen zich richten op bepaalde kwartalen (Puy du Fou is niet het hele jaar geopend; in de delen van het jaar dat het park gesloten is, is minder personeel nodig) en op bepaalde beroepen/opleidingen. Indien het als onmogelijk wordt gezien om in voldoende personeel te voorzien voor bepaalde beroepen en opleidingen, kan het vroegtijdig opstarten van samenwerking met vmbo- en mbo-opleidingen in de regio Meppel en omgeving een oplossing bieden. Op deze derde stap wordt in de volgende paragraaf ingegaan.

Verder is het denkbaar dat bepaalde mensen die nu niet tevreden zijn met hun werk of naar werk zoeken zich herscholen in de richting van beroepen die door Puy du Fou worden gevraagd. Voor dergelijke herscholingen kan een STAP-budget van maximaal € 1.000 per jaar per persoon worden aangevraagd. Voor de kosten verbonden aan het volgen van BBL-opleidingen in de groene sector (hoveniers, bos en natuur) kan apart subsidie worden aangevraagd, evenals voor de bepaalde opleidingen voor beroepen in de creatieve en culturele sector.⁶³

⁶³ Zie onder andere <https://www.rvo.nl/subsidies-financiering>, <https://www.collandarbeidsmarkt.nl/subsidieregelingen/> en <https://www.fondswervingonline.nl/regelingen/subsidie-voor-professionele-ontwikkeling-in-de-creatieve-en-culturele-sector>.

Hierbij kan aangesloten worden op de bestaande samenwerking van attractieparken en dierenparken met betrekking tot de werving van personeel in Noord-Nederland, zoals Attractiepark Slagharen en dierenpark Wildlands.

Behoeftte aan woonruimte

Een deel van de werknemers die op grotere afstand van de regio Meppel en omgeving wordt gerekruteerd zal de behoefte voelen om na enige tijd naar de regio te verhuizen. Dit roept een druk op de regionale woningmarkt op. In de samenwerking van themaparken en dierenparken met betrekking tot de werving van personeel in Noord-Nederland wordt hier ook rekening mee gehouden. De gemeente Meppel hanteert voor de omgevingsvisie het uitgangspunt dat het aantal werkzoekenden gelijke tred houdt met het aantal arbeidsplaatsen. De woningbouwplanning wordt hierop afgesteld.

7.6 Versterken van de toeristische sector als totaliteit

De provincie Drenthe streeft al langere tijd naar de realisatie van een of meer nieuwe grootschalige toeristische attracties, om de marktpositie van Drenthe als aantrekkelijke toeristische bestemming te behouden en te versterken. Om dit te bereiken richt de provincie Drenthe zich onder andere op het versterken van het aanbod door het dagrecreatief aanbod te vergroten en vernieuwen. Doel is dat meer bezoekers komen, dat bezoekers langer blijven en vaker terugkomen en dat het aanbod aansluit bij de veranderende vraag van de bezoekers. Puy du Fou heeft qua concept een duidelijk onderscheidende en daardoor toegevoegde waarde voor de toeristische sector. Daardoor wordt de toeristische sector per saldo door de opening van het themapark verbreed en versterkt.

Bezettingsgraad logiesaccommodatie is indicatief

Bij het park in Toledo komen geen eigen hotels of een eigen vakantiepark met recreatiewoningen of stacaravans, omdat de toeristische logiesaccommodatie in de stad Toledo en omstreken over voldoende restcapaciteit beschikken om de extra overnachtingen door de bezoekers van Puy du Fou te accommoderen. De bezettingsgraad van de logiesaccommodatie was circa 60% voordat het park opende bij Toledo.

Er zijn wel actuele bezettingsgraden voor de diverse types logiesaccommodatie in de provincie Drenthe bekend, maar niet specifiek voor de gemeente Meppel en haar regio (i.c. Zuidwest-Drenthe). De ontwikkeling van het herstel na corona wordt op de voet gevolgd door Marketing Drenthe.⁶⁴ De bezettingsgraad van de vakantiewoningen in Drenthe was in de pre-coronajaren tegen de 100%, dat wil zeggen: naar volle tevredenheid.

In een toets aan de vereisten van de ladder voor duurzame verstedelijking in het kader van de wijziging van het omgevingsplan Meppel en het omgevingsprogramma voor Noord IV ten behoeve van het themapark dient nagegaan te worden welke rek er zit in de bezettingsgraad van de regionaal aanwezige logiesaccommodatie, om te bepalen hoeveel logiesaccommodatie er in de loop van de eerste 10 jaren na opening er bij zou kunnen komen door de opening van het themapark (figuur 5.2, rechterzijde).

Daarbij kan tevens bepaald worden vanaf welk moment voldoende behoefte bestaat voor eigen hotels van Puy du Fou. Daarop vooruitlopend zou gedacht kunnen worden aan een hotel dichtbij de snelweg, gericht op meer gasten dan alleen bezoekers van Puy du Fou. Verder verdient het aanbeveling om een of meer hotels te plaatsen in of rond de binnenstad van Meppel, om het profijt

⁶⁴ <https://www.marketingdrenthe.nl/blog/monitor-vrijetijdssector-voorjaar-2022>.

van de stad verder te versterken. Puy du Fou overweegt om vanaf de opening gaan beschikken over een eigen vakantiepark. Dit wordt beslist in de derde fase van het haalbaarheidsonderzoek.

Innovatie van de Drentse toeristische sector

De themaparken van Puy du Fou worden gezien als permanente laboratoria, waar gewerkt en geëxperimenteerd wordt met nieuwe toneeltechnieken en -apparatuur. Meer dan 200 experts van Puy du Fou werken t in alle vakgebieden van de toneelkunst en -techniek samen aan het verbeelden, het ontwerp en de productie van de nieuwe creaties in het park; aan het design van de sets en aan het creëren van een goede atmosfeer in het park. Het gaat dan om bijvoorbeeld schrijvers, set designers, kledingontwerpers, dierenverzorgers, stuntmannen, technici en hoveniers.

Deze experts beschikken over veel bijzondere knowhow die ook kan worden aangewend om de Drentse toeristische sector verder te versterken, maar ook om zelf een goed team op te bouwen. De mogelijkheden voor mensen met creatieve beroepen (zoals voor schrijvers) op de arbeidsmarkt van Zuidwest-Drenthe worden als relatief beperkt gezien. Puy du Fou heeft in Les Epesses in de loop der jaren een voortrekkersfunctie ingenomen in dat verband. De uitwisseling van kennis moet van twee kanten komen en moet in de loop van de tijd groeien. Dit is typisch een spin-off die pas na de opening van het park op gang zal gaan komen.

Enige omzetverdringing binnen de regio

Omdat verreweg het grootste deel van de toekomstige bezoekers van het nieuwe themapark van buiten de regio Meppel en omgeving woont en Puy du Fou een voor de Nederlandse toeristische sector nieuw concept themapark brengt, verwachten wij niet dat er een merkbare omzetafname zal optreden bij toeristisch-recreatieve bedrijven in de regio door de opening van dit themapark.

Een deel van de bezoekers van het park verblijft reeds meerdere dagen in Drenthe. Deze bezoekers kunnen dan kiezen om hun vrije tijd en budget ook in de nieuwe toeristische attractie te steken. Dit kan leiden tot een bepaalde omzetverschuiving binnen de toeristisch-recreatieve sector. Hier staat tegenover dat slechts een ondergeschikt deel van de activiteiten van de binnenlandse verblijfstoeristen (13%) en buitenlandse verblijfstoeristen (34%) in Drenthe betrekking heeft op het bezoek aan attractieparken, dierentuinen of zwemparadijzen.⁶⁵

7.7 Samenwerking met verenigingen, professionele partijen en onderwijs

Puy du Fou staat open voor samenwerking met organisaties in de regio die zich met verwante activiteiten bezighouden. In de onderstaande figuur wordt samengevat aan welke soorten organisaties wordt gedacht.

⁶⁵ Provincie Drenthe: "Vrijetijdseconomie feiten en cijfers 2017" (2018).

Bron: bewerking Ecorys.

Deze mogelijke samenwerkingen veronderstellen dat men elkaar zal weten te vinden en bereid is om (gedurende meerdere jaren) te werken aan de samenwerking vanuit direct belang, over en weer. Investerings zijn daarbij onvermijdelijk.

Van eminent belang wordt de samenwerking van Puy du Fou met het VMBO en het HBO in de marktregio Meppel en omstreken en de bestuurlijke regio Zwolle. In het actieplan voor de werving van personeel door Puy du Fou kan worden afgeleid in welke beroepen tekorten op de regionale arbeidsmarkt bestaan of zullen ontstaan. Indien door de opleidingsinstituten in deze opleidingen wordt voorzien, kan tijdig begonnen worden met het opleiden, afhankelijk van de interesse van scholieren en studenten. Voor nieuwe opleidingen is meer tijd nodig voor de opzet en de ingroei. Daarbij kan gelijk op worden gegaan met de tijd die Puy du Fou nodig zal hebben voor de start in de eerste fase en de doorgroei van de tweede fase.

7.8 Zonder wrijving geen glans

Een integraal landschappelijk ontwerp voor plangebied Noord IV is nodig op basis van goede combinatie en afstemming van de inrichting en vormgeving van het themapark met andere bestemmingen die in het plangebied Noord IV worden verwacht (waaronder natuurontwikkeling, duurzame energie en bedrijventerrein) en uitgaande van een reconstructie van het historische beeklandschap (mede in relatie tot waterhuishouding). Dit integrale landschappelijk ontwerp moet het mogelijk maken om het themapark te realiseren binnen een algemeen landschappelijk kader dat per saldo kan leiden tot meer biodiversiteit en klimaatbestendigheid. De komst van Puy du Fou kan daarbij als een aanjager (accelerator) voor de integrale landschapsverbetering van het plangebied Noord IV gaan werken.

Maar: zonder wrijving geen glans. De andere kant van de medaille is dat het themapark (maar ook andere nieuwe bestemmingen) geluids- en lichthinder met zich mee brengen. De nadelen van daarvan kunnen door een goed ontwerp worden verkleind. Dit geldt ook voor de extra verkeersbewegingen. Vooral de extra verkeersbewegingen leiden tot veranderingen in de stikstofhuishouding. Daar staat de stikstofvermindering door het verminderen van de agrarische bedrijven in het plangebied tegenover.

Bijlage I Noordelijk deel Meppel Noord IV

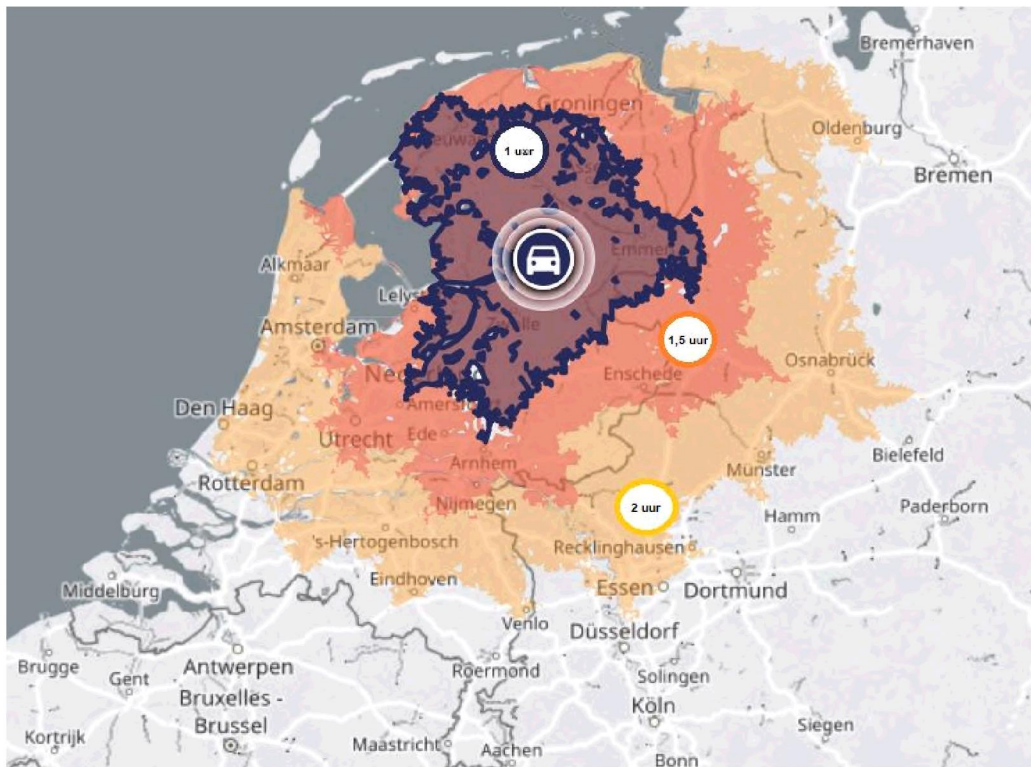
Bron: Google Maps (24-5-2022), bewerking Ecorys.

Bijlage II Top-30 toeristische attracties NL

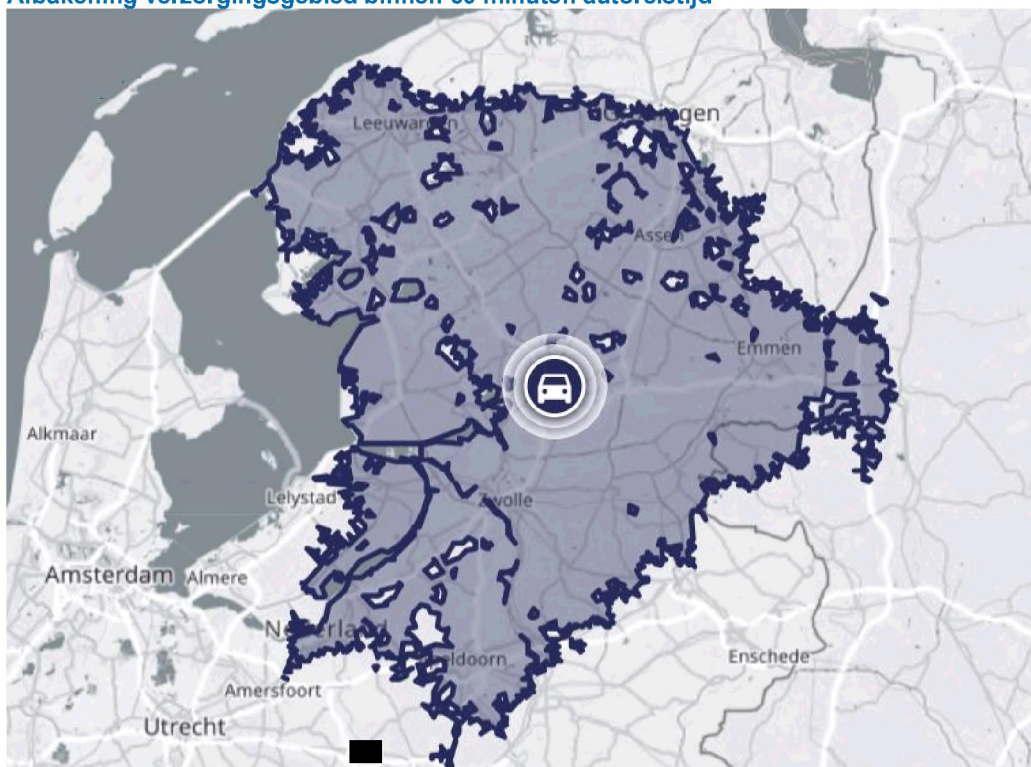
			2019	2020	corona impact
1	Efteling, Kaatsheuvel	TH P	5.257.000	2.900.000	-45%
2	Rijksmuseum, Amsterdam	MUS	2.678.393	675.000	-75%
3	Zaanse Schans, Zaanstad	MUS	2.532.000	345.000	-86%
4	Lovers Canal Cruises, Amsterdam	RV	2.448.501	397.455	-84%
5	Van Gogh Museum, Amsterdam	MUS	2.134.778	500.000	-77%
6	Heineken Experience, Amsterdam	EXPER	1.183.706	242.978	-79%
7	Diergaarde Blijdorp, Rotterdam	ZOO	1.561.307	823.000	-47%
8	Keukenhof, Lisse	PARK	1.541.000	n.b.	
9	De Uithof sportcentrum, Den Haag	SPORT	1.500.860	1.060.293	-29%
10	Artis, Amsterdam	ZOO	1.400.000	700.000	-50%
11	Duinrell, Wassenaar	TH P	1.322.305	621.710	-53%
12	Anne Frank Huis, Amsterdam	MUS	1.304.793	396.448	-70%
13	Stromma Rondvaarten, Amsterdam	RV	1.250.000	250.000	-80%
14	Beekse Bergen, Hilvarenbeek	ZOO	1.150.000	582.000	-49%
15	Burger's Zoo, Arnhem	ZOO	1.129.234	698.000	-38%
16	Ouwehands, Rhenen	ZOO	1.060.000	630.000	-41%
17	Attractiepark Slagharen	TH P	1.000.000	530.000	-47%
18	Wildlands, Emmen	ZOO	930.000	558.000	-40%
19	Dierenpark Amersfoort	ZOO	897.000	546.000	-39%
20	Toverland, Sevenum	TH P	862.000	534.000	-38%
21	Walibi, Biddinghuizen	TH P	853.526	604.242	-29%
22	Amsterdam Lookout, A'dam-Noord	EXPER	791.000	251.500	-68%
23	Madam Tussauds, Amsterdam	EXPER	760.400	252.878	-67%
24	Amsterdam (historisch) Museum	MUS	689.000	258.000	-63%
25	De Scheg, Deventer (ijs- en zwembad)	MUS	678.606	475.000	-30%
26	Stedelijk Museum, Amsterdam	MUS	670.000	268.000	-60%
27	NEMO, Amsterdam	EXPER	664.869	232.547	-65%
28	Madurodam	MUS	661.287	244.423	-63%
29	Moco Museum, Amsterdam	MUS	638.289	253.695	-60%
30	Nationaal Park de Hoge Veluwe	PARK	625.000	500.000	-20%
Gemiddeld attracties 1-30 Nederland			1.339.162		
Gemiddeld attractieparken in top 30 Nederland			1.858.966		
Gemiddeld attractieparken exclusief Efteling			1.009.458		
Gemiddeld benchmark			1.083.576		

Bijlage III Verzorgingsgebied 60-90-120 minuten

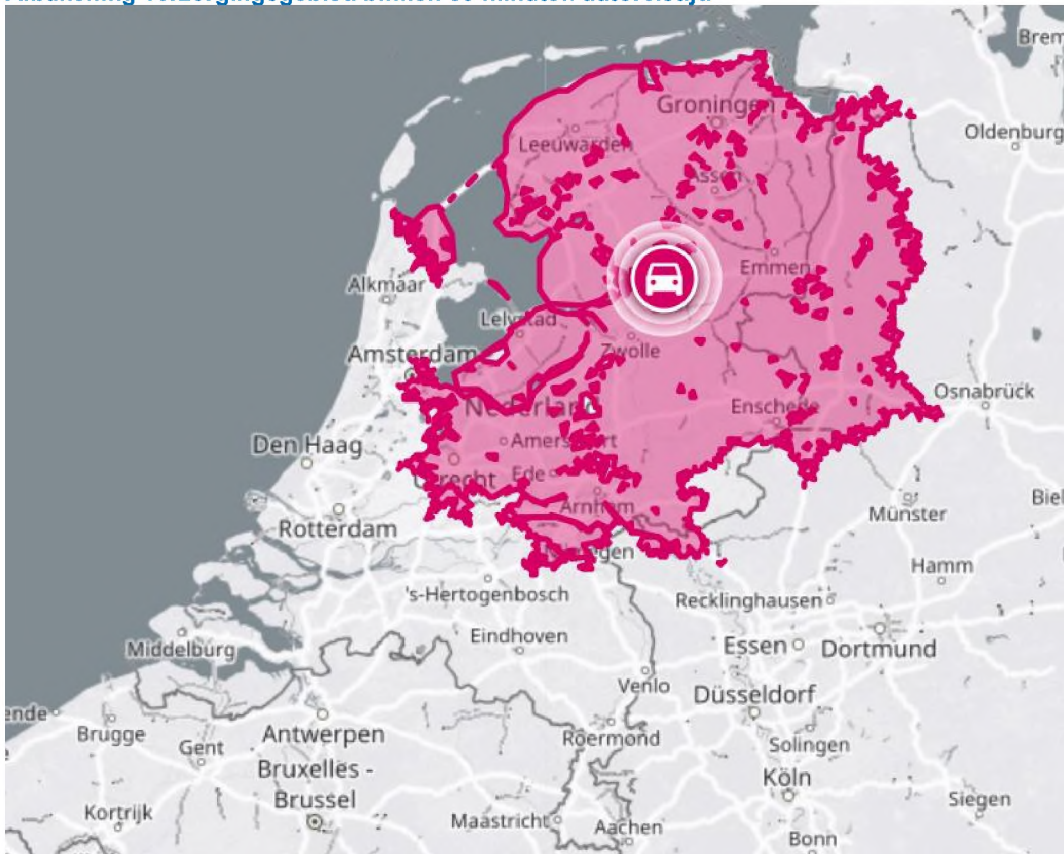
Zones verzorgingsgebied binnen 60 minuten, 90 minuten en 120 minuten autoreistijd

Afbakening verzorgingsgebied binnen 60 minuten autoreistijd

Afbakening verzorgingsgebied binnen 90 minuten autoreistijd

Afbakening verzorgingsgebied binnen 120 minuten autoreistijd

Postbus 4175
3006 AD Rotterdam
Nederland

Watermanweg 44
3067 GG Rotterdam
Nederland

T 010 453 88 00
F 010 453 07 68
E netherlands@ecorys.com
K.v.K. nr. 24316726

W www.ecorys.nl

Sound analysis, inspiring ideas